Projekto užsakovas:
Šakių rajono savivaldybės administracijos direktorius

Projekto numeris:
140170103-BPL

Projekto pavadinimas:
Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas
SPRENDINIAI

Projekto vadovė:
Marija Burinskienė, At. Nr. 2494

www.taemgroup.lt

TAEM Urbanistai

PROJEKTO PAVADINIMAS

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

UŽSAKOVAS

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS

Bažnyčios g. 4, Šakiai, tel. 8 (345) 60750, faks. 8 (345) 60 200

140170103-BPL

	Pareigos, At. Nr.	Vardas Pavardė	Parašas	Data
TAEM URBANISTAI, UAB *Smolensko g. 10, Vilnius* *Tel. +370 5 278 8433,* *Faks. +370 5 278 8789* *www.taemgroup.lt*	Direktorius	Donatas Misiūnas		
	Projekto vadovė At. Nr. 2494	Marija Burinskienė		
	Urbanistinės dalies, žemės naudojimo dalies vadovas At. Nr. ATP 1251	Jurgis Zagorskas		
	Kultūros paveldo dalies vadovė At. Nr. 3669	Jūratė Jurevičienė		
	Socialinė, infrastruktūros dalis	Andrius Barauskas		
	Kraštovaizdžio specialistas, gamtinės, rekreacinės turizmo dalies vadovas	Ričardas Skorupskas		
	GIS inžinierius	Andrius Barauskas		

Metai: 2017 m. Projekto vadovė: Marija Burinskienė

Projekto užsakovas
Šakių rajono savivaldybės administracijos direktorius

TAEM Urbanistai

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

TURINYS

1. RAJONO URBANISTINĖ APLINKA IR ŽEMĖS NAUDOJIMAS 5
1.1 Bendrojo plano sprendinių sudėtis ir taikymo tvarka 5
1.2 Gyvenviečių sistemos plėtros sprendiniai 6
1.3 Veiklos prioritetų ir apribojimų sprendiniai 7
1.4 Žemės naudojimo sprendiniai 8
1.4.1 Žemės ūkio veiklos prioriteto teritorijos 8
1.4.2 Miškų ūkio veiklos prioriteto teritorijos 9
1.5 Kraštovaizdžio tvarkymo zonos ir jų reglamentavimas 10
1.6 Teritorijos naudojimo reglamentai 17
2. RAJONO SOCIALINĖ IR EKONOMINĖ APLINKA 28
2.1 Švietimo sistema 28
2.2 Asmens sveikatos priežiūros infrastruktūra 30
2.3 Kultūros infrastruktūra 31
2.4 Socialinė parama 32
2.5 Socialinio būsto plėtra 32
2.6 Paslaugų, verslo ir pramonės plėtra 33
2.7 Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimas 34
3. KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA 40
4. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGA 49
4.1. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, statinių kompleksų ir vietovių reikšmė ir integracija į savivaldybės plėtrą 49
4.2. Saugotino istorinio kultūrinio kraštovaizdžio tvarkybos ir naudojimo prioritetai 50
4.3. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos reikalavimai 51
5. ŠAKIŲ RAJONO SUSISIEKIMO SISTEMA 59
5.1. Automobilių srautai ir kelių plėtra 59
5.2. Paslaugų infrastruktūra prie pagrindinių kelių 61
5.3. Automobilizacijos lygis 61
5.4. Viešasis transportas 62
5.5. Pėsčiųjų ir dviračių takų plėtra 62
5.6. Perspektyviniai srendiniai 63

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

6. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA 64
6.1. Vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas 64
6.2. Gaisrinis vandentiekis 76
6.3. Melioracija 77
6.4. Atliekų šalinimas 77
6.5. Šilumos ūkis 77
6.6. Dujų tiekimas 78
6.7. Elektros energijos tiekimas 79
6.8. Telekomunikaciniai tinklai ir ryšiai 80
6.9. Atsinaujinantys energetiniai šaltiniai 81

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

1. RAJONO URBANISTINĖ APLINKA IR ŽEMĖS NAUDOJIMAS

1.1 BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ SUDĖTIS IR TAIKYMO TVARKA

Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių sudėtis:

- Gyvenviečių sistemos plėtros sprendiniai (Pagrindinis brėžinys. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentai);
- Veiklos prioritetų ir apribojimų sprendiniai (Pagrindinis brėžinys. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentai);
- Žemės naudojimo sprendiniai (Pagrindinis brėžinys. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentai; Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys ir Inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys);
- Gamtos ir kultūros išteklių naudojimo sprendiniai (Pagrindinis brėžinys. Žemės naudojimas ir apsaugos reglamentai ir Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys; Ekologinio kompensavimo sistemos vystymo brėžinys);
- Ūkio plėtros sprendiniai (Pagrindinis brėžinys. Žemės naudojimas ir apsaugos reglamentai ir Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys);
- Susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai (Inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys);
- Inžinerinės infrastruktūrose plėtros sprendiniai (Inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys).

Šakių rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo plano sprendiniai išreiškia savivaldybės tarybos nuostatas dėl savivaldybės teritorijos naudojimo, veiklos joje plėtojimo sąlygų ir teisių. Visi patvirtinti ir savivaldybės teritorijų planavimo dokumentų registre įregistruoti teritorijų planavimo dokumentai galioja tiek, kiek neprieštarauja šiems Bendrojo plano sprendiniams. Visi sprendimai dėl savivaldybės teritorijos naudojimo ir veiklos joje plėtojimo, žemės naudojimo tikslinės paskirties nustatymo ir keitimo, veiklos apribojimų, specialiųjų sąlygų, nekilnojamojo turto rezervavimo ar paėmimo visuomenės poreikiams neturi prieštarauti šiems Bendrojo plano sprendiniams.

Teritorijų, žemės sklypų, pastatų, statinių ir įrenginių naudotojams, kurių nekilnojamojo turto iki Bendrojo plano sprendinių įsigaliojimo dienos registruota tikslinė naudojimo paskirtis, būdas ir pobūdis prieštarauja šiems Bendrojo plano sprendiniams, paliekama teisė naudotis nekilnojamuoju turtu taip pat, kaip jis buvo naudojamas iki sprendinių įsigaliojimo dienos, nekeičiant naudojimo paskirties pobūdžio bei masto. Bet kokie naudojimo pakeitimai neturi prieštarauti šiems Bendrojo plano sprendiniams.

Šakių rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo plano sprendiniais privalo vadovautis valstybės institucijos, savivaldybė, visuomeninės ir nevyriausybinės organizacijos, fiziniai ir juridiniai asmenys, planuojantys ar vykdantys veiklą šioje teritorijoje.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Ginčo atvejais prioritetas teikiamas viešajam interesui, t.y. žmogaus sveikatai, ekstremalių situacijų prevencijai, viešųjų paslaugų plėtrai, aplinkos ir kultūros paveldo vertybių apsaugai, žemės ūkio naudmenų ir miško išteklių apsaugai, infrastruktūros plėtrai.

Šakių rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo plano sprendiniai tikslinami, papildomi ir keičiami teisės aktų nustatyta tvarka. Bendrojo plano sprendinių pakeitimai, tikslinimai ir papildymai neturi bloginti gyvenimo ir aplinkos kokybės, mažinti viešųjų paslaugų gyventojams ir ūkio subjektams kokybės, bloginti veiklos ir verslo sąlygų ūkio subjektams.

Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniai taikomi:

- Priimant sprendimus dėl teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo sąlygų bei teisių;
- Derinant detaliojo, specialiojo, bendrojo planavimo dokumentus, statybos projektus, nustatant sąlygas teritorijų planavimo darbams, rengiant statybos projektų sąlygų sąvadus;
- Rengiant savivaldybės investicijų programas ir projektus;
- Priimant sprendimus dėl savivaldybės nekilnojamojo turto naudojimo, privatizavimo, taip pat privataus nekilnojamojo turto paėmimo ar rezervavimo visuomenės poreikiams.

Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniai galioja savivaldybės tarybos ir administracijos kompetencijos ribose.

1.2 GYVENVIEČIŲ SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI

Vadovaujantis Šakių rajono savivaldybės tarybos patvirtinta Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrosios erdvinės plėtros koncepcija A savivaldybėje plėtojamas gyvenviečių tinklas pagal tokias kategorijas:

***A* kategorija**

Šakiai – esamas regioninis centras, pakankamo potencialo, reikalingas esamo socialinio ir ekonominio potencialo palaikymas ir renovacija.

Miesto teritorijos planavimo sprendiniai yra detalizuojami Šakių miesto teritorijos bendrajame plane. Šalia Šakių miesto esančių Valių, Giedručių, Daugėlėnų, Striūpų, Aržuoluopių, Daugėliškių kaimų ir kitų aplinkinių teritorijų planavimo sprendiniai pavaizduoti Šakių rajono bendrojo plano brėžiniuose. Šiose teritorijose numatoma urbanizacija ir įvairių pobūdžių plėtra.

***B* kategorija** (rajoninės reikšmės polifunkciniai centrai) priskiriama šioms gyvenvietėms:

Gelgaudiškis – esamas seniūnijos centras. Prioritetinės funkcijos – viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras, verslo paslaugų centras;

Kudirkos Naumiestis – esamas seniūnijos centras. Prioritetinės funkcijos – kaimo plėtros centras, verslo paslaugų centras;

Lukšiai. Prioritetinės funkcijos – kaimo plėtros centras, rekreacijos centras, verslo paslaugų centras.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

***C* kategorija** (vietinės reikšmės centrai) priskiriama šioms gyvenvietėms:

***Griškabūdis* –** esamas seniūnijos centras. Prioritetinė funkcija – žemės ūkio, verslo paslaugų, kaimo plėtros centras;

Lekėčiai – esamas seniūnijos centras. Prioritetinė funkcija – rekreacijos centras;

***Sudargas* –** esamas seniūnijos centras. Prioritetinė funkcija – turizmo ir rekreacijos plėtojimo;

***Kiduliai* –** esamas seniūnijos centras. Prioritetinė funkcija – turizmo ir rekreacijos plėtojimo;

***Plokščiai* –** esamas seniūnijos centras. Prioritetinė funkcija – turizmo ir rekreacijos plėtojimo;

***Kriūkai* –** esamas seniūnijos centras. Prioritetinė funkcija – turizmo ir rekreacijos plėtojimo;

Sintautai – esamas seniūnijos centras. Prioritetinė funkcija – žemės ūkio, verslo paslaugų, kaimo plėtros centras.

***D* kategorija** (kitos svarbios gyvenamosios vietovės) priskiriama šioms gyvenvietėms:

Veršiai;

Paluobiai;

Išdagai;

Barzdai;

Slavikai;

Gotlybiškiai;

Bizieriai (prioritetinė funkcija – kaimo plėtros centras)***;***

Žvirgždaičiai.

Šakių rajono savivaldybės centrinių gyvenviečių sistemos plėtra yra tiek kokybinė socialinių ir ekonominių procesų plėtra, tiek ir kiekybinė ar teritorinė. Plėtros teritorijos pažymėtos Bendrojo plano pagrindiniame brėžinyje.

1.3 VEIKLOS PRIORITETŲ IR APRIBOJIMŲ SPRENDINIAI

Ūkinės veiklos apribojimai planuojamoje teritorijoje nustatomi vadovaujantis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis, patvirtintomis LR Vyriausybės 1992-05-12 nutarimu Nr. 343 (su vėlesniais pakeitimais), Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėmis, patvirtintomis LR sveikatos apsaugos ministro 2004-08-19 įsakymu Nr. V-586 (su vėlesniais pakeitimais), Lietuvos higienos norma HN44:2006 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“, patvirtinta LR sveikatos apsaugos ministro 2006-07-17 įsakymu Nr.V-613 (su vėlesniu pakeitimu) ir kitais galiojančiais teisės aktais.

Įvertinus pasikeitusių teisės aktų, nustatančių ūkinės veikos apribojimus, nuostatas Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių korektūroje palyginti su ankstesniais bendrojo plano sprendiniais nustatyti kiti sanitarinių apsaugos zonų ir apsaugos zonų dydžiai. Esamų kapinių sanitarinės apsaugos zonos, vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų 67 punktu nenustatomos.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Inžinerinių tinklų ir objektų apsaugos zonos nustatomos vadovaujantis atitinkamais Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų punktais.

Kiti ūkinės veiklos apribojimai. Pramonės teritorijų SAZ ribos turės būti nustatomos kiekvienai įmonei atskirai priklausomai nuo veiklos pobūdžio, vadovaujantis Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėmis, patvirtintomis LR Sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586 su vėlesniais pakeitimais. SAZ turi būti nustatomos žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais – specialiaisiais ir detaliaisiais planais.

1.4 ŽEMĖS NAUDOJIMO SPRENDINIAI

Didžiojoje Šakių rajono savivaldybės teritorijos dalyje vienas iš pagrindinių teritorijos naudojimo prioritetų išlieka intensyvus arba tausojantis (ekologinis) žemės ūkis, intensyvus (ūkininkavimas pagal IV grupės mišku tvarkymo reikalavimus) arba tausojantis (ūkininkavimas pagal II-III grupės mišku tvarkymo reikalavimus) miškų ūkis.

1.4.1 Žemės ūkio veiklos prioriteto teritorijos

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje nustatytos žemės ūkio paskirties teritorijos, kuriose draudžiamas žemės sklypų pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimas i ne žemės ūkio paskirtį (kita paskirti), išskyrus atvejus, numatytus bendrajame plane ir kituose teisės aktuose. Pavienių gyvenamosios paskirties sodybų statyba leidžiama ribojant minimalų leistiną žemės sklypo dydį (žiūrėti 1 lentelę „Teritorijos naudojimo ir apsaugos reglamentai“), o susisiekimo ir inžinerinę ir infrastruktūrą įrengiant žemės sklypų savininkų lėšomis.

Žemės ūkio paskirties teritorijose rekomenduojama plėtoti prekinę žemės ūkio gamybą ir siekti ūkio dydžio, ne mažesnio nei numatyta Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro 2003 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 3D-269 patvirtintose rekomendacijose. Rekomenduojami minimalūs racionalios žemėvaldos plotai tam tikros specializacijos ūkiams:

- tradicinio ūkininkavimo mišrios augalininkystės-gyvulininkystės specializacijos ūkiuose – 40 ha žemės ūkio naudmenų;
- kiaulininkystės specializacijos arba vien augalininkystės specializacijos ūkiuose – 100 ha žemės ūkio naudmenų.

Siekiant įgyvendinti Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius žemės ūkio paskirties teritorijoms rekomenduojama rengti kaimo plėtros žemėtvarkos projektus arba seniūnijų kompleksinius žemės ūkio ir kaimo plėtros planus, taip pat žemės konsolidacijos projektus. Rekomenduojamų teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais būtų nustatomas:

- rekomenduojamas racionalus stambiųjų ūkių centrų išdėstymas;
- vietinės reikšmės kelių tinklas;
- natūralių kraštovaizdžių, dirvožemio ir vandens apsaugos priemonės;
- miško želdinių detalesnis išdėstymas ir jų funkcijos;

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

- melioracijos sistemų remonto ar rekonstrukcijos poreikis.

Naudojant žemę žemės ūkio veiklai, rekomenduotina diegti tausojamojo ir ekologinio ūkininkavimo sistemas, laikytis geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų:

- ariamoje žemėje turi būti auginami žemės ūkio augalai arba laikomas sideracinis ar juodasis pūdymas. Žemės ūkio augalų laukuose neturi būti juos stelbiančių piktžolių, išskyrus pavienes piktžoles ar pavienius jų kupstus. Juodąjį pūdymą reikia periodiškai įdirbti arba naudoti chemines priemones, siekiant išnaikinti piktžoles ir pagerinti dirvožemio kokybe;
- ganyklos arba pievos, taip pat daugiametės ganyklos arba pievos turi būti geros būklės, naudojamos gyvuliams ganyti (iki rugpjūčio 1 d. turi būti bent kartą nuganytos) arba ne rečiau kaip karta per metus (iki rugpjūčio 1 d.) nušienaujamos;
- šienas ar žalioji masė ganyklose arba pievose, taip pat daugiametėse ganyklose arba pievose turi būti sutvarkyti ir išvežti iš lauko iki rugpjūčio 1 d.;
- ariamoje žemėje bei ganyklų arba pievų, taip pat daugiamečių ganyklų arba pievų plotuose neturi būti medžių ir krūmų, išskyrus pavienius medžius, kurie yra tradicinio kraštovaizdžio dalis;
- ganyklų arba pievų, taip pat daugiamečių ganyklų arba pievų plotuose neturi būti sustabarėjusių, taip pat sėklas subrandinusių arba išbarsčiusių piktžolių (kiečių, pelynų, usnių, varnalėšų, dilgelių ir kt.);
- ganyklose arba pievose, daugiametėse ganyklose arba pievose žolė negali būti deginama; žolės ir ražienų deginimas laikomas tyčiniu reikalavimų pažeidimu.

1.4.2 Miškų ūkio veiklos prioriteto teritorijos

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje nustatytos miškų ūkio paskirties teritorijos, kuriose siūloma plėtoti miškų ūkio veiklą. Ši veikla leidžiama ir miškuose, esančiuose žemės ūkio paskirties žemėje.

Miškų ūkis Šakių rajono savivaldybės teritorijoje turi būti plėtojamas laikantis Lietuvos miškų ūkio politikos nuostatų, iš kurių pažymėtini:

- miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas;
- racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas ir auginamos medienos kokybės gerinimas;
- miškų ūkio ekonominio efektyvumo didinimas;
- miško ekosistemų tvarumo užtikrinimas;
- biologinės įvairovės išsaugojimas bei miškų sveikatingumo gerinimas;
- su miškais susijusių visuomenės bendrųjų reikmių tenkinimas;
- valstybinio ir privataus miškų ūkio plėtra bendrosios kaimo plėtros kontekste.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Intensyvaus ūkininkavimo zonai priskirti ūkiniai miškai (IV miškų grupė). Miškų ūkio veikla turi skatinti efektyvų daugiatikslį miškų naudojimą, siekiant užtikrinti ekonominį gyvybingumą ir platų aplinkosauginių bei socialinių funkcijų spektrą. Ūkinė veikla šios grupės miškuose turi išsaugoti biologine įvairovę ir su ja susijusias vertybes, vandens išteklius, dirvožemį, unikalias ir lengvai pažeidžiamas ekosistemas bei kraštovaizdį, išlaikyti miško ekologines funkcijas bei miškų vientisumą.

Tausojamojo ūkininkavimo zonai priskirti *ekosistemų apsaugos miškai (IIA miškų grupė)* – draustinių miškai, buveinių ir gamtos išteklių miškai ir priešeroziniai miškai; *rekreaciniai miškai (IIB mišku grupė)* – miško parkų miškai bei rekreaciniai miško sklypai; *apsauginiai miškai (III miškų grupė)* – draustiniuose esantys miškai, laukų apsauginiai miškai, miško sėkliniai medelynai ir vandens telkinių apsaugos zonų miškai. Tausojantis, daugiatikslis miško naudojimas užtikrintų miško ekosistemų stabilumą, esamų gamtinių bei kultūrinių vertybių išsaugojimą, biologinės įvairovės palaikymą.

Numatomi naujai įveisti miškai pagal savo funkcijas turi būti priskirtini tai zonai ar miškų grupei, kuriai priskirti greta esantys miškai. Rekomenduotina, kad pirmaeilis miško sodinimas būtų apsaugos zonų miškuose.

1.5 KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO ZONOS IR JŲ REGLAMENTAVIMAS

Šakių rajono teritorija kraštovaizdžio morfologiniu požiūriu (pagal gamtinį ir bendrąjį kraštovaizdžio pobūdį) dalinama į atskiras dalis. Kiekvienai skirtingai kraštovaizdžio tvarkymo zonos daliai būdingas savitas per organiškai susiklostęs ar dirbtinai suformuotas kraštovaizdžio naudojimo, kuris sąlygojamas savitos žemėveikslių (žemės naudmenų) struktūros ir skirtingo žemės naudmenų tarpusavio santykio. Kiekvienam skirtingam kraštovaizdžio morfologinės struktūros tipui formuojama reglamentų sistema susidedanti iš skirtingų tvarkymo priemonių derinio. Pagrindiniame Šakių rajono bendrojo plano brėžinyje lokalizuotos kraštovaizdžio tvarkymo zonos apibūdinamos trinariu indeksu, kuris parodo kraštovaizdžio pobūdį, esamą jo naudojimo intensyvumą, nuo kurio priklauso numatomų tvarkymo krypčių ir priemonių pobūdis.

m3L **m** – Bendrasis kraštovaizdžio pobūdis; **3** – Kraštovaizdžio naudojimo pobūdis; **L** – Kraštovaizdžio gamtinis pobūdis

Šakių raj. teritorija pagal gamtinį pagrindą nėra labai įvairi, todėl identifikuojami tik keli kraštovaizdžio gamtinio pobūdžio tipai: ***L*** *– Smėlingos banguotos lygumos kraštovaizdis;* ***L'*** *– Molinga lyguma;* ***L''*** *– Molinga banguota/rumbėta lyguma;* ***S*** *– Upės slėnis;* ***S'*** *– Senslėnis.*

Miškingas kraštovaizdis (m):

m3 Miškingas kraštovaizdis (miškas 90 – 100%; agro 0 – 10%) su tausojančio pobūdžio kraštovaizdžio ekologinę apsauga užtikrinančiu naudojimu.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su tausojančio bioprodukcinio naudojimo reglamentų strategijos tipu (**D** 4c). Tai racionalų miškingo kraštovaizdžio naudojimą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija, Šakių bendrojo plano atveju taikoma itin mažoje teritorijos dalyje su dominuojančia konservacine paskirtimi (GK geoekologinėse takoskyrose esančioms miškingoms teritorijoms turinčioms saugomų teritorijų statusą). Šio tipo teritorijos turi patikimą geoekologinį potencialą. Jų perspektyvinis naudojimas siejamas su mažo intensyvumo dažniausiai su gamtinio pobūdžio pokyčiais.*

m4 Miškingas kraštovaizdis (miškas 90 – 100%; agro 0 – 10%) su tausojančio intensyvaus pobūdžio teritoriniu požiūriu diferencijuotu mišriu teritorijos naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su tausojančio bioprodukcinio naudojimo reglamentų strategijos tipu (**D** 4c). Tai tausojantį bioprodukcinį naudojimą užtikrinanti tvarkymo reglamentų sistema. Ši strategija apima pagrindines mišku apaugusias gamtinio karkaso teritorijas, ekologiškai jautrias miškingų upių paslėnių teritorijas, todėl orientuojamasi į kraštovaizdį tausojančias miškų ūkinio naudojimo formas ir technologijas, prioritetą skiriant esamai žemės naudmenų struktūrai bei jų kokybės palaikymui.*

m6 Miškingas kraštovaizdis (miškas 90 – 100%; agro 0 – 10%) su intensyvaus pobūdžio teritorijos naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su tausojančio bioprodukcinio naudojimo ir konservacijos reglamentų strategijos tipu (**D** 4a). Ši strategija apima pagrindines mišku apaugusias gamtinio karkaso teritorijas, ekologiškai jautrias miškingų upių paslėnių teritorijas, todėl orientuojamasi į kraštovaizdį tausojančias miškų ūkinio naudojimo formas ir technologijas, prioritetą skiriant esamai žemės naudmenų struktūrai bei jų kokybės palaikymui.*

Miškingas mažai urbanizuotas kraštovaizdis (mu‘):

mu‘2 Miškingas mažai urbanizuotas kraštovaizdis (miškas 70 – 90%; urbo 10 – 20%; agro 10 – 20%) su kraštovaizdžio vertybes išsaugančiu konservacinio – tausojančio pobūdžio naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su konservacinės apsaugos ir rekreacinio naudojimo reglamentų strategijos tipu (**B** 2). Tai ypač didelę aplinkosauginę ir rekreacinę vertę turinčių teritorijų tvarų naudojimą ir gamtinių ir kultūrinių vertybių išsaugojimą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija. Ji orientuota į integruotų konservacinės apsaugos ir rekreacinio naudojimo reglamentų formavimą: Ši reglamentų kryptis nustatyta Panemunių regioninio parko teritorijai, kurioje būtina derinti konservacinius, rekreacinius, ir miškų ūkinės veiklos interesus, užtikrinti prioritetinę kraštovaizdžio vertybių apsaugą, sudaryti sąlygas fragmentiškai pasireiškiančios ekstensyvios žemdirbystės fragmentų apsaugai, užtikrinti esamų miškų plotų ir juose esančios biologinės įvairovės apsaugą vėlinant kirtimo amžių, formuojant ir išlaikant didesnę dalį pribręstančių ir brandžių miškų. Būtina išlaikyti esamą kraštovaizdžio vaizdingumo pobūdį, o esant galimybėms didinti jo pražvelgiamumo savybes, formuojant naujas panoramines perspektyvas*

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Nemuno slėnio ir paslėnio teritorijose, tuo pačiu susiejant jas su linijiniais rekreacinės infrastruktūros elementais (automobilių, dviračių ir pėsčiųjų keliais).

Miškingas agrarinis kraštovaizdis (ma):

ma2 Miškingas agrarinis kraštovaizdis (miškas 50 – 70%; agro 30 – 40%; urbo 0 – 5%) su kraštovaizdžio vertybes išsaugančiu konservacinio – tausojančio pobūdžio naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su tausojančio bioprodukcinio naudojimo ir konservacijos reglamentų strategijos tipu (**D** 4a). Tai ypatingą aplinkosauginę ir rekreacinę vertę turinčių teritorijų tvarų naudojimą ir gamtinių ir kultūrinių vertybių išsaugojimą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija. Ji orientuota į integruotų konservacinės apsaugos ir rekreacinio naudojimo reglamentų formavimą: Ši reglamentų kryptis nustatyta Panemunių regioninio parko teritorijai, kurioje būtina derinti konservacinius, rekreacinius, ir ūkinės veiklos interesus, užtikrinti prioritetinę kraštovaizdžio vertybių apsaugą, sudaryti sąlygas intensyvios žemdirbystės konversijai į ekstensyviąją. Inicijuoti miškų plotų gausinimą ekologiniu požiūriu jautriausiose Nemuno slėnio ir paslėnio vietose, išsaugant bei didinant kraštovaizdžio vaizdingumą agrariškai įsavintose teritorijos dalyse.*

ma3 Miškingas agrarinis kraštovaizdis (miškas 50 – 70%; agro 30 – 40%; urbo 0 – 5%) su tausojančio pobūdžio kraštovaizdžio ekologinę apsauga užtikrinančiu naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su tausojančio bioprodukcinio naudojimo reglamentų strategijos tipu (**D** 4c). Tai racionalų kraštovaizdžio naudojimą ir rekreacinės aplinkos apsaugą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija, Šakių bendrojo plano atveju taikoma esamiems dominuojančio miškų ūkio ir tuo pačiu perspektyviems rekreacinio naudojimo arealams (GK geoekologinėse takoskyrose esančioms miškingoms teritorijoms), vidutiniškai ir silpnai agrarizuotiems ir tuo pačiu turintiems ribotą arba patikimą geoekologinį potencialą. Šių teritorijų perspektyvinis naudojimas siejamas su mažo intensyvumo ir apimties funkciniais pokyčiais. Visu pirma su miškų ūkio intensyvumo mažinimu, kraštovaizdžio horizontalios sąskaidos didinimu esamų miškų masyvų pakraščiuose. Agrariškai įsavintų plotų mozaikiškumo didinimu įveisiant apsauginius želdinius, o taip pat su ramaus pobūdžio rekreacinio turistinio naudojimo (gamtinis, pažintinis, ekologinis turizmas) svarbos augimu.*

ma4 Miškingas agrarinis kraštovaizdis (miškas 50 – 70%; agro 30 – 40%; urbo 0 – 5%) su tausojančio intensyvaus pobūdžio teritoriniu požiūriu diferencijuotu mišriu teritorijos naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su tausojančio bioprodukcinio naudojimo ir konservacijos reglamentų strategijos tipu (**D** 4a). Tai tausojantį intensyvų bioprodukcinį naudojimą užtikrinanti tvarkymo reglamentų sistema. Ši strategija Šakių rajono teritorijoje apima stambiai mozaikiško miškingo - agrarinio kraštovaizdžio teritorijas esančias gamtinio karkaso sudėtyje, todėl orientuojamasi į kraštovaizdį tausojančias agro ir miškų ūkinio naudojimo formas ir technologijas, prioritetą skiriant agrarinių žemės ūkio naudmenų struktūros mozaikiškumo didinimui žemėvaldų*

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

sandūrose formuojant apsaugines želdinių juostas. Tai ypač aktualų agrarinės žemėnaudos kontaktuose su natūraliais ar sureguliuotais hidrografiniais elementai.

Agrarinis miškingas kraštovaizdis (am):

am2 Agrarinis miškingas kraštovaizdis (agro 50 – 70%; miškas 30 – 40%; urbo 0 – 5%) su kraštovaizdžio vertybes išsaugančiu konservacinio – tausojančio pobūdžio naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su konservacinės apsaugos ir rekreacinio naudojimo reglamentų strategijos tipu (**B** 2). Tai vidutinę aplinkosauginę ir rekreacinę vertę turinčių teritorijų tvarų naudojimą ir gamtinių ir kultūrinių vertybių išsaugojimą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija. Ji orientuota į integruotų konservacinės apsaugos ir rekreacinio naudojimo reglamentų formavimą: Ši reglamentų kryptis nustatyta Nemuno (Panemunių regioninio parko) ir Šešupės slėnių bei paslėnių teritorijoms, kurioje būtina derinti konservacinius, rekreacinius, ir ūkinės veiklos interesus, užtikrinti prioritetinę kraštovaizdžio vertybių apsaugą, sudaryti sąlygas intensyvios žemdirbystės konversijai į ekstensyviąją. Skatinti miškų plotų gausinimą ekologiniu požiūriu jautriausiose Nemuno slėnio ir paslėnio vietose, agrariškai įsavintose teritorijos dalyse siekiant kraštovaizdžio vaizdingumo didinti kraštovaizdžio mozaikiškumą.*

am3 Agrarinis miškingas kraštovaizdis (agro50 – 70%; miškas 30 – 40%; urbo 0 – 5%) su tausojančio pobūdžio kraštovaizdžio ekologinę apsauga užtikrinančiu naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su tausojančio bioprodukcinio naudojimo reglamentų strategijos tipu (**D** 4c). Tai racionalų kraštovaizdžio naudojimą ir rekreacinės aplinkos apsaugą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija, Šakių bendrojo plano atveju taikoma esamiems dominuojančio žemės ūkio naudojimo arealams (GK geoekologinėse takoskyrose esančioms agrarinėms mažai miškingoms teritorijoms), vidutiniškai ir stipriai agrarizuotiems ir tuo pačiu turintiems silpna geoekologinį potencialą. Šių teritorijų perspektyvinis naudojimas siejamas su vidutinio arba didelio intensyvumo bei apimties funkciniais pokyčiais. Visu pirma su miškų ūkio raiškos intensyvumo didinimu, kraštovaizdžio horizontalios sąskaidos didinimu esamų miškų masyvų pakraščiuose. Agrariškai įsavintų plotų mozaikiškumo didinimu įveisiant apsauginius želdinius, o taip pat su ramaus pobūdžio rekreacinio turistinio naudojimo (gamtinis, pažintinis, ekologinis turizmas) svarbos augimu.*

am6 Agrarinis miškingas kraštovaizdis (agro50 – 70%; miškas 30 – 40%; urbo 0 – 5%) su intensyvaus pobūdžio teritorijos naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su intensyvaus bioprodukcinio naudojimo reglamentų strategijos tipu (**E** 5). Tai intensyvaus bioprodukcinio naudojimo reglamentų formavimo strategija Šakių rajono teritorijoje apimant didžiausią ploto dalį ir beveik visais atvejais sietina su molingose lygumose esančiomis intensyviai agrariškai įsavintomis teritorijomis. Todėl šių arealų vystymas turi atitikti palaikomojo vystymo sampratą, įpareigojančia adaptuoti esamą naudojimą, laikantis aplinkosauginių teritorijos tvarkymo reikalavimų, siekiant užtikrinti gamybinių procesų*

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

ekologiškumą, kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą. Reikėtų vengti ypač didelio ploto žemės ūkio naudmenų formavimo. Skatinti žemės ūkio naudmenų fragmentaciją formuojant apsauginės želdinių juostas palei žemėvaldų ribas ir (arba) hidrografiniais objektais. Fitomelioracijos ir hidrotechninių įrenginių pagalba formuoti pasklidosios taršos neutralizavimo priemonės (apsauginės želdinių juostos, biogenų akumuliavimo baseinai - kūdros) Taip pat skatintina ekstensyvi urbanizacija - vienkiemiai.

Agrarinis kraštovaizdis (a):

a3 Agrarinis kraštovaizdis (agro 80 – 90%; urbo 0 – 10%; miškas 0 – 20%) su tausojančio pobūdžio kraštovaizdžio ekologinę apsauga užtikrinančiu naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su tausojančio bioprodukcinio naudojimo reglamentų strategijos tipu (**D** 4c). Tai racionalų kraštovaizdžio naudojimą ir rekreacinės aplinkos apsaugą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija, Šakių bendrojo plano atveju taikoma esamiems ar perspektyviniams rekreacinio naudojimo arealams (agrarinių teritorijų upių slėniams ir paslėniams), stipriai agrarizuotoms ir tuo pačiu silpno geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijoms, kai kuriais atvejais su ekstensyviai rekreacijai palankia aplinka ir rekreacijai plėtoti reikalinga atitinkama infrastruktūra. Šių teritorijų perspektyvinis naudojimas siejamas su intensyviais ir didesnės apimties funkciniais pokyčiais. Visu pirma su žemės ūkio intensyvumo mažinimu, miškų plėtra, kraštovaizdžio horizontalios sąskaidos didinimu įveisiant agrarinius – apsauginius želdinius, o taip pat su ramaus pobūdžio rekreacinio turistinio naudojimo (gamtinis, pažintinis, ekologinis turizmas) svarbos augimu.*

a4 Agrarinis kraštovaizdis (agro 80 – 90%; urbo 0 – 10%; miškas 0 – 20%) su tausojančio intensyvaus pobūdžio teritoriniu požiūriu diferencijuotu mišriu teritorijos naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su intensyvaus bioprodukcinio naudojimo reglamentų strategijos tipu (**E** 5). Tai intensyvaus bioprodukcinio naudojimo racionalų ekologinį reguliavimą užtikrinanti tvarkymo reglamentų formavimo strategija Šakių rajono teritorijoje apimanti ekologiškai jautrias Nemuno paslėnio teritorijas, todėl orientuojamasi į kraštovaizdį tausojančias ūkinio naudojimo formas ir technologijas, prioritetą skiriant kraštovaizdžio esamam kraštovaizdžio mozaikiškumui palaikyti, vengiant ypač didelio ploto žemės ir miško naudmenų formavimo. Taip pat leistina ekstensyvi urbanizacija - vienkiemiai. Šių arealų vystymas turi atitikti palaikomojo vystymo sampratą, įpareigojančia adaptuoti esamą naudojimą, laikantis aplinkosauginių teritorijos tvarkymo reikalavimų, siekiant užtikrinti gamybinių procesų ekologiškumą, kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą.*

a6 Agrarinis kraštovaizdis (agro 80 – 90%; urbo 0 – 10%; miškas 0 – 20%) su intensyvaus pobūdžio teritorijos naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su intensyvaus bioprodukcinio naudojimo reglamentų strategijos tipu (**E** 5). Tai intensyvaus bioprodukcinio naudojimo reglamentų formavimo*

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

strategija Šakių rajono teritorijoje apimant didžiausią ploto dalį ir beveik visais atvejais sietina su molingose lygumose esančiomis intensyviai agrariškai įsavintomis teritorijomis. Todėl šių arealų vystymas turi atitikti palaikomojo vystymo sampratą, įpareigojančia adaptuoti esamą naudojimą, laikantis aplinkosauginių teritorijos tvarkymo reikalavimų, siekiant užtikrinti gamybinių procesų ekologiškumą, kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą. Reikėtų vengti ypač didelio ploto žemės ūkio naudmenų formavimo. Skatinti žemės ūkio naudmenų fragmentaciją formuojant apsauginės želdinių juostas palei žemėvaldų ribas ir (arba) hidrografiniais objektais. Fitomelioracijos ir hidrotechninių įrenginių pagalba formuoti pasklidosiuos taršos neutralizavimo priemonės (apsauginės želdinių juostos, biogenų akumuliavimo baseinai - kūdros) Taip pat skatintina ekstensyvi urbanizacija - vienkiemiai.

Agrarinis urbanizuotas kraštovaizdis (au):

au4 Agrarinis urbanizuotas kraštovaizdis (agro 40 – 60%; urbo 40 – 60%; miškas 0 – 10%) su tausojančio intensyvaus pobūdžio teritoriniu požiūriu diferencijuotu mišriu teritorijos naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su tausojančio bioprodukcinio naudojimo ir konservacijos reglamentų strategijos tipu (**D** 4a). Tai intensyvaus bioprodukcinio naudojimo ir ekstensyvios urbanistinės plėtros tvarkymo reglamentų formavimo strategija Šakių rajono teritorijoje apimanti ekologiškai jautrias Šešupės ir Novos žemupio slėnių ir paslėnio teritorijas, todėl orientuojamasi į kraštovaizdį tausojančias ūkinio naudojimo formas ir technologijas, prioritetą skiriant kraštovaizdžio mozaikai atkurti, jai palaikyti ir didinti, vengiant ypač didelio ploto žemės ir miško naudmenų formavimo, naudmenų kontūrus, bei agrarinės veiklos kryptis derinant prie reljefo formų, kitų natūralių gamtinių ribų. Taip pat leistina ekstensyvi gyvenamojo ir (arba) rekreacinio pobūdžio urbanizacija – miesteliai, kaimai, vienkiemiai. Šių arealų vystymas turi atitikti palaikomojo ir tausojančio vystymo sampratą, įpareigojančia adaptuoti esamą naudojimą, laikantis ekologinių teritorijos tvarkymo reikalavimų, siekiant užtikrinti gamybinių procesų ekologiškumą, kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą.*

Agrarinis mažai urbanizuotas kraštovaizdis (au‘):

au‘4 Agrarinis mažai urbanizuotas kraštovaizdis (agro 60 – 80%; urbo 10 – 20%; miškas 0 – 20%) su tausojančio intensyvaus pobūdžio teritoriniu požiūriu diferencijuotu mišriu teritorijos naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su tausojančio bioprodukcinio naudojimo reglamentų strategijos tipu (**D** 4c). Tai intensyvaus bioprodukcinio naudojimo ir ekstensyvios urbanistinės plėtros tvarkymo reglamentų formavimo strategija Šakių rajono teritorijoje apimanti ekologiškai jautrias Nemuno paslėnio teritorijas ties Kiduliais, todėl orientuojamasi į kraštovaizdį tausojančias ūkinio naudojimo formas ir technologijas, prioritetą skiriant kraštovaizdžio mozaikai atkurti, jai palaikyti ir didinti, vengiant ypač didelio ploto žemės ir miško naudmenų formavimo, naudmenų kontūrus, bei agrarinės veiklos kryptis derinant prie reljefo formų, kitų natūralių gamtinių ribų. Taip pat leistina ekstensyvi gyvenamojo ir (arba) rekreacinio pobūdžio urbanizacija – esamų*

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

miestelių, kaimų plėtra, vienkiemių formavimas. Šių arealų vystymas turi atitikti palaikomojo ir tausojančio vystymo sampratą, įpareigojančia adaptuoti esamą naudojimą, laikantis ekologinių teritorijos tvarkymo reikalavimų, siekiant užtikrinti gamybinių procesų ekologiškumą, kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą.

au‘5 Agrarinis mažai urbanizuotas kraštovaizdis (agro 60 – 80%; urbo 10 – 20%; miškas 0 – 20%): su intensyvaus – konservacinio pobūdžio teritoriniu požiūriu diferencijuotu mišriu teritorijos naudojimu.

Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su konservacinės apsaugos ir rekreacinio naudojimo reglamentų strategijos tipu (B 2).

Urbanizuotas upėtas kraštovaizdis (us):

us4 Urbanizuotas upėtas kraštovaizdis (urbo 60 – 80%; slėniai 20 – 40%; miškas 0 – 10%) su tausojančio intensyvaus pobūdžio teritoriniu požiūriu diferencijuotu mišriu teritorijos naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su tausojančio bioprodukcinio naudojimo reglamentų strategijos (**D** 4c), ir rekreacinio naudojimo funkcinės konversijos strategijos (**C** 3b) tipų deriniu. Tai intensyvaus bioprodukcinio naudojimo, ekstensyvios urbanistinės plėtros, bei su rekreacijos vystymu susijusių tvarkymo reglamentų formavimo strategija Šakių rajono teritorijoje apimanti ekologiškai jautrias Šešupės ir Siesarties slėnių bei paslėnių teritorijas ties Šakiais ir Kudirkos Naumiesčiu. Tvarkant kraštovaizdį orientuojamasi į tausojančias ūkinio naudojimo formas ir technologijas, prioritetą skiriant kraštovaizdžio horizontaliajai sąskaidai didinti, mozaikiškumui atkurti, palaikyti ir didinti. Vienas iš prioritetinių tikslų yra formuoti ir palaikyti šiose teritorijose rekreacinį kraštovaizdį, su rekreacijai palankia aplinka, rekreacijai plėtoti reikalinga atitinkama infrastruktūra. Perspektyvinis rekreacinis teritorijų naudojimas siejamas su būtinu funkcinės konversijos (pertvarkos) plėtojimu, pirmiausia bioprodukcinio ūkio santykinės reikšmės mažėjimu ir ramaus pobūdžio rekreacinio turistinio naudojimo (gamtinis, pažintinis, ekologinis turizmas) svarbos augimu.*

Agrarinis upėtas kraštovaizdis (as):

as4 Agrarinis upėtas kraštovaizdis (agro 40 – 60%; slėniai 30 – 50%; miškas 0 – 20%) su tausojančio intensyvaus pobūdžio teritoriniu požiūriu diferencijuotu mišriu teritorijos naudojimu.

*Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su ekstensyvios urbanizacijos reglamentų strategijos (**F** 6a) ir rekreacinio naudojimo funkcinės konversijos strategijos (**C** 3b) tipų deriniu. Tai intensyvaus bioprodukcinio naudojimo su rekreacijos vystymu susijusių tvarkymo reglamentų formavimo strategija, kuri Šakių rajono teritorijoje apima ekologiškai jautrias teritorijas - gamtiniam karkasui priskiriamų ribota arba silpną geoekologinį potencialą turinčių upių slėnių atkarpas. Tvarkant kraštovaizdį orientuojamasi į tausojančias ūkinio naudojimo formas ir technologijas, prioritetą skiriant kraštovaizdžio horizontaliajai sąskaidai didinti, mozaikiškumui atkurti, palaikyti ir didinti. Vienas iš prioritetinių tikslų yra formuoti ir palaikyti šiose teritorijose rekreacinį kraštovaizdį, su*

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

rekreacijai palankia aplinka, rekreacijai plėtoti reikalinga atitinkama infrastruktūra. Perspektyvinis rekreacinis teritorijų naudojimas siejamas su būtinu funkcinės konversijos (pertvarkos) plėtojimu, pirmiausia bioprodukcinio ūkio santykinės reikšmės mažėjimu ir ramaus pobūdžio rekreacinio turistinio naudojimo (gamtinis, pažintinis, ekologinis turizmas) svarbos augimu.

Urbanizuotas kraštovaizdis (u):

u5 Urbanizuotas kraštovaizdis (urbo 80 – 100%; miškas 0– 10%; urbo 0 – 10%)

su intensyvaus – konservacinio pobūdžio teritoriniu požiūriu diferencijuotu mišriu teritorijos naudojimu.

Šių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymas siejamas su ekstensyvios urbanizacijos reglamentų strategijos tipu (F 6a). Taikomas Šakių rajono miestų ir miestelių teritorijoms su nustatytais ekstensyvios urbanizacijos reglamentais, kurie užtikrina šiose kraštovaizdžio tvarkymo zonose mažesnį užstatymo tankį, žemesnį aukštingumą, gamtinio karkaso ir jiems priskiriamų atskirųjų želdynų formavimą.

1.6 TERITORIJOS NAUDOJIMO REGLAMENTAI

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje savivaldybės teritorija suskirstyta į zonas pagal vyraujančią pagrindinę žemės naudojimo paskirtį. Brėžinyje pažymėti visi veiklos apribojimai (tarp jų ir gamtinis karkasas), kuriuos galima pažymėti tokio mastelio brėžinyje. Bendrojo plano žemės naudojimo sprendiniai pagrįsti šiomis nuostatomis:

- Teritorijose, kuriose *nenumatoma* galimybė keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, žemė turi būti naudojama pagal žemės nuosavybės dokumentuose įrašytą pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį, bendrojo plano reglamentais ar kitais teritorijų planavimo dokumentais bei teisės aktais nustatytą naudojimo būdą ir pobūdį;
- Teritorijose, kuriose *numatoma* galimybė keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, žemė gali būti naudojama pagal žemės nuosavybės dokumentuose įrašytą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, naudojimo būdą ir pobūdį arba gali būti keičiama į kitą paskirtį rengiant teritorijų planavimo dokumentus. Šakių miesto, miestelių ir kaimų urbanizuotinose teritorijose žemės naudojimo paskirtis gali būti keičiama į kitą. Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano reglamentų nuostatos (žr. 1 lentelę) turi būti įrašytos išduodant sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti;
- Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane numatytose rekreacinėse teritorijose, turizmo zonoje, pagrindinė žemės naudojimo paskirtis gali būti keičiama į kitą, nustatant atitinkamus teritorijos naudojimo būdus ir pobūdžius. Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano reglamentų nuostatos (žr. 1 lentelę) turi būti įrašytos išduodant sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Valstybės sienos ruože su Rusijos Federacija yra nustatyti ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 8 d. nutarimu Nr. 523 patvirtinti valstybės sienos apsaugai užtikrinti reikalingi žemės plotai (pasienio juosta) ir jų ribos. Pasienio juosta yra skirta valstybės sienos ženklams, pasienio patrulio takui, inžinerinėms užtvaroms, signalizacijos sistemoms (kompleksams), kitiems valstybės sienos apsaugos objektams įrengti. Valstybės sienos apsaugai skirtose teritorijose (pasienio juostoje) bet kokia veikla, nesusijusi su valstybės sienos apsauga, turi būti derinama su Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (VSAT). Draudžiama gadinti, naikinti valstybės sienos ženklus, kitus valstybės sienos apsaugos objektus bei įrenginius ar daryti kitokią žalą pasienio juostai.

Vadovaujantis Aviacijos įstatymo 10 str. nuostatomis, pasienio ruože statinių ir įrenginių, kurių aukštis virš žemės paviršiaus yra 30 m ir daugiau, statyba, rekonstravimas ar įrengimas turi būti suderinti su VSAT.

Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymas ir Pasienio teisinio režimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 30 d. nutarimu Nr. 598, reglamentuoja asmenų buvimą *pasienio ruože* (draudžiama būti pasienio ruože asmenims be asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų), pasienio teisinį režimą *valstybės sienos apsaugos zonoje* (tiek fizinių, tiek juridinių asmenų buvimas valstybės sienos apsaugos zonoje galimas tik su VSAT leidimais) ir pasienio teisinį režimą Lietuvos Respublikos *pasienio ruožo teritorijoje esančiuose vidaus vandenyse* (išplaukti ir žvejoti galima tik su VSAT leidimais).

Bendrajame plane *intensyvaus užstatymo teritorijos* ir *inžinerinės infrastruktūros objektai* yra planuojami už pasienio juostos ir valstybės sienos apsaugos zonos ribų.

Teritorija kitos paskirties objektų statybai (urbanizuotų teritorijų ir infrastruktūros plėtrai, naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimui, tvenkinių įrengimui, pramonės ir ūkinių objektų statybai ir kt.) gali būti parinkta ir projektuojama tik Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje nurodytose zonose, išskyrus pavienius mažesnius kaip 5-10 ha žemės sklypus, kurie negali būti išreikšti šio brėžinio mastelyje, todėl šiame bendrajame plane lieka galioti keičiamo bendrojo plano, patvirtinto 2009 m. balandžio 30 d. Šakių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-147, 3-1 priedas: Gyventojų ir juridinių asmenų prašymai bei pasiūlymų, pateiktų rajono savivaldybės teritorijos bendrajam planui, suvestinė.

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje **žemės ūkio paskirties teritorijose** esančios žemės ūkio naudmenos ir žemė su veikiančiais melioracijos įrenginiais turi būti saugoma nemažinant jų ploto, vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio nuostata: „Ariamoji žemė, kurios dirvožemio našumas didesnis už vidutinį šalyje, taip pat žemė, kurioje yra eksploatuojamos melioracijos sistemos, turi būti naudojama taip, kad nesumažėtų jų plotas, išskyrus ekologiškai nuskurdintose gamtinio karkaso teritorijose, ir nepablogėtų dirvožemio savybės“ (Žin., 2004, Nr. 28-868).

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Gamtinio karkaso teritorijos yra pažymėtos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų ir Ekologinio kompensavimo sistemos vystymo brėžiniuose. Siekiant jose nustatyti ekologiškai nuskurdintų teritorijų ribas turi būti atlikti papildomi tyrimai.

Gamtinio karkaso teritorijose ūkinė veikla ribojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 22 straipsnio 6 dalies nuostatomis: ,,Gamtinio karkaso rekreacinės, miškų ūkio ir agrarinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamųjų namų kvartalus. Leidžiama tokia veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinį pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas, yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus“ (Žin., 2001, Nr. 108-3902), LR aplinkos ministro 2007-02-14 įsakymu Nr. D1-96 patvirtintais gamtinio karkaso nuostatais (Žin., 2007, Nr. 22-858; Žin., 2010 Nr. 87-4619) bei kitais teisės aktais.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

1 lentelė. Teritorijos naudojimo ir apsaugos reglamentai (žr. Pagrindinis brėžinys. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentai)

Žymėjimas	Pavadinimas	Teritorijos naudojimo funkcinis prioritetas, teritorijos naudojimo galimybių paaiškinimas	Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis (siūlomi žemės naudojimo būdai)	Galimos kitos žemės naudojimo paskirtys (naudojimo būdai)	Reglamentai
URBANIZUOJAMOS T E R I T O R I J O S					
	Užstatytos teritorijos	Kita	Kita (visi galimi žemės naudojimo būdai)	Žemės ūkio paskirties žemė, Miškų ūkio paskirties žemė, konservacinės paskirties žemė, vandens ūkio paskirties žemė.	
GYVENAMOSIOS TERITORIJOS					
	Intensyvios statybos	Ekstensyvi aglomeruota urbanizacija, Vadovaujantis parengtais ir patvirtintais detaliaisiais planais žemės sklypai gali būti naudojami intensyviai gyvenamųjų namų, komercinei, rekreacinei ir kitai statybai, pramonės ir infrastruktūros plėtrai, naudingų iškasenų gavybai, turizmo paslaugoms, verslui ir viešosioms paslaugoms, bendro naudojimo teritorijoms plėtoti. Teritorijoje leidžiama ir inžinerinės infrastruktūros, kelių tinklo plėtra, miškų, žemės ūkio ūkinė veikla.	Kita (gyvenamosios teritorijos, visuomeninės paskirties teritorijos, inžinerinės infrastruktūros teritorijos, bendro naudojimo teritorijos, atskirųjų želdynų teritorijos).	Žemės ūkio paskirties žemė, miškų ūkio paskirties žemė, konservacinės paskirties žemė, vandens ūkio paskirties žemė, kitos paskirties žemė (gyvenamosios teritorijos, visuomeninės paskirties teritorijos, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, komercinės paskirties objektų teritorijos, inžinerinės infrastruktūros teritorijos, bendro naudojimo teritorijos, naudingųjų iškasenų teritorijos, rekreacinės teritorijos, teritorijos krašto apsaugos tikslams, teritorijos valstybės sienos apsaugos tikslams, atliekų saugojimo rūšiavimo ir utilizavimo teritorijos, atskirųjų želdynų teritorijos).	Gyvenamosios statybos užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 2 aukštai. Užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: *Intensyvios statybos* gyvenamosios paskirties sklypams – 0,4; negyvenamosios paskirties sklypams – 1,2. Statybos sklypo dydis – ne mažesnis kaip 8 arų, išskyrus sklypams, esantiems užstatytose teritorijose *. *Vidutinio intensyvumo statybos* gyvenamosios paskirties sklypams – 0,3; negyvenamosios paskirties sklypams – 1,0. Statybos sklypo dydis – ne mažesnis kaip 20 arų, išskyrus sklypams, esantiems užstatytose teritorijose *. *Ekstensyvios statybos* gyvenamosios paskirties sklypams – 0,2; negyvenamosios paskirties sklypams – 0,8. Statybos sklypo dydis – ne mažesnis kaip 40 arų, išskyrus sklypams, esantiems užstatytose teritorijose *. Gyvenamoji statyba gali būti plėtojama prie kaimų jungiant naujai statomus kvartalus prie esamos inžinerinės infrastruktūros arba diegiant naują bendrą (kaimo ir naujai statomo urbanistinio darinio) inžinerinę infrastruktūrą. Rengiant miestelių ir kaimų bendruosius (detaliuosius) planus, gyvenamųjų kvartalų ar kompleksu detaliuosius planus turi būti numatytos teritorijos, bendro naudojimo želdynams (ne mažiau 10 % teritorijos), viešo naudojimo sporto įrenginiams įrengti. Saugomose ir gamtinio karkaso teritorijose minimalūs užstatomų sklypų dydžiai turi būti nustatomi atsižvelgiant į gamtinio karkaso nuostatų ir specialiųjų saugomų teritorijų tvarkymo planų reikalavimus.
	Vidutinio intensyvumo statybos				
	Ekstensyvios statybos				
KITOS TERITORIJOS					
	Verslo ir pramonės teritorijos	Pramonės ir infrastruktūros plėtra, komercinių objektų plėtra.	Kita (pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, komercinės paskirties objektų teritorijos, inžinerinės infrastruktūros teritorijos, naudingųjų iškasenų	Žemės ūkio paskirties žemė, miškų ūkio paskirties žemė, konservacinės paskirties žemė, vandens ūkio paskirties žemė,	Šakių rajono savivaldybės teritorijoje esamas ir įsisavinamas pramonės teritorijas siūloma rezervuoti pramonei bei smulkiam ir vidutiniam verslui plėtoti. Užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti – 1,5. Statybos sklypo dydis – ne mažesnis kaip 20 arų.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

		Galimas žemės paskirties keitimas i kitą paskirtį, siekiant plėtoti verslą, logistiką ir netaršią pramonės veiklą. Teritorijose galima ir inžinerinės infrastruktūrose plėtra, kelių tinklo plėtra, naudingųjų iškasenų gavyba, Žemės ir miškų ūkio ūkinė veikla.	teritorijos, atliekų saugojimo rūšiavimo ir utilizavimo teritorijos)	kitos paskirties žemė (gyvenamosios teritorijos, visuomeninės paskirties teritorijos, bendro naudojimo teritorijos, rekreacinės teritorijos, teritorijos krašto apsaugos tikslams, teritorijos valstybės sienos apsaugos tikslams, atskiruųjų želdynų teritorijos).	Leidžiama pavienių sodybų statyba, jei jos nepatenka į žemės ūkio ar kitų objektų sanitarines apsaugos zonas, ir gyvenamąją statybą planuojamoje statybos teritorijoje leidžia kiti norminiai dokumentai, ribojant minimalų sklypo dydį iki 30 arų (kai keičiama žemės naudojimo paskirtis į kitą, gyvenamosios paskirties), užstatymo intensyvumo rodiklis neturi viršyti 0,25. Susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra sodyboms įrengiama žemės sklypų savininkų lėšomis.
D A L I N A I U R B A N I Z U O J A M O S T E R I T O R I J O S					
	Integruotos konservacinės apsaugos ir rekreacinio naudojimo teritorijos	Konservacija, rekreacija, turizmo infrastruktūros plėtra, tausojantis žemės ūkis, tausojantis miškų ūkis. Galimas žemės paskirties keitimas i konservacinę arba kitą paskirtį, rekreacinį ar komercinį žemės naudojimo būdą, siekiant plėtoti poilsio ir rekreacijos, turizmo infrastruktūrą ir paslaugas. Teritorijoje leidžiama ir inžinerinės infrastruktūros, kelių tinklo plėtra, miškų, žemės ūkio ūkinė veikla.	Konservacinė, Kita (rekreacinės teritorijos, visuomeninės paskirties teritorijos, komercinės paskirties objektų teritorijos, gyvenamosios teritorijos)	Konservacinės paskirties žemė, Žemės ūkio paskirties žemė, miškų ūkio paskirties žemė, konservacinės paskirties žemė, vandens ūkio paskirties žemė, kitos paskirties žemė (gyvenamosios teritorijos, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, inžinerinės infrastruktūros teritorijos, bendro naudojimo teritorijos, naudingųjų iškasenų teritorijos, teritorijos krašto apsaugos tikslams, teritorijos valstybės sienos apsaugos tikslams, atliekų saugojimo rūšiavimo ir utilizavimo teritorijos, atskiruųjų želdynų teritorijos).	Planuojant plėtrą šiose teritorijose, būtina užtikrinti kraštovaizdžio vertybių apsaugą. Teritorijose gali būti plėtojamos poilsio, rekreacinės, turizmo ir verslo paslaugos, poilsiaviečių ir viešoji turizmo infrastruktūra. Žemės sklypuose gali būti teikiamos kaimo turizmo, viešbučių, pramogų paslaugos. Gali būti plėtojama ir kita ūkinė veikla suderinama su poilsio, turizmo ir pramogų veikla. Užstatymo intensyvumo rodiklis neturi viršyti 0,15. Integruotos konservacinės apsaugos ir rekreacinio naudojimo bei turizmo infrastruktūros plėtros teritorijose žemės naudotojui draudžiama: • naudoti miško parkus, parkus ir skverus kitaip, negu numatyta patvirtintuose jų naudojimo nuostatuose; • statyti pastatus ir įrenginius, nesusijusius su rekreacija, taip pat rekreacijai skirtus pastatus ir įrenginius, jeigu jie neatitinka rekreacinių teritorijų normatyvų bei teisinių nuostatų (atstumas nuo vandens, aukštis, kultūros paveldo naudojimas turizmo reikmėms), išskyrus statybą esamose namų valdose; • teršti aplinką ar kitaip trukdyti ilsėtis tam tikslui skirtose vietose, kelti pavojų poilsiaujančiųjų saugumui, naikinti esamas stovyklavietes ar jų įrangą; • užtverti nustatytąsias turistines trasas, takus, kelius, taip pat naikinti kelius prie rekreacijai skirtų vandens telkinių, jų pakrančių, paplūdimių, lankytinų objektų, apžvalgos aikštelių; užtverti kelius ar takus, vedančius į rekreacijos vietas iš poilsio namų, autobusų stotelių, automobilių aikštelių; • trukdyti stovyklaviečių įrengimo, apželdinimo, turistinių takų žymėjimo ir įrengimo darbams, kai šie darbai vykdomi pagal parengtus projektus Leidžiama pavienių sodybų statyba, jei jos nepatenka į žemės ūkio ar kitų objektų sanitarines apsaugos zonas, ir gyvenamąją statybą planuojamoje statybos teritorijoje leidžia kiti norminiai dokumentai, ribojant minimalų sklypo dydį iki 30 arų (kai keičiama žemės naudojimo paskirtis į kitą, gyvenamosios paskirties), užstatymo intensyvumo rodiklis neturi viršyti 0,15. Susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra sodyboms įrengiama žemės sklypų savininkų lėšomis. Saugomose ir gamtinio karkaso teritorijose minimalūs užstatomų sklypų dydžiai turi būti nustatomi atsižvelgiant į gamtinio karkaso

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

					nuostatų ir specialiųjų saugomų teritorijų tvarkymo planų reikalavimus.
	Rekreacinės teritorijos	Rekreacija, tausojantis žemės ūkis, tausojantis miškų ūkis. Galimas žemės paskirties keitimas i kitą paskirtį, rekreacinį žemės naudojimo būdą, siekiant plėtoti poilsio ir rekreacijos infrastruktūrą ir paslaugas. Teritorijoje leidžiama ir inžinerinės infrastruktūros, kelių tinklo plėtra, miškų, žemės ūkio ūkinė veikla.	Kita (rekreacinės teritorijos)	Žemės ūkio paskirties žemė, miškų ūkio paskirties žemė, konservacinės paskirties žemė, vandens ūkio paskirties žemė, kitos paskirties žemė (gyvenamosios teritorijos, visuomeninės paskirties teritorijos, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, komercinės paskirties objektų teritorijos, inžinerinės infrastruktūros teritorijos, bendro naudojimo teritorijos, naudingųjų iškasenų teritorijos, teritorijos krašto apsaugos tikslams, teritorijos valstybės sienos apsaugos tikslams, atliekų saugojimo rūšiavimo ir utilizavimo teritorijos, atskiruųjų želdynų teritorijos).	Plėtojamos rekreacinės, turizmo ir verslo paslaugos, viešoji turizmo infrastruktūra. Gali būti plėtojama ir kita ūkinė veikla suderinama su poilsio, turizmo ir pramogų veikla. Užstatymo intensyvumo rodiklis neturi viršyti 0,25. Rekreacinėse teritorijose žemės naudotojui draudžiama: • naudoti miško parkus, parkus ir skverus kitaip, negu numatyta patvirtintuose jų naudojimo nuostatuose; • statyti pastatus ir įrenginius, nesusijusius su rekreacija, taip pat rekreacijai skirtus pastatus ir įrenginius, jeigu jie neatitinka rekreacinių teritorijų normatyvų bei teisinių nuostatų (atstumas nuo vandens, aukštis, kultūros paveldo naudojimas turizmo reikmėms), išskyrus statybą esamose namų valdose; • teršti aplinką ar kitaip trukdyti ilsėtis tam tikslui skirtose vietose, kelti pavojų poilsiaujančiųjų saugumui, naikinti esamas stovyklavietes ar jų įrangą; • užtverti nustatytąsias turistines trasas, takus, kelius, taip pat naikinti kelius prie rekreacijai skirtų vandens telkinių, jų pakrančių, paplūdimių, lankytinų objektų, apžvalgos aikštelių; užtverti kelius ar takus, vedančius į rekreacijos vietas iš poilsio namų, autobusų stotelių, automobilių aikštelių; • trukdyti stovyklaviečių įrengimo, apželdinimo, turistinių takų žymėjimo ir įrengimo darbams, kai šie darbai vykdomi pagal parengtus projektus Leidžiama pavienių sodybų statyba, jei jos nepatenka į žemės ūkio ar kitų objektų sanitarines apsaugos zonas, ir gyvenamąją statybą planuojamoje statybos teritorijoje leidžia kiti norminiai dokumentai, ribojant minimalų sklypo dydį iki 30 arų (kai keičiama žemės naudojimo paskirtis į kitą, gyvenamosios paskirties), užstatymo intensyvumo rodiklis neturi viršyti 0,25. Susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra sodyboms įrengiama žemės sklypų savininkų lėšomis. Saugomose ir gamtinio karkaso teritorijose minimalūs užstatomų sklypų dydžiai turi būti nustatomi atsižvelgiant į gamtinio karkaso nuostatų ir specialiųjų saugomų teritorijų tvarkymo planų reikalavimus.
	Rekreacinės ir turizmo infrastruktūros plėtros teritorijos	Rekreacija, turizmo infrastruktūros plėtra, tausojantis žemės ūkis, tausojantis miškų ūkis. Galimas žemės paskirties keitimas i kitą paskirtį, rekreacinį ar komercinį žemės naudojimo būdą, siekiant plėtoti poilsio ir rekreacijos, turizmo infrastruktūrą ir paslaugas. Teritorijoje leidžiama ir inžinerinės infrastruktūros, kelių tinklo plėtra, miškų, žemės ūkio ūkinė veikla.	Kita (rekreacinės teritorijos, visuomeninės paskirties teritorijos, komercinės paskirties objektų teritorijos, gyvenamosios teritorijos)	Žemės ūkio paskirties žemė, miškų ūkio paskirties žemė, konservacinės paskirties žemė, vandens ūkio paskirties žemė, kitos paskirties žemė (gyvenamosios teritorijos, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, inžinerinės infrastruktūros teritorijos, bendro naudojimo teritorijos, naudingųjų iškasenų teritorijos, teritorijos krašto apsaugos tikslams, teritorijos	Plėtojamos poilsio, rekreacinės, turizmo ir verslo paslaugos, poilsiaviečių ir viešoji turizmo infrastruktūra. Žemės sklypuose gali būti teikiamos kaimo turizmo, viešbučių, pramogų paslaugos. Gali būti plėtojama ir kita ūkinė veikla suderinama su poilsio, turizmo ir pramogų veikla. Užstatymo intensyvumo rodiklis neturi viršyti 0,25. Rekreacijos - turizmo teritorijose žemės naudotojui draudžiama: • naudoti miško parkus, parkus ir skverus kitaip, negu numatyta patvirtintuose jų naudojimo nuostatuose;

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

				valstybės sienos apsaugos tikslams, atliekų saugojimo rūšiavimo ir utilizavimo teritorijos, atskiruųjų želdynų teritorijos).	• statyti pastatus ir įrenginius, nesusijusius su rekreacija, taip pat rekreacijai skirtus pastatus ir įrenginius, jeigu jie neatitinka rekreacinių teritorijų normatyvų bei teisinių nuostatų (atstumas nuo vandens, aukštis, kultūros paveldo naudojimas turizmo reikmėms), išskyrus statybą esamose namų valdose; • teršti aplinką ar kitaip trukdyti ilsėtis tam tikslui skirtose vietose, kelti pavojų poilsiaujančiųjų saugumui, naikinti esamas stovyklavietes ar jų įrangą; • užtverti nustatytąsias turistines trasas, takus, kelius, taip pat naikinti kelius prie rekreacijai skirtų vandens telkinių, jų pakrančių, paplūdimių, lankytinų objektų, apžvalgos aikštelių; užtverti kelius ar takus, vedančius į rekreacijos vietas iš poilsio namų, autobusų stotelių, automobilių aikštelių; • trukdyti stovyklaviečių įrengimo, apželdinimo, turistinių takų žymėjimo ir įrengimo darbams, kai šie darbai vykdomi pagal parengtus projektus Leidžiama pavienių sodybų statyba, jei jos nepatenka į žemės ūkio ar kitų objektų sanitarines apsaugos zonas, ir gyvenamąją statybą planuojamoje statybos teritorijoje leidžia kiti norminiai dokumentai, ribojant minimalų sklypo dydį iki 30 arų (kai keičiama žemės naudojimo paskirtis į kitą, gyvenamosios paskirties), užstatymo intensyvumo rodiklis neturi viršyti 0,25. Susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra sodyboms įrengiama žemės sklypų savininkų lėšomis. Saugomose ir gamtinio karkaso teritorijose minimalūs užstatomų sklypų dydžiai turi būti nustatomi atsižvelgiant į gamtinio karkaso nuostatų ir specialiųjų saugomų teritorijų tvarkymo planų reikalavimus.
	Rekreacinės ir turizmo infrastruktūros plėtros koridoriai	Rekreacija, turizmo infrastruktūros plėtra, tausojantis žemės ūkis, tausojantis miškų ūkis. Galimas žemės paskirties keitimas i kitą paskirtį, rekreacinį ar komercinį žemės naudojimo būdą, siekiant plėtoti turizmo poilsio ir rekreacijos, turizmo infrastruktūrą ir paslaugas. Teritorijoje leidžiama ir inžinerinės infrastruktūros, kelių tinklo plėtra, miškų, žemės ūkio ūkinė veikla.	Kita (rekreacinės teritorijos, visuomeninės paskirties teritorijos, komercinės paskirties objektų teritorijos, gyvenamosios teritorijos)	Žemės ūkio paskirties žemė, miškų ūkio paskirties žemė, konservacinės paskirties žemė, vandens ūkio paskirties žemė, kitos paskirties žemė (gyvenamosios teritorijos, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, inžinerinės infrastruktūros teritorijos, bendro naudojimo teritorijos, naudingųjų iškasenų teritorijos, teritorijos krašto apsaugos tikslams, teritorijos valstybės sienos apsaugos tikslams, atliekų saugojimo rūšiavimo ir utilizavimo teritorijos, atskiruųjų želdynų teritorijos).	Plėtojamos poilsio, rekreacinės, turizmo ir verslo paslaugos, poilsiaviečių ir viešoji turizmo infrastruktūra. Žemės sklypuose gali būti teikiamos kaimo turizmo, viešbučių, pramogų paslaugos. Gali būti plėtojama ir kita ūkinė veikla suderinama su poilsio, turizmo ir pramogų veikla. Užstatymo intensyvumo rodiklis neturi viršyti 0,25. Rekreacijos - turizmo teritorijose žemės naudotojui draudžiama: • naudoti miško parkus, parkus ir skverus kitaip, negu numatyta patvirtintuose jų naudojimo nuostatuose; • statyti pastatus ir įrenginius, nesusijusius su rekreacija, taip pat rekreacijai skirtus pastatus ir įrenginius, jeigu jie neatitinka rekreacinių teritorijų normatyvų bei teisinių nuostatų (atstumas nuo vandens, aukštis, kultūros paveldo naudojimas turizmo reikmėms), išskyrus statybą esamose namų valdose; • teršti aplinką ar kitaip trukdyti ilsėtis tam tikslui skirtose vietose, kelti pavojų poilsiaujančiųjų saugumui, naikinti esamas stovyklavietes ar jų įrangą; • užtverti nustatytąsias turistines trasas, takus, kelius, taip pat naikinti kelius prie rekreacijai skirtų vandens telkinių, jų pakrančių, paplūdimių, lankytinų objektų, apžvalgos aikštelių;

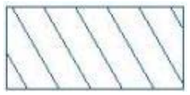
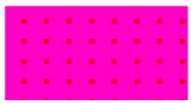
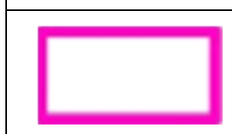
© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

					užtverti kelius ar takus, vedančius į rekreacijos vietas iš poilsio namų, autobusų stotelių, automobilių aikštelių; • trukdyti stovyklaviečių įrengimo, apželdinimo, turistinių takų žymėjimo ir įrengimo darbams, kai šie darbai vykdomi pagal parengtus projektus Leidžiama pavienių sodybų statyba, jei jos nepatenka į žemės ūkio ar kitų objektų sanitarines apsaugos zonas, ir gyvenamąją statybą planuojamoje statybos teritorijoje leidžia kiti norminiai dokumentai, ribojant minimalų sklypo dydį iki 30 arų (kai keičiama žemės naudojimo paskirtis į kitą, gyvenamosios paskirties), užstatymo intensyvumo rodiklis neturi viršyti 0,25. Susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra sodyboms įrengiama žemės sklypų savininkų lėšomis. Saugomose ir gamtinio karkaso teritorijose minimalūs užstatomų sklypų dydžiai turi būti nustatomi atsižvelgiant į gamtinio karkaso nuostatų ir specialiųjų saugomų teritorijų tvarkymo planų reikalavimus.
NEURBANIZUOJAMOS T E R I T O R I J O S					
	Žemės ūkio paskirties žemė	Žemės ūkio palaikymas ir plėtra. Teritorijoje leidžiama ir inžinerinės infrastruktūros, kelių tinklo plėtra, kaimo turizmo veikla, amatai ir smulkūs pagalbiniai verslai (bitininkystė, žvejyba, medžio apdirbimas, žemės ūkio produkcijos perdirbimas, technikos remontas ir kt.), miškų, ūkio ūkinė veikla. Vadovaujantis parengtais ir patvirtintais detaliaisiais planais buvusiuose ir apleistose kolūkių gamybiniuose centruose ir technikos kiemuose galima plėtoti smulkų ir vidutinį verslą (mechanizmu remonto, medienos apdorojimo, baldų ar statybinių medžiagų gamyba, sandėliavimo, komercijos ir kitas veiklas) kuris nedaro neigiamo poveikio aplinkinės žemės dirvožemio savybėms, gyventojų sveikatai.	Žemės ūkio paskirties žemė	Miškų ūkio paskirties žemė, konservacinės paskirties žemė, vandens ūkio paskirties žemė, kitos paskirties žemė (gyvenamosios teritorijos, visuomeninės paskirties teritorijos, rekreacinės teritorijos, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, komercinės paskirties objektų teritorijos, inžinerinės infrastruktūros teritorijos, bendro naudojimo teritorijos, naudingųjų iškasenų teritorijos, teritorijos krašto apsaugos tikslams, teritorijos valstybės sienos apsaugos tikslams, atliekų saugojimo rūšiavimo ir utilizavimo teritorijos, atskirųjų želdynų teritorijos).	Skatinama prekinės augalininkystės produkcijos gamyba, plėtojama gyvulininkystė, paukštininkystė. Žemės sklypuose galima žemės ūkio veikla: žemės ūkio, maisto produktų gamyba ir apdorojimas, savo pagamintų ir apdorotų žemės ūkio, maisto produktų perdirbimas ir šių produktų realizavimas, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimas ir geros agrarinės bei aplinkosauginės žemės būklės išlaikymas. Šiuose sklypuose galima ūkininkų sodybų bei žemės ūkio veiklai reikalingų ūkinių pastatų statyba ar rekonstrukcija. Užstatymo intensyvumo rodiklis statant ar rekonstruojant žemės ūkio veiklai reikalingus pastatus neturi viršyti 0,50. Paukštininkystė ir gyvulininkystė plėtotina visoje savivaldybės teritorijoje (išskyrus ekologiškai jautrias teritorijas), nekoncentruojant jos vienoje kurioje nors vietoje, naudojant buvusius kolūkių ūkinius statinius ir įrenginius. Paukštynai (nuo 50 tūkst. vištų ar kitų paukščių), gyvulininkystės kompleksai (nuo 12 tūkst. iki 54 tūkst. kiaulių per metus, daugiau kaip 500 galvijų), avių, žvėrelių ir triušių stambios (daugiau kaip 1000 vienetų), pavienės fermos, patenkančios i gamtinio karkaso zonas, taip pat saugomas teritorijas, arba darančios poveikį kitoms teritorijoms, kuriose teikiamas prioritetas gamtai, rekreacijai, turizmui, privalo įsirengti įrenginius ir įdiegti technologijas, skirtas gamybos atliekoms (skystam ar kietam mėšlui, srutoms, biologinėms atliekoms ir kt.) nukenksminti bei dezodoruoti, taip pat buitinėms ir paviršinio vandens nuotekoms valyti. Leidžiama pavienių sodybų statyba, jei jos nepatenka į žemės ūkio ar kitų objektų sanitarines apsaugos zonas, ir gyvenamąją statybą planuojamoje statybos teritorijoje leidžia kiti norminiai dokumentai, ribojant minimalų sklypo dydį iki 30 arų (kai keičiama žemės naudojimo paskirtis į kitą, gyvenamosios paskirties),

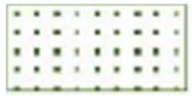
© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

					užstatymo intensyvumo rodiklis neturi viršyti 0,25. Susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra sodyboms įrengiama žemės sklypų savininkų lėšomis. Saugomose ir gamtinio karkaso teritorijose minimalūs užstatomų sklypų dydžiai turi būti nustatomi atsižvelgiant į gamtinio karkaso nuostatų ir specialiųjų saugomų teritorijų tvarkymo planų reikalavimus.
	Miškų ūkio paskirties žemė	Miškų ūkio	Miškų ūkio paskirties žemė	Žemės ūkio paskirties žemė, konservacinės paskirties žemė, vandens ūkio paskirties žemė, kitos paskirties žemė (inžinerinės infrastruktūros teritorijos, bendro naudojimo teritorijos, naudingųjų iškasenų teritorijos, teritorijos krašto apsaugos tikslams, teritorijos valstybės sienos apsaugos tikslams, atliekų saugojimo rūšiavimo ir utilizavimo teritorijos, atskiruųjų želdynų teritorijos).	
	Vandens ūkio žemė	Vandens ūkio	Vandens ūkio paskirties žemė		
	Naudingųjų iškasenų teritorijos	Kita	Kita (naudingųjų iškasenų teritorijos)	Kitos paskirties žemė (visuomeninės paskirties teritorijos, rekreacinės teritorijos, inžinerinės infrastruktūros teritorijos, bendro naudojimo teritorijos, atskiruųjų želdynų teritorijos).	Nustatant visuomeninės paskirties teritorijų ar rekreacinių teritorijų žemės naudojimo būdą žemės sklypuose leidžiama pastatų ar statinių statyba, kai karjerai išeksploatuoti. Užstatymo intensyvumo rodiklis neturi viršyti 0,15. Susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra įrengiama žemės sklypų savininkų lėšomis. Saugomose ir gamtinio karkaso teritorijose minimalūs užstatomų sklypų dydžiai turi būti nustatomi atsižvelgiant į gamtinio karkaso nuostatų ir specialiųjų saugomų teritorijų tvarkymo planų reikalavimus.
ŪKINĖS VEIKLOS APRIBOJIMAI					
	Vandenviečių SAZ	---			
	Vandens telkinių apsaugos zonos	---			

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

	Magistralinio dujotiekio apsaugos zona	---			
	Teritorija valstybės sienos apsaugai užtikrinti	Valstybės sienos apsaugai užtikrinti suteikiami žemės plotai (pasienio juosta) Žemė ir vandenys, kuriais eina pasienio juosta, yra valstybės nuosavybė, skirta valstybės sienos ženklams, patrulio takui, inž. užtvaroms ir kt. apsaugos įrenginiams;	Kita (Teritorijos valstybės sienos apsaugos tikslams)	---	
KULTŪROS VERTYBĖS, SAUGOMOS TERITORIJOS					
	Saugomų kultūros paveldo objektų teritorijos	Konservacinė (C2) *Pastaba.* Išskyrus kultūros paveldo vietovę.	Konservacinės paskirties žemė (kultūros paveldo objektų žemės sklypai)		Veikla reglamentuojama Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo bei kitų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais.
	Registrinių kultūros paveldo objektų teritorijos	Kultūros paveldo objektai, jų teritorijos ir apsaugos zonos tvarkomi ir veikla juose plėtojama pagal specialiuosius paveldosaugos reikalavimus, nustatomus individualiuose arba tipiniuose apsaugos reglamentuose (jei individualūs reglamentai nenustatyti), specialiuosiuose teritorijų planavimo dokumentuose, strateginiuose planuose, tikslinėse programose ir tvarkomuosiuose paveldosaugos ir statybos darbų projektuose.			Veikla reglamentuojama Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo bei kitų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais.
	Kultūros paveldo objektų apsaugos zonos				Veikla reglamentuojama Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo bei kitų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais.
	Draustinis	---	---		
	Gamtinio rezervato teritorija	Konservacinė (C2)	Konservacinės paskirties žemė		
GAMTINIS KARKASAS					

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

	Gamtinio karkaso teritorija	Tausojanti miškų ūkio ir tausojanti žemės ūkio veikla Pastaba. Detalus gamtinio karkaso skirstymas: gamtinio karkaso funkcinės dalys, tvarkymo tipai ir kt. susijusi informacija, – pateikiama Ekologinio kompensavimo sistemos vystymo sprendinių brėžinyje.			Veikla reglamentuojama Gamtinio karkaso nuostatais, patvirtintais LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 (red. Žin., 2010, Nr.87-4619). Skatinamas tausojamasis miškų ūkis; draudžiama keisti pagrindinę tikslinę konservacinę ir miškų ūkio žemės naudojimo paskirtį, išskyrus atvejus, kai tai daroma visuomenės poreikiams užtikrinti arba siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo kompleksus ir objektus (vertybes), jeigu tai neprieštarauja patvirtintiems saugomų teritorijų tvarkymo planų (planavimo schemų) sprendiniams ir reglamentams.

* - užstatyta teritorija – didesnė kaip 1 ha statiniais užstatyta teritorija, kurioje atstumas tarp gretimų pastatų mažesnis nei 200 m.

Pastabos:

- Saugomose teritorijose, jų apsaugos zonose veikla reglamentuojama saugomas teritorijas reglamentuojančiais teisės aktais, individualiais apsaugos reglamentais, parengtais ir patvirtintais gamtotvarkos planais ir specialiais planais.
- Panemunių regioninio parko teritorijos dalių tvarkymas vykdomas remiantis specialiojo šios teritorijos tvarkymo plano sprendiniais.
- Valstybiniai parkai, valstybiniai draustiniai steigiami, jų ribos keičiamos, tvarkymo ir naudojimo priemonės nustatomos specialiuose saugomų teritorijų planuose. Bendrojo plano sprendiniai, liečiantys saugomų teritorijų naudojimą, gali būti įgyvendinti tiek, kiek jie neprieštarauja saugomų teritorijų specialiųjų planų sprendiniams.
- Natura 2000 tinklo teritorija Nemuno pakrantės ir salos tarp Kulautuvos ir Smalininkų (LTKAUB001), patenkanti į Šakių rajono savivaldybės teritoriją, tvarkoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. lapkričio 22 d įsakymu Nr. D1-624 patvirtintu Nemuno upės pakrančių ir salų tarp Kulautuvos ir Smalininkų gamtotvarkos planu.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

2. RAJONO SOCIALINĖ IR EKONOMINĖ APLINKA

Socialinės ir ekonominė infrastruktūros plėtra susijusi su bendrojo plano koncepcijos stadijos rengimo metu koncepcijos A alternatyvoje savivaldybės tarybos patvirtintų centrų ir gyvenamųjų vietovių pagal nustatytą reikšmingumą plėtros principais.

Siekiant gerinti gyventojų aptarnavimo lygį urbanistiniame modelyje tikslinga skatinti gyvenamųjų vietovių koncentraciją ten, kur tai būtų ekonomiškai pagrįsta, kuo remiantis plėtros prioritetai buvo skirti tiems miesteliams, kurie turi pakankamai gyventojų socialinei infrastruktūrai (mokykloms, vaikų darželiams, sveikatos priežiūros įstaigoms ir pan.) išlaikyti.

2.1 ŠVIETIMO SISTEMA

Esant poreikiui, beveik visose mokyklose dėl mokyklų projektinių pajėgumų pagal higienos normas ir esamo jų užpildymo lygio yra galimybė ikimokyklinio ugdymo grupių sudarymui. Atsižvelgus į rajono gyvenamųjų vietovių ir centrų nustatytą reikšmingumą, optimizuojant ikimokyklinio amžiaus ugdymo įstaigų sklaidą rajone bei tolygų pasiekiamumą, esant poreikiui, siūlomas minėtų įstaigų steigimas Kidulių, Plokščių, Lekėčių bei Slavikų gyvenamosiose vietovėse. Minėtose gyvenamosiose vietovėse esamų mokyklų procentinis užpildymas, nustatytas koncepcijos stadijos rengimo metu, yra mažiausiai „skausmingas“. Procentinis užpildymas atitinkamai yra 55, 45, 60 ir 47 proc.

Esamos analizės stadijos metu atliktos Šakių rajono bendrojo lavinimo įstaigų tinklo analizės metu nustatyta, jog vidutinis visų bendrojo lavinimo įstaigų procentinis užpildymas 2015 metais tesiekė 54 proc. (žr. Esamos būklės analizės aiškinamasis raštas – 4.2.2 lentelė), todėl siūloma išlaikyti esamą rajono bendrojo lavinimo įstaigų tinklą. Tikslinga intensyviau modernizuoti materialinę bazę tų mokymo įstaigų, kurių užpildymas viršija 30 proc. Tuo tarpu, kardinaliai nesikeičiant mokymo įstaigų procentiniam užpildymui ir toliau mažėjant moksleivių skaičiui mažiausius užpildymo rodiklius turinčiose mokymo įstaigose, optimizuoti švietimo įstaigų tinklą, kur labai svarbiu uždaviniu tampa rajono moksleivių pavežėjimo klausimas, neleisiantis patirti socialinės atskirties minėtų įstaigų moksleiviams ir užtikrinsiantis būtinų ugdymo ir švietimo paslaugų prieinamumą. Optimizuojant mokymo įstaigų tinklą, gerinant mokinių pavėžėjimo į mokymosi įstaigas paslaugų kokybę, sudaromos prielaidos didinti kokybiško ugdymo prieinamumą nepriklausomai nuo moksleivių gyvenamosios vietos mokslo kokybę užtikrinančiose, patogiai ir saugiai pasiekiamose įstaigose.

2014-2020 m. Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programoje 9 prioritetu yra numatomos investicijos į švietimą, profesinį mokymą siekiant suteikti įgūdžių ir užtikrinti mokymąsi visą gyvenimą, tobulinant švietimo ir mokymo infrastruktūrą. Konkretaus programos uždavinio – didinti bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo įstaigų tinklo veiklos efektyvumą, dėka, 2014-2020 laikotarpiu ketinama investuoti į didesnį kokybiško ugdymo prieinamumą visiems

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

vaikams nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos, remiant savivaldybių iniciatyvas ir įsipareigojimus didinti bendrojo ir neformaliojo ugdymo programas vykdančių įstaigų tinklo efektyvumą ir prieinamumą kaimo vietovėse, racionaliau naudoti ugdymui skirtus išteklius. Minėto konkretaus uždavinio veiklos apima savivaldybių iniciatyvų rėmimą, tobulinant ikimokyklinio ugdymo įstaigų, pradinio, pagrindinio ir progimnazijų, gimnazijų tipo mokyklų tinklą ir gerinant ugdymo kokybę per pastatų, ugdymo priemonių ir aplinkos modernizavimą skiriant didelį dėmesį kūrybiškumą skatinančiai ugdymosi aplinkai, užtikrinant vaikų saugumą ir pritaikant nenaudojamas švietimo įstaigų patalpas kitoms švietimo reikmėms (pvz., ikimokykliniam ir kitam neformaliam ugdymui, suaugusiųjų mokymuisi). Prioritetas teikiamas kompleksinėms investicijoms į demografiniu požiūriu perspektyvių mokyklų infrastruktūrą kartu su jų steigėjų įsipareigojimu užtikrinti patogų pasiekiamumą ir prieinamumą kaimo vietovėse. Atsižvelgiant į tinklo pertvarkas ketinamas aprūpinimas transporto priemonėmis palengvinančiomis įstaigų pasiekiamumą atokiau kaimo vietovėse gyvenantiems mokiniams ir švietimo darbuotojams.

Ne ką mažiau svarbus aspektas kokybiško ugdymo paslaugų vykdymui yra nuolatinis ugdymo įstaigų pedagogų kompetencijų (tokių kaip: mokinių pažinimo, vadybinių, dalykinių ir technologinių, mokinių kūrybiškumo, lyderystės ir kt. geruųjų savybių ugdymo) ir kvalifikacijos kėlimas, pastangos mažinti atotrūkį tarp mokytojų ir mokinių.

2014–2020 m. laikotarpiu minėtoje programoje numatoma remti tikslingą pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą, susietą su konkrečių mokyklų ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų poreikiais ir planais, siekiant skatinti pedagogų tarpusavio pagalbą ir keitimąsi gerąja praktika, kelti socialinių pedagogų, psichologų ir specialiųjų pedagogų kvalifikaciją.

Vaikų socializacijos, mokymosi motyvacijos įgūdžius formuojanti priemonė – neformalusis ugdymas, kurio dėka skatinama vaikų saviraiška, laisvalaikio tikslingas praleidimas gerinant savo kultūrinius, intelektinius, fizinius gebėjimus, formuojant savarankišką, prasmingai save realizuojančią asmenybę. Neformaliojo ugdymo tinklo veiklos efektyvumo rezultatai atlieka svarbų vaidmenį siekiant išlaikyti mokinius formaliojo švietimo sistemoje, papildydamas įvairiomis ugdymo kryptimis bei moksleivio galimybėmis. Labai svarbus ikimokyklinis laikotarpis vaiko emociniam intelektui (savęs pažinimui, gebėjimui valdyti emocijas, adaptyviam elgesiui savęs ir kitų atžvilgiu, motyvacijai, socialiniam sąmoningumui ir socialiniams įgūdžiams) vystyti. Todėl tikslinga daug dėmesio skirti kokybiškam ikimokyklinio, priešmokyklinio ir neformaliojo ugdymo procesui, ypatingai atkreipiant dėmesį į socialinės rizikos šeimose augančius vaikus, siekiant jų visapusiško integravimo į gerąsias žmogaus savybes skatinančias veiklas.

Vienas iš 2014-2020 m. Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos uždavinių – mažinti anksti iš švietimo sistemos besitraukiančių ir bendrojo ugdymo programos nebaigiančių asmenų skaičių, remiant specialiųjų poreikių ir socialinės atskirties vaikų integraciją į švietimo sistemą ir skatinant neformaliojo ugdymo įvairovę, gerinant kokybiško neformalaus vaikų ugdymo prieinamumą

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

2.2 ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS INFRASTRUKTŪRA

Artimiausių metų ketvirtojo etapo Sveikatos sistemos plėtros pagrindiniai siekiai sveikatos priežiūros srityje –gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą; optimizuoti teikiamų paslaugų mastą ir struktūrą, racionalizuoti sveikatos sistemos finansinių bei infrastruktūros išteklių panaudojimą; stabilizuoti sveikatos priežiūros įstaigų finansinę padėtį ir sudaryti galimybes sveikatos apsaugos sistemoje dirbančių darbuotojų didesnio darbo užmokesčio nustatymui.

Pagrindinės pertvarkos kryptys:

- ambulatorinių paslaugų plėtra, ypač pirminės sveikatos priežiūros ir ligų profilaktikos stiprinimas;
- slaugos, ilgalaikio gydymo, paliatyviosios pagalbos ir geriatrijos paslaugų plėtra, intensyvesnė dienos stacionaro, dienos chirurgijos, stebėjimo paslaugų plėtra;
- stacionarinių paslaugų optimizavimas, nesudėtingų paslaugų perkėlimas į dienos stacionaro, dienos chirurgijos ir ambulatorinį lygmenį, nebloginant šių paslaugų kokybės ir saugumo.

Iki 2017 m. tikimasi Lietuvoje iki 1 proc. (iki 2018 m. 2 proc.) padidinti ambulatorinių paslaugų apimtis apskrityse, įsteigti 30 geriatrijos padalinių bei 2 procentais padidinti papildomą apmokėjimą iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto už pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas, įrašytas į sveikatos apsaugos ministro patvirtintą skatinamųjų pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų ir bazinių kainų sąrašą. Iki 2018 m. tikimasi 4 proc. padidinti slaugos paslaugų apimtis, pasiekti hospitalizacijos rodiklius – 19,4 atvejų 100 gyventojų, lovų užimtumo padidėjimo valstybės ir savivaldybių bei privačiose ligoninėse iki 300 dienų per metus, chirurgijos paslaugų, neatitinkančių reikalavimų (kai bent vienų iš paskutinių 2 praėjusių metų ligoninėje atliktų operacijų skaičius nesiekė 400 didžiųjų operacijų, nurodytų sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintame sąraše; kai chirurgijos paslaugų infrastruktūrai buvo gauta Europos Sąjungos 2007-2013 metų struktūrinių fondų parama; kai įvertinusi situaciją koordinavimo taryba nusprendžia, kad ligoninėje turi būti teikiamos chirurgijos paslaugos, apmokamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto), teikimo ir finansavimo nutraukimo.

Šakių rajono asmens sveikatos priežiūros įstaigose siūloma ir toliau vykdyti materialinės bazės atnaujinimą ir modernizavimą, kaip vieną iš paslaugų kokybės gerinimo bei įstaigos veiklos efektyvumo didinimo priemonių, išnaudojant visas Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos teikiamas galimybes.

Ypatingai svarbu optimizuoti šeimos gydytojų skaičių, stiprinant ir keliant jų kvalifikaciją bei kompetenciją, įvertinus tai, kad ilgainiui numatoma didelę dalį žmonių sveikatos problemų sprendimų iš gydytojų specialistų grandies perkelti į pirminės sveikatos priežiūros paslaugų apimtis, siekiama, kad šeimos gydytojai spręstų iki 80 proc. šių problemų. Svarbiu klausimu, įgyvendinus

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

minėtą plėtros principą, tampa šeimos gydytojų paklausos nustatymas ir teikiamų paslaugų prieinamumas.

Siekiant ugdyti sveiką visuomenę, sveikos gyvensenos pagrindai turi būti pradedami diegti kuo ankstyvesnėje amžiaus grupėje, tačiau siekiant efektyvaus rezultato, turi būti tęstiniai ir nuolat įtvirtinami ir vyresnėse klasėse. Svarbi ir efektyvesnė priemonė sveikatos apsaugos darbuotojų komunikavimas su moksleiviais, žaidimo forma vedant pamokas, rengiant akcijas (kaip pvz.: sveikatingumo savaitė, kurios metu būtų vedamos pamokos apie fizinio aktyvumo svarbą, teisingos mitybos pagrindus ir t.t.), projektus moksleivių grupėse ir kitokios formos prevencines priemones sveikos gyvensenos įgūdžių formavimui. Svarbų vaidmenį sveikatos raštingumo didinimui gali atlikti ir kultūros centrai, prisidėdami prie minėtų akcijų, organizuodami vaikų ir suaugusių įvairių sportinių išraiškų fizinio aktyvumo savaites ir pan.

2.3 KULTŪROS INFRASTRUKTŪRA

Šakių rajono savivaldybės teritorija yra labai patraukli kultūriniam turizmui dėl savo turimų kultūros išteklių gausos. Kultūros įstaigų tinklas išplėtotas gerai: rajone yra ir veikia didelė kultūros objektų ir renginių įvairovė.

Šakių bendruomenių centrų asociacijos internetinėje svetainėje skelbiamais duomenimis, rajone veikia 41 bendruomenės centras. Vien per pastaruosius 3 metus įkurti/įregistruoti penki bendruomenės centrai. Šie skaičiai byloja apie aktyvias Šakių rajono bendruomenes ir gyventojų kultūrinius siekius.

Bendruomenių sklaida yra tolygi visoje Šakių rajono teritorijoje – bendruomenės veikia daugumoje gyvenamųjų vietovių. Palaikant ir skatinant aktyvių rajono gyventojų kultūrinio gyvenimo puoselėjimą, labai svarbu sudaryti sąlygas ir palankią aplinkos terpę, atitinkančią atliekamo kultūrinio gyvenimo puoselėjimo tikslus, atnaujinant ir modernizuojant įstaigas, jų materialinę bazę, kompleksiškai pritaikant viešąsias erdves bei kultūros paveldo objektus kultūriniam turizmui, edukacinėms, ekonominėms ir socialinėms reikmėms.

Tikslingas kompleksiškas kultūros išteklių apjungimas sudarant turistinius maršrutus, įskaitant ir bevariklio transporto priemonių naudojimąsi šiems tikslams. Maršrutai gali būti sudaromi rajono ar rajono dalies savitumo ir išskirtinumo formavimui, apjungiant atitinkamus kultūrinius išteklius. Maršrutinės trasos gali turėti pavadinimus, savitą ženklinimą, nusakantį konkrečią paskirtį (pažintinė, distancinė, sportinė, skirtos dviratininkams, galintiems įveikti ilgesnes distancijas, esant sudėtingam reljefui ir pan.).

Neatskiriama rajono kultūrinio puoselėjimo priemone tampa tinkamai įgyvendintos rinkodaros strategijos. Efektyvesnius rezultatus duotų rinkodaros vykdymas ne tik rajoniniu, bet ir regioniniu lygmenimis, stiprinant ryšį su kitomis savivaldybėmis ir pritraukiant turistus iš arčiausiai esančių savivaldybių.

Infrastruktūros išvystymas, informacinė sklaida ir patogus informacijos apie rajono kultūrinę infrastruktūrą prieinamumas rajono gyventojams bei lankytojams nebejotinai turi įtakos formuojant

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

turistų srautus. Informacinė sklaida turi apimti tiek internetines, tiek kitas sklaidos priemones (tokias kaip informacinių ženklų įrengimas, informacinių leidinių leidimas, interaktyvių žemėlapių, interaktyvių lentų įrengimas lankytojų centruose, regioninėje parko direkcijoje ir pan.).

2.4 SOCIALINĖ PARAMA

Socialinių paslaugų įstaigų tinklas Šakių rajone išplėtotas pakankamai gerai, socialinės infrastruktūros tinklo plėtra yra vykdoma gana aktyviai: svarbų vaidmenį Šakių rajono gyventojų, nepajėgių integruotis dėl amžiaus, negalios, skurdo ar kitų priežasčių į visuomenę, gyvenime atlieka nuo 2007 metų veikiantis Šakių socialinių paslaugų centras, prieš metus pradėjęs teikti paslaugas nestacionarių socialinių paslaugų centras Plokščiuose ir daugelis kitų socialines paslaugas teikiančių įstaigų), tačiau svarbu sudaryti tolygų socialinių paslaugų prieinamumą visiems rajono gyventojams. Siūloma ir toliau optimizuoti socialinių paslaugų įstaigų skaičių, plėtojant dienos centrų tinklą seniūnijose.

Šakių rajono savivaldybės 2015 metų socialinių paslaugų plano duomenimis dienos socialinės globos paslaugos asmens namuose, pradėjus vykdyti projektą „Integralios pagalbos namuose plėtra Šakių rajone“, iš 14 seniūnijų teikiamos 11-oje (paslaugos neteikiamos trijose seniūnijose – Slavikų, Kidulių ir Žvirgždaičių), todėl siūloma numatyti galimybę minėtas socialines paslaugas teikti visose rajono seniūnijose, didinant socialinės globos paslaugų asmens namuose apimtis ir minėtose trijose seniūnijose.

Pastaraisiais metais socialinių pašalpų gavėjų skaičius savivaldybėje mažėjo. Tai sąlygojo bedarbių skaičiaus mažėjimas, padidėjęs įdarbintų asmenų skaičius. Analizuojant išlaidų socialinėms pašalpoms pokyčius, labai svarbia ir efektyvia priemone minėtų išlaidų mažinimui tampa socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos socialinės rizikos šeimoms, kuriose auga vaikai, gyventojų sąmojingumo didinimas ir darbingumo skatinimas, konsultavimas darbo rinkos klausimais bei integravimas į darbo rinką.

Svarbi priemonė socialinius poreikius turinčių asmenų gyvenimo kokybės gerinimui – socialinių paslaugų įstaigų materialinė bazė, jos atnaujinimas ir pritaikymas (pvz. socialines paslaugas teikiančių įstaigų patalpų, aplinkos, susisiekimo infrastruktūros, viešojo transporto paslaugų gyvenamosiose vietovėse infrastruktūros pritaikymas fizinę (judėjimo), regėjimo negalią turintiems asmenims ir pan.).

2.5 SOCIALINIO BŪSTO PLĖTRA

Šiuo metu socialinio būsto plėtros artimiausių metų perspektyvas, finansuojant socialinio būsto plėtrą Europos regioninės plėtros fondo lėšomis iki 2020 m., numato Savivaldybių socialinio būsto fondo plėtros 2015–2020 metais veiksmų planas, patvirtintas 2015 m. balandžio 9 d. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu Nr. A1-192. Šioje programoje nustatytos savivaldybių socialinio būsto fondo plėtrai skiriamos Europos regioninės plėtros fondo lėšos pagal asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą skaičių. Programoje nurodytais duomenimis

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Šakių rajono savivaldybėje asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, skaičius siekia 231.

Veiksmų plano uždaviniai: plėtoti savivaldybių socialinio būsto fondą (statant naujus gyvenamosios paskirties vieno, dviejų, trijų ir daugiau butų (daugiabučius) pastatus (namus); rekonstruojant ar remontuojant savivaldybei nuosavybės teise priklausančius gyvenamosios paskirties pastatus, skirtus gyventi įvairių socialinių grupių asmenims (bendrabučius, vaikų namus, prieglaudas, globos namus, šeimos namus ir pan.), ir negyvenamosios paskirties pastatus, juose įrengiant socialinius būstus; perkant gyvenamosios paskirties vieno, dviejų, trijų ir daugiau butų (daugiabučius) pastatus (namus), atskirus butus) ir skatinti mažiau energijos naudojančių pastatų statybą. Visi minėti uždavinių įgyvendinimo tikslai apima ir statinių statybos sklype numatytus teritorijos tvarkymo darbus, inžinerinių tinklų ar susisiekimo komunikacijų iki esamų ar planuojamų tiesimo inžinerinių tinklų bei susisiekimo komunikacijų tiesimo darbus, rekonstravimo ar remonto darbus, finansuojant juos iš Europos fondo lėšų.

Socialinio būsto plėtros įgyvendinimui svarbus aktyvus savivaldybės dalyvavimas, rengiant projektus, paraiškas lėšų įsisavinimui.

2.6 PASLAUGŲ, VERSLO IR PRAMONĖS PLĖTRA

Savivaldybės tarybos 2016 m. birželio 23 d. sprendimu Nr. T-211 buvo pritarta koncepcijos A alternatyvai, kurios vystymo principai labiausiai atitinka plėtros tendencijas, vykstančias Šakių rajono savivaldybės teritorijoje.

Analizuojant pagrindinius rajono ekonominius išteklius, didžiausias ekonominę naudą rajonui teikiančių įmonių skaičius pastebimas gyvenamosiose vietovėse, kurios yra išsidėsčiusios koncepcijos A alternatyvos modelio plėtros principu bei atokiau nuo Šakių miesto esančiose gyvenamosiose vietovėse: Gelgaudiškio m. bei Kudirkos Naumiestyje.

Europos Sąjungos struktūrinės paramos veiksmų programoje 3 prioritetu yra išskirtas smulkiojo ir vidutinio verslo (SVV) konkurencingumo skatinimas. Plėtojant SVV labai svarbu pakankama verslo paslaugų įmonių pasiūla, tikslinė jų veikla, atitinkanti teritorijos ypatybes, ir pasiskirstymas planuojamoje teritorijoje. Intensyviau plėtoti SVV pasiūlą siūloma tose gyvenamosiose vietovėse, ar jų prieigoje, kuriose gyventojų neigiamas prieaugis yra mažiausias, taip užtikrinant verslo paslaugų poreikį artimiausioje ateityje.

Patvirtintoje koncepcijoje gyvenamųjų vietovių ir jų aplinkos nustatytas reikšmingumas tiesiogiai susijęs ir su SVV plėtros perspektyvomis. Rajono ir vietinės reikšmės centrai, kuriuose siūloma vystyti verslo paslaugas gyvenimo kokybės užtikrinimui ir gerinimui, ypatingą dėmesį skiriant turizmo paslaugų infrastruktūros vystymui: Sudargas, Kiduliai (stiprinamas ryšys su gretimomis Jurbarko rajono gyvenamosiomis vietovėmis, didinama trauka į Šakių rajono savivaldybę), Gelgaudiškis, Plokščiai, Kriūkai. Minėti centrai, gyvenamosios vietovės patenka į intensyvios rekreacijos plėtros teritoriją, kurios turistinis ir rekreacinis potencialas visoje Šakių rajono savivaldybės teritorijoje yra didžiausias.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Verslo paslaugas – nekilnojamojo turto, finansines, konsultacines, komunikacijų teisines ir pan., siūloma vystyti regiono ir rajono reikšmės centruose – Šakiuose ir Lukšiuose, Gelgaudiškyje, Griškabūdyje, Kudirkos Naumiestyje, bei vietinės reikšmės centre – Lekėčiuose.

Šakių rajone svarbiausios ūkinės veiklos (išvystyto žemės ir miško ūkio produkcijos gamybos ir perdirbimo) išlaikymui ir plėtrai svarbi priemonė konsultacines, socialines ir finansines paslaugas teikiančių įstaigų plėtra, kurios efektyvumą taip pat lemia minėtas paslaugas teikiančių įstaigų strateginis išdėstymas. Paslaugas ūkininkams, ūkio subjektams siūloma plėtoti gyvenamosiose vietovėse, kurių aplinkoje yra galimas intensyvus žemės ir miško ūkis, todėl paslaugų kaimo gyventojams, ūkininkams ir ūkio subjektams teikimui palankios gyvenamosios vietovės yra: Sudargas, Kiduliai, Gelgaudiškis, Plokščiai, Kriūkai, Lekėčiai, Lukšiai, Griškabūdis, Barzdai, Žvirgždaičiai, Kudirkos Naumiestis, Sintautai, Slavikai.

Pramonės infrastruktūros plėtra paprastai susijusi su susisiekimo infrastruktūros išvystymu, susisiekimo objektų plėtra ir modernizavimu. Šakių rajone pramonės plėtros teritorijos numatomos prie 3 krašto ir rajoninio kelio. Pramonės plėtra labiausiai siejama su žemės ir miškų ūkio produkcijos gamyba ir perdirbimu, pagrindinės veiklos rūšys – mėsos ir pieno gavyba ir perdirbimas, statybinių medžiagų ir konstrukcijų gamyba ir pardavimas, medienos perdirbimas, baldų, langų ir durų gamyba ir pardavimas. Siūloma ir toliau išlaikyti prioritetinėmis minėtas veiklos rūšis.

Teritorijos, kuriose siūloma plėtoti SVV bei pramonę yra numatomos Šakių miesto, Lukšių miestelio gretimybėje palei krašto kelią Nr. 140, rajoninį kelią Nr. 3838, Išdagų kaimo, Sintautų miestelio, Kudirkos Naumiesčio gretimybėje palei krašto kelią Nr. 138, Griškabūdžio miestelio gretimybėje palei krašto kelią Nr. 137 bei Buktiškių gyvenamosios vietovės gretimybėje (žr. Pagrindinį brėžinį. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys).

Bendrai vertinant socialinės ir ekonominės plėtros prioritetines kryptis savivaldybėje, labai svarbu ir toliau sistemingai vykdyti Šakių rajono savivaldybės 2011-2017 metų plėtros strateginiame plane nustatytus ir dar neįvykdytus uždavinius, taikant numatytas priemones ir užtikrinant ilgalaikių tikslų įgyvendinimo tęstinumą.

2.7 REKREACIJOS, TURIZMO, GAMTOS IR KULTŪROS PAVELDO PLĖTOJIMAS

Šakių rajono savivaldybės teritorija, būdama gamtiniu – kultūriniu požiūriu palyginti heterogeniška, sudaro sąlygas formuotis skirtingo potencialo rekreacinėms teritorijoms (rekreaciniams arealams). Rekreacinių teritorijų naudojimo pobūdis, kryptys ir tvarkymas bei diferencijavimas į atskiras priklauso nuo sekančių pagrindinių veiksnių:

- gamtinės aplinkos išteklių turtingumo,
- kultūros paveldo turtingumo,
- esamo rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygio,
- vietos gyventojų ekonominių galimybių,
- aplinkos sveikumo,

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

- aplinkos ekologinio atsparumo,
- socialinės aplinkos saugumo,
- rekreacinio aptarnavimo tradicijų.

1. Remiantis aukščiau išvardintais veiksniais Šakių rajono teritorijoje išskirti 3 rekreacinių išteklių arealai (žiūr. brėž. „Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimas“). Jų ribas didžiausia dalimi koreguoja gamtinės aplinkos įvairovė ir raiškumas, bei kultūrinės aplinkos turtingumas. Skirtingas įvairių veiksnių raiškos pobūdis ir stiprumas teritorijoje, sąlygoja nevienodą rekreacinių arealų patrauklumą (potencialą).

Išskirti rekreaciniai arealai atitinka tris plėtros potencialo kategorijas: didelio, vidutinio ir gana mažo potencialo rekreaciniai arealai, kurie atitinkamai sudaro regioninės ir lokalios svarbos rekreacinių sistemų dalis:

- **Sudargo-Kidulių-Gelgaudiškio; Gelgaudiškio-Kriūkų; Pavilkijo** (Nr.1) didelio potencialo rekreacinis arealas;
- **Kudirkos Naumiesčio** (Nr.2) vidutinio potencialo rekreacinis arealas,
- **Lekėčių** (Nr.3) gana mažo potencialo rekreacinis arealas**,**
- **Šakių – Sintautų-Griškabūdžio-Žvirgždaičių** (Nr.4) mažo potencialo rekreacinis arealas.

Kiekvienas iš išvardintų Šakių rajono teritorijoje lokalizuotų rekreacinių arealų yra Lietuvos Respublikos teritorijos rekreacinių arealų sistemos dalis.

2 lentelė. Rekreacinių teritorijų indeksavimas

Rekrea-cinio arealo Nr.	Rekreacinio arealo pavadinimas	Rekreacinio potencialo kategorija (A)	Perspektyvinės plėtros lygmuo (B)	Rekreacinės infrastruktūros išvystymo Lygis (C)	Vietos gyventojų ekonominės galimybės (D)	Aptarnavimo tradicijos (E)	Vystytinos rekreacijos rūšys (F)
1.	***Sudargo-Kidulių-Gelgaudiškio Gelgaudiškio - Kriūkų Pavilkijo***	I	P_1	- r_2	- e_2	- t_2	**2,4,5**, 1,3,6 **2,1,4**, 5,3,6 **2,4,5**, 1,3,6
2.	***Kudirkos Naumiesčio***	II	P_2	- r_3	- e_3	- t_3	**2,1,** 4,5
3.	***Lekėčių***	IV	P_3	- r_3	- e_3	- t_3	**5,** 2,1
4.	***Šakių – Sintautų-Griškabūdžio-Žvirgždaičių***	V	P_3	- r_3	- e_3	- t_3	**2,1,** 4,5

Pastaba. Lentelėje paryškintu juodu šriftu išskirtos rekreacijos rūšys, kurias siūloma vystyti kaip prioritetines rekreaciniuose arealuose.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

INDEKSŲ PAAIŠKINIMAS

INDEKSŲ PAAIŠKINIMAS

Pagrindinius rekreacinės aplinkos išteklius sudaro:

- gamtinė aplinka, tinkanti poilsiui (miškai, vandens telkiniai, raiškus reljefas, vaizdingas gamtovaizdis, kiti gamtos ištekliai) bei sveikatos ir darbingumo atstatymui (terapinio pobūdžio gamtinės aplinkos klimatinės savybės, mineraliniai vandenys ir purvas);
- rekreacijos reikmėms tinkantis kultūros paveldas (vertingą kultūros paveldą turintys miestai, miesteliai ir kaimų gyvenvietės bei vietovės, kultūros atžvilgiu vertingi pavieniai objektai bei gyvosios kultūros reiškiniai ir pavyzdžiai).

Rekreacinio arealo potencialas:

***I** – l. didelis; **II** – didelis; **III** – vidutiniškas; **IV** – gana mažas; **V** - mažas*

Rekreacijos perspektyvinės plėtros lygmuo:

P_1 – aukštas (galimybė plėtoti nacionalinės reikšmės rekreacines sistemas);
P_2 – vidutinis (galimybė plėtoti regioninės reikšmės rekreacines sistemas)
P_3 – žemas (galimybė formuoti lokalinės reikšmės rekreacines sistemas arba kurti pavienius vietinės svarbos rekreacinius objektus)

Vystytinos rekreacijos rūšys:*

1 – bendroji rekreacija - poilsis gamtoje; 2 – pažintinė rekreacija; 3 – sportinė rekreacija; 4 – pramoginė rekreacija; 5 – verslinė rekreacija; 6 – gydomoji rekreacija *(Rekomenduojamos rekreacijos rūšys aukščiau esančioje 2 lentelėje surašytos pagal svarbą rekreaciniame areale; prioritetinės specializacijos kryptys žymimos paryškintu šriftu.)*

** *Rekreacinėse teritorijose įgyvendinama šių rūšių rekreacija:*

bendroji rekreacija - tai bendro pobūdžio, jėgas atstatantis žmogaus poilsis gamtoje, nekeliantis papildomų tikslų ;
pažintinė rekreacija – tai kelionės bei poilsis gamtinėje ar kultūrinėje aplinkoje norint pažinti šią aplinką, jos istoriją, prigimtį, savybes, išplėsti kultūros akiratį;
sportinė rekreacija – tai aktyvi veikla bei poilsis gamtinėje ar dirbtinėje aplinkoje, siekiant kultūros tikslų, skirta fiziniam lavinimuisi;
pramoginė rekreacija – tai poilsis gamtoje ar tam tikslui pritaikytoje dirbtinėje aplinkoje, dalyvaujant įvairaus pobūdžio pramogose;
verslinė rekreacija – tai poilsis gamtoje renkant miško gėrybes, medžiojant, žūklaujant;
gydomoji rekreacija – tai poilsis kurortinėje aplinkoje norint atstatyti ar pagerinti sveikatą.

Rekreacinės plėtros socialinės ekonominės galimybės:

Esamos rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygis:

- *aukštas – (suformuota kokybiška infrastruktūra)* **r1**
- *vidutinis – (tobulintina infrastruktūra)* **r2**
- *žemas – (neišvystyta infrastruktūra)* **r3**

Vietos gyventojų ekonominės galimybės:

- *didelės* (vietos gyventojai ekonominiu atžvilgiu patys pajėgūs plėtoti rekreacinę veiklą ir kurti bei tobulinti rekreacinę infrastruktūrą, be paramos iš šalies) – **e1**
- *vidutiniškos* (vietos gyventojų ekonominis pajėgumas plėtoti rekreacinę veiklą vidutiniškas: jie gali kurti rekreacinę infrastruktūrą esant papildančiai galimybes išorinei paramai) – **e2**
- *nedidelės* (vietos gyventojai nepajėgūs patys plėtoti rekreacinę veiklą, reikalingas visas ekonominis palaikymas iš šalies) - **e3**

Rekreacinio aptarnavimo tradicijos:

- *raiškios(gyvuoja būdingi papročiai ir vietinės tradicijos)* **t1**
- *vidutiniško raiškumo (tradicijos ir papročiai iš dalies prarasti, tačiau gali būti dirbtinai atkurti)* **t2**
- *neraiškios (tradicijos ir papročiai nuskurdinti arba neišryškėję)* **t3**

2. Nustatyti Šakių rajono teritorijos rekreacinių išteklių arealų potencialo svarbiausi ypatumai lemiantys jų realaus rekreacinio naudojimo perspektyvą. Brėžinyje pateikiama arealų rekreacinio patrauklumo kategorijos (didelis, vidutinis ir gana mažas), numatomos plėtros lygmenys (regioninis, lokalinis) bei tikslinė specializacija pagal vystytinas prioritetines ir šalutines rekreacijos rūšis (žr. „Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimas“ brėžinį).

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

3. Atsižvelgiant į Šakių rajono teritorijos kraštovaizdžio skirtumus ir atskirų jo komponentų požymių raiškos ypatumus išskirti vaizdingumo arealai, kurie pagal vaizdingumo laipsnį rajono teritorijoje dalomi į 5 kategorijas: *labai didelis, didelis, vidutinis, mažas ir itin mažas*. Išskirtus vaizdingumo arealus tikslinga naudoti identifikuojant ir vystant perspektyvines pažintinės ir poilsinės rekreacijos teritorijas. Šakių rajono vaizdingumo arealai išskirti remiantis grupe kraštovaizdžio komponentų požymių:

- reljefo raiškumas;
- miškingumas;
- vandenuotumas (vandens telkinių ir vandentėkmių gausa ir natūralumas);
- kraštovaizdžio struktūros margumas (kraštovaizdžio komponentų sąskaidos laipsnis ir žemėveikslių įvairovė);
- urbanizuotumo laipsnis.

4. Rekreacijos plėtros teritorinėje sistemoje svarbią vietą užima rekreacijos aptarnavimo centrai. Šakių rajono teritorijoje rekreacijos aptarnavimo centrai diferencijuojami pagal reikšmę (regioninės ir vietinės svarbos). Kaip regioninės svarbos rekreacijos aptarnavimo centras yra išskiriamas Gelgaudiškis. Lokalių rekreacijos aptarnavimo centrų sistemą sudaro visa eilė Šakių rajono gyvenamųjų vietovių rajono savivaldybės bendrojo plano infrastruktūros plėtros dalyje atitinkančių C ir D kategorijos urbanistinio karkaso centrus, bei kai kurias kitas gyvenamąsias vietoves (Šakiai, Kudirkos Naumiestis, Kriūkai, Lekėčiai, Lukšiai, Kiduliai, Sudargas, Plokščiai, Sintautai (žr. „Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimas“ brėžinį). Pagal perspektyvinę rekreacijos aptarnavimo centrų specializaciją Šakių rajono teritorijoje gyvenamosios vietovės diferencijuojamos į:

- **bendrojo turizmo** – teikiamos bendrosios specialių papildomų tikslų nekeliančias paslaugas (maitinimas, apgyvendinimas),
- **pažintinio turizmo** – teikiamas platesnis, su vietos gamtine ir kultūrine aplinka suderintų paslaugų spektras (maitinimas, apgyvendinimas, informacija apie vietos gamtine ir kultūrine aplinka, ekskursijų organizavimas),
- **poilsinio turizmo (poilsio gamtoje)** – teikiamos bendrosios ir kai kurios specializuoto paslaugos (maitinimas, apgyvendinimas, poilsio ir pramogų organizavimas, poilsiui ir pramogoms skirto inventoriaus nuoma).

Šakiai, Slavikai, Griškabūdis, Gelgaudiškis, Sudargas, Kiduliai, Plokščiai, Kriūkai, Lekėčiai, Lukšiai, Žvirgždaičiai, Barzdai, Sintautai.

5. Tik nedidelė dalis Šakių rajone numatytų vystyti rekreacinio aptarnavimo centrų yra polifunkcinio pobūdžio, jungiančių 2 – 3 rekreacinės specializacijos kryptis. Didesnioji dalis – monfunkciniai su silpnokai išreikštu rekreaciniu potencialu ir išvystyta infrastruktūra (žr. „Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimas“ brėžinį). Rekreacinių specializacijų

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

svarba tiek vietinės, tiek regioninės reikšmės rekreacijos aptarnavimo centruose gali būti labai nevienoda. Tai atsispindi jų ženklinime. Brėžinyje apskritimo viršutinė pusė nurodo pagrindinę vystytiną gyvenvietės rekreacijos aptarnavimo kryptį, apatinė – šalutines ar galimas alternatyvias rekreacijos aptarnavimo kryptis.

6. Šakių rajono teritorijos šiaurinėje dalyje, kur gausu rekreacinių išteklių tikslinga orientuotis į poilsinės ir pažintinės rekreacijos vystymą, minėtų rekreacijos krypčių poreikiams pritaikant ir plėtojant esamas gyvenamąsias vietoves. Pirmiausia būtina orientuotis į tas vietoves, kurios yra greta pagrindinių, didelį rekreacinį potencialą turinčių objektų (saugomos teritorijos ar jų dalys) bei šalia tarptautinių, nacionalinių, regioninių ir lokalių turistinių trasų (Gelgaudiškis, Plokščiai, Kriūkai, Kiduliai, Sudargas).

7. Padidintą dėmesį reikėtų skirti pažintinio turizmo, kuris apima tiek gamtinį tiek kultūrinį Šakių rajono teritorijos (Zanavykų krašto) pažinimo aspektus, plėtrai ir vystymui (pėsčiųjų, dviračių ir auto turistinių trasų apjungiančių didžiausios vertės gamtinius ir kultūrinius Šakių rajono objektus, įrengimui bei populiarinimui), nes ši rekreacijos forma vaidina svarbiausią vaidmenį stiprinant vietos žmogaus tautinį identitetą ir reprezentuoja rajono teritoriją respublikiniu ir tarptautiniu mastu. Tam būtinas racionalus esamų gamtinių ir kultūrinių išteklių panaudojimas.

8. Pažintinio turizmo sistema plėtotina pirmiausiai siekiant atskleisti Zanavykų krašto gamtinius bei kultūrinius savitumus. Taip pat būtina išryškinti ir eksponuoti rajono teritorijos gamtinės ir kultūrinės aplinkos tipiškus ar unikalius objektus pasižyminčius savitais bruožus. Į Šakių rajono pažintinio turizmo sistemą įtraukiami, tvarkomi ir eksponuojami šie pažintinę vertę turintys gamtiniai bei kultūriniai objektai, jų grupės bei kompleksai ar reiškiniai:

- Lietuvos valstybingumo istoriją atspindintys faktai, vietovės, paminklai, ir kt.;
- tipiški bei unikalūs gamtiniai bei kultūriniai objektai ar kraštovaizdžio kompleksai;
- gyvosios etnokultūros bei moderniosios kultūros židiniai, faktai bei reiškiniai;
- saugomo gamtos ir kultūros paveldo apsaugos ir tvarkymo būdai.

9. Be bendrųjų tranzitinių turistinių judėjimo kelių, dažniausiai atitinkančių svarbiausius autotransporto judėjimo kelius, pažintinio turizmo sistemą Šakių rajone formuoja prioritetinių nacionalinės svarbos specializuoto pažintinio turizmo trasų sistemos (žr. „Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimas“ brėžinį), kurios dalys (kai kurios turistinių trasų atkarpos) patenka į Šakių rajono teritoriją:

- dalis nacionalinio reprezentacinio kultūrinio auto turizmo maršruto „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ Sūduvos regione,
- dalis regioninio gamtinio - kultūrinio pobūdžio valstybinės reikšmės auto turizmo maršruto „Nemuno kelias” Sūduvos regione,

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

- dalis nacionalinio gamtinio - kultūrinio pobūdžio valstybinės vandens turizmo trasos „Nemuno kelias" Sūduvos regione.

10. Greta nacionalinės ir regioninės svarbos turistinių trasų, kurių dalys patenka į Šakių rajono teritoriją, pateikiama savarankiška regioninės ir vietinės svarbos pažintinė turistų judėjimo kelių sistema:

- „Suvalkijos dviračių žiedas" skirtas Sūduvos lygumų šiaurinės dalies gamtinių ir kultūrinių savitumų bei vertybių reprezentavimui ir pažinimui,
- „Nemuno dviračių žiedas" skirtas panemunių gamtinių ir kultūrinių savitumų bei vertybių reprezentavimui ir pažinimui,
- „Šešupės vandens trasa" skirtas vandens (baidarių ir valčių) turizmo vystymui, paupių bei paežerių gamtinių bei kultūrinių vertybių pažinimui.

11. Gamtinių rekreacinių išteklių gausa Šakių rajone kuria ypač palankias sąlygas poilsinio turizmo (poilsio gamtoje) vystymuisi, todėl didelį dėmėsi butų tikslinga skirti esamos poilsinės rekreacijos infrastruktūros atnaujinimui, gerinimui, bei jų plėtrai tam perspektyviuose Šakių rajono teritorijos dalyse.

12. Konservaciniu (įvairovės apsaugos) atžvilgiu vertingiausi kraštovaizdžio kompleksai Šakių rajone, kuriems reikalingas ypatingas dėmesys, yra:

- Nemuno slėnis ir apyslėnio raguvynai;
- Sekliais upių slėniais suskaidytų ir intensyviai agrariškai įsavintų bemiškių molingų;
- Vertingų kultūros paveldo objektų koncentracijos vietos svarbių tiek zanavykijos ir Lietuvos kultūrai (Kudirkos Naumiestis, Gelgaudiškis, Lukšiai).

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

3. KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA

GAMTINIO KARKASO FORMAVIMAS

Bendrosios nuostatos

Mūsų šalies teritorijos gamtinio karkaso erdvinė koncepcija ir lokalizavimo modelis buvo nustatyti LR Seimo patvirtintame Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane. Šio modelio sudarymo principai remiasi 2001 m. priimtame LR Saugomų teritorijų įstatyme (Žin., 2001, Nr. 108-3902). Gamtinio karkaso nuostatuose (Žin., 2007, Nr. 22-858 ir vėliau priimti pataisymai) įteisinta gamtinio karkaso sampratos geoekologine koncepcija.

Pagal minėtus dokumentus **- gamtiniu karkasu suprantamas vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, apima ir kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, o taip pat jis susietas ir su augalų bei gyvūnų migracija tarp jų.**

Gamtinio karkaso, kaip kraštotvarkinės struktūros, nustatymą formuoja siekiai:

1) sukurti vientisą gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, užtikrinantį kraštovaizdžio geoekologinę pusiausvyrą ir gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, sudaryti prielaidas biologinei įvairovei išsaugoti;
2) sujungti didžiausią ekologinę svarbą turinčias buveines, jų aplinką bei gyvūnų ir augalų migracijai reikalingas teritorijas;
3) saugoti gamtinį kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius;
4) didinti šalies miškingumą;
5) optimizuoti kraštovaizdžio urbanizacijos bei technogenizacijos ir žemės ūkio plėtrą.

Šakių rajono teritorija iš bendro Lietuvos rajonų konteksto pagal teritorijos dydį neišsiskiria, tačiau identifikuojami ryškūs skirtumai pagal žemėveikslių struktūrą. Didesnėje Šakių rajono teritorijos dalyje vyrauja intensyvios žemės ūkio veiklos teritorijos, arba intensyviai agrarizuotas kraštovaizdis. Pastarasis faktas rajono teritorijoje formuojamam gamtiniam karkasui kelia daug daugiau ir labiau specifinių uždavinių, kurie silpnai urbanizuotų ir agrariškai neįsavintų teritorijų gamtiniam karkasui nebūdingi, arba labai silpnai išreikšti. Visų pirma tai ekologiškai priimtinos gyvenamosios ir darbo aplinkos formavimas, kiek įmanoma geresnių antropogeninių teršalų neutralizavimo galimybių užtikrinimas, esamos bioįvairovės išlaikymas ir gausinimas taip vadinamose agrarinėse plynėse. Atsižvelgiant į išvardintus uždavinius, kurių realizavimas yra svarbus optimaliai rajono teritorijos kaip gamtinės – kultūrinės sistemos funkcionavimui, buvo išskirtas gamtinis karkasas. Žemiau pateikiama ir aprašoma kiekviena iš jo dalių yra pritaikytos vykdyti ekologinio kompensavimo funkcijas įvairiu laipsniu antropogeniškai įsavintose erdvėse.

Šakių rajono teritorijos gamtinis karkasas yra ypač svarbi teritorinė daugiafunkcijinė sistema, užtikrinanti bendrą teritorijos ekologinį stabilumą, gyvybingumą, migracinių (medžiaginių,

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

energetinių) ryšių su greta esančia gamtine aplinka nepertraukiamumą. Analizuojamos teritorijos gamtinio karkaso sistemos svarba dar labiau padidėja dėl santykinai didelio stipriai agrariškai įsavintų teritorijų ploto. Gamtinio karkaso elementų natūralumo, gyvybingumo užtikrinimas formuojant, gausinant ir gerinant jų kokybę, savo ruožtu garantuoja geresnę vietos ir aplinkinių žmonių gyvenamosios aplinkos kokybę.

Šakių rajono teritorijos gamtinio karkaso paskirtis:

- suformuoti gamtinio - ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, kuris užtikrintų aplinkos gyvybingumą, sveikumą ir tinkamumą gyvenimui miesto bei kaimo teritorijose, o taip pat medžiaginius-energetinius ryšius tarp gamtinių ir įvairiu laipsniu antropogenizuotų teritorijų;
- sudaryti prielaidas esamai biologinei įvairovei išlaikyti ir jai gausinti agrariškai degraduotose teritorijos dalyse;
- išsaugoti natūralaus kraštovaizdžio fragmentus ir esamus gamtinius rekreacinius išteklius;
- didinti planuojamos teritorijos apsauginių žėlinių bei želdinių plotus;
- didinti agrarinių plynių sąskaidą
- optimizuoti užstatytų teritorijų plėtrą.

Gamtinis karkasas planuojamoje Šakių rajono teritorijoje jungia įvairaus pobūdžio teritorijas: Kompleksinės apsaugos teritorijas (Panemunių regioninis parkas), valstybinius ir savivaldybių draustinius, ekologinės apsaugos zonas, taip pat miškų ūkio, gamtines rekreacines ir ekologiniu požiūriu itin svarbias agrarines teritorijas. Gamtinį karkasą sudaro formuoja šios pagrindinės dalys, iš kurių kiekviena naudojant kodavimo sistemą skirstomos pagal svarbą į nacionalinės, regioninės iki vietinės (Šakių rajono teritorijoje lokalizuoti ne visi GK metafunkcinių dalių potipiai pagal svarbą):

1) Geoekologinės takoskyyros (T1;T;t)
2) Vidinio stabilizavimo arealai (S1;S;s)
3) Migracijos koridoriai (M1;M;m)

1) *Geoekologinės takoskyros (T;)* – teritorijų juostos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietoves: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, priekrantes, požeminių vandenų intensyvaus maitinimo ir karsto paplitimo plotus. Jos skiria stambias gamtines ekosistemas ir palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą.

Šakių rajono šiaurinėje dalyje nuo Sudargo vakaruose iki Lekėčių rytuose nusidriekiantys Nemuno žemupio ir Jotijos tarpupyje esantys agrarinėmis plynėmis atskirti miško masyvai formuoja regioninės svarbos geoekologinę takoskyrą. Į planuojamą teritoriją patenka didesnė dalis šios struktūros.

2.) Vidinio stabilizavimo arealai (S;s) – santykinai didelės gamtinės teritorijos (dauguma atveju intensyviai urbanizuotas teritorijas supantys miškų masyvai, arba santykinai bemiškės teritorijos, kurios turėtų būti apmiškinamos) užstatytų teritorijų pakraštinėje dalyje arba kiek toliau nuo jų, intensyviai generuojančios gamtinius medžiagų ir energijos srautus (deguonies produkavimas), kurie

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

dažniausiai vyraujančių vėjų kryptimi migracijos koridoriais patenka į miesto vidinę dalį. Išoriniai ekologinio stabilizavimo arealai yra ypač reikšmingi urbanizuotose teritorijose generuojamo antropogeninio poveikio ekologiniam kompensavimui, vidinės miesto teritorijos dalies ekologinio stabilumo išlaikymo požiūriu.

Ši gamtinio karkaso elementą atstovauja Šakių rajono teritorijos šiaurinėje ir rytinėje dalyje. esantys didesni miškų masyvai (Zyplių, Samuolynės, Šilininkų, Liaušių, Baltakojų, Batiškių miškai) ir pietinėje rajono dalyje esantys mažai miškingi ar visiškai bemiškiai agrarinių teritorijų plotai Išdagų, Plynių, Griškabūdžio, Antabūdžio, Janukiškio gyvenviečių apylinkėse.

3.) Migracijos koridoriai (M1;M;m) – didesni ar mažesni upių ir kitų vandentėkmių slėniai, kanalai, nedidelės užpelkėjusios dubumos suskaidytos natūraliomis ar dirbtinėmis vandentėkmėmis, ežerų ar tvenkinių virtinės, rinos, sauslėniai ir kitos teritorijos, kurių dėka palaikoma intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita (teršalų išsklaidymas, švaraus oro pritekėjimas ir kt.) tarp urbanizuotos teritorijos vidinės dalies ir jos periferijoje esančių išorinių ekologinio stabilizavimo arealų.

Šakių rajono teritorijoje lokalizuoti įvairios svarbos migracijos koridoriai. Nacionalinės reikšmės migracijos koridoriai apima rajono šiauriniame pakraštyje esantį Nemuno slėnį kartu su stipriai smulkių upelių slėniais ir raguvomis suskaidytu apyslėniu. Regioninės ir vietinės reikšmės migracijos koridorius formuoja Šakių rajono teritorijoje tekančių upių (Šešupės, Jotijos, Novos, Nėnupės, Siesarties, Aukspirtos, Pentos) bei kitų smulkių upelių slėniai ir apyslėniai. Paminėti migracijos koridoriai planuojamoje teritorijoje didesne dalimi persidengia, detalizuoja bei lokalinės svarbos elementais papildo ankstesniame Šakių rajono bendrajame plane lokalizuoto gamtinio karkaso (migracijos koridorių) tinklą.

3 lentelė. Gamtinio karkaso metafunkcinių dalių pasiskirstymas (%) Šakių rajono teritorijoje.

Gamtinio karkaso sudėtinės dalys ir jų tvarkymo kryptys	**Šakių rajono teritorija** (%)
GEOEKOLOGINĖS TAKOSKYROS **(T_1; T; t)**	**32,17** *(nuo Gamtinio karkaso ploto)* ---------- **15,90** *(nuo Šakių raj. ploto)*
1 – Nacionalinės svarbos **(T_1)**	- - - ---------- - - -
2 – Regioninės svarbos **(T)**	32,17 ---------- 15,90
3 – Vietinės svarbos **(t)**	- - - ---------- - - -
MIGRACIJOS KORIDORIAI **(M_1; M; m)**	**32,80** ---------- **16,26**
1 – Nacionalinės svarbos **(M_1)**	14,07 ----------

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Gamtinio karkaso sudėtinės dalys ir jų tvarkymo kryptys	**Šakių rajono teritorija** (%)
	6,95
2 – Regioninės svarbos **(M)**	10,75 ---------- 5,31
3 – Vietinės svarbos **(m)**	7,98 ---------- 4
IŠORINIAI VIDINIO STABILIZAVIMO AREALAI **(S_1; S; s)**	**35,03** **----------** **17,32**
1 – Nacionalinės svarbos **(S_1)**	- - - ---------- - - -
2 – Regioninės svarbos **(S)**	15,21 ---------- 7,52
3 – Vietinės svarbos **(s)**	19,82 ---------- 9,80
VISAS GAMTINIS KARKASAS	**100,0%** **----------** **49,42%**

Siekiant gamtiniam karkasui priskiriamų teritorijų ekologinio optimizavimo, tikslinga didinti atskirų (stipriai agrariškai įsavintų) planuojamos teritorijos dalių sąskaidą ir miškingumą, užtikrinti agrariniuose plotose išlikusių linijinio pobūdžio ir pavienių želdinių apsaugą, skatinti jų atkūrimą ir gausinimą.

Detaliai lokalizuoto gamtinio karkaso formavimo politikos ir funkcinėse zonose numatytų kraštovaizdžio formavimo krypčių realizavimo įmanoma siekti šiais pagrindiniai būdais:

1) *palaikant fizinių bei juridinių asmenų teikiamas gamtinio kraštovaizdžio natūralumo didinimo iniciatyvas;*
2) *ieškant bei skatinant gamtinio kraštovaizdžio natūralumo didinimo iniciatyvas bei investicijas;*
3) *gamtinio kraštovaizdžio natūralumo didinimo iniciatyvų aktyvus organizacinis bei finansinis rėmimas, galimai realizuojamas per mokestines lengvatas.*

Gamtinio karkaso reglamentas teritoriškai diferencijuojamas pagal į jo sudėtį patenkančių žemės naudmenų ūkines kategorijas. Gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra, saugomas natūralus kraštovaizdžio pobūdis, palaikoma ir didinama gamtinė įvairovė, vykdomi rekultivacijos bei renatūralizacijos darbai. Leidžiama veikla,

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas ir yra vykdoma pagal teritorijų planavimo darbuose įtvirtintas nuostatas.

4 lentelė. Gamtinio karkaso teritorijos Šakių rajone

Gamtinio karkaso sudėtinės dalys ir jų tvarkymo kryptys	Plotas (ha)	%
GEOEKOLOGINĖS TAKOSKYROS(T)	23108,68	15,90
VIDINIAI EKOLOGINIO STABILIZAVIMO AREALAI (S)	24821,82	17,07
MIGRACIJOS KORIDORIAI (M)	23913,44	16,45
VISAS GK:	**71843,94**	**49,42**

Kiekvienoje iš paminėtų Šakių rajono gamtinio karkaso dalių teoriškai galimi keturi skirtingi Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo krypčių tipai (A;B;C;D)

Ši GK teritorijų tvarkymo tipų grupė siejasi su gamtinėmis ar santykinai gamtinėmis skirtingu laipsniu antropogeniškai paveiktomis teritorijomis, kur tvarkymo tipai sudėlioti gamtinio karkaso teritorijos dalių geoekologinio potencialo mažėjimo ir atitinkamai teritorijų natūralumą atstatančių priemonių intensyvėjimo linkme.

Viso derinyje su gamtinio karkaso funkcinėmis dalimis, teoriškai įmanomi 12 tvarkymo tipų variantai, nors realiai planuojamoje Šakių rajono teritorijoje nustatyti ne visi (11) potencialiai galimų tvarkymo tipų. Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipai ir jų apibūdinimas pateikiamas žemiau (žr. 5 lentelė. Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo zonų tipai Šakių rajono teritorijoje)*:*

A. <u>Natūralus kraštovaizdžio pobūdžio palaikymas ir saugojimas.</u> Gamtinio karkaso teritorijų dalys, kuriose išlaikomas ir stiprinas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis.

Pastarojo tipo GK teritorijų tvarkymo arealų plotai tiesiogiai koreliuoja su natūraliausiomis (miškais apaugusiomis), mažiausiai antropogeniškai paveiktomis Šakių rajono teritorijos dalimis. Šiaurinės planuojamos teritorijos dalies pakraščiuose esančiuose Nemuno slėnio prieigose, o taip pat miškų plotai esantys į pietus ir nuo Nemuno slėnio ir rytinėje rajono dalyje (Kazlų Rūdos girios vakarinis pakraštys), lygiai taip pat kaip ir smulkūs netolygiai išsibarstę po planuojamą teritoriją plotai esantys upių ir upelių paslėniuose priskiriami aptariamam tvarkymo tipui.

Šiuos arealus ištisai ar su maža dalimi sumedėjusia augmenija neapaugusių plotų intarpais dengia natūrali sumedėjusių augalų danga. Pastariesiems arealams būdingi mažiausi priežiūros ir planuojamų pokyčių mąstai. Jiems būtinas esamos augalijos dangos struktūros ir jos natūralumo išsaugojimas, vėlinant kirtimo amžių ir parenkant kirtimo būdus mažiau įtakojančius miško ekosistemos pokyčius (atrankiniai kirtimai). A tvarkymo tipo arealai – Šakių rajono teritorijos gamtinio karkaso „aukso fondas“, kurios perspektyvoje susijusios su racionalaus subalansuoto miškų ūkio vedimu, miškų regeneracinio potencialo išsaugojimu, rekreacinio naudojimo reguliavimu bei nustatyto režimo užtikrinimu šiose zonose įsteigtoms saugomoms teritorijoms. Pastarąsias zonas reikėtų įvardinti **patikimo geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijomis.**

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Teritorijų ūkinio naudojimo pobūdis. *Pagrindinė šių teritorijų naudojimo kryptis yra tausojantis miškų ūkis vykdant atvejinius, atrankinius, sanitarinius ir netaikant plynų kirtimų. Taip pat veikla susijusi su racionaliu šalutinių miško išteklių panaudojimu. Poilsinis turizmas rekreaciniu požiūriu atraktyviose vietose, bei medžioklė, derinant naudojimo pobūdį su konkrečių teritorijų naudojimo reglamentu. Mišku neapaugusiose teritorijos dalyse, ekologinio - tausojančio žemės dirbimo sistemos diegimas. Smulkiasklypė daržininkystė, sodininkystė, bei kiti alternatyvūs verslai būdingi Vilnijos kraštui.*

B. *Natūralaus kraštovaizdžio pobūdžio atstatymas (Esamo kraštovaizdžio natūralumo palaikymas ir stiprinimas). Gamtinio karkaso ir (ar) želdynų sistemos dalys, kuriose būtinas natūralių kraštovaizdžio komponentų atstatymas ir gausinimas.*

Šio tipo gamtinio karkaso reglamentavimo ir tvarkymo arealai yra netolygiai išsibarstę Šakių rajono teritorijos dalyje, stambiasklypės mišrios žemės naudmenų mozaikos teritorijose, kuriose kaitaliojasi miškų ir žemės ūkio naudmenos. Arba pereinamosiose juostose tarp gamtinių požiūriu degraduotų agrarinių ir natūralių miško naudmenų, smarkiai pakeistos arba pažeistos gamtinės struktūros miškuose ir paupiuose. Daugumoje atveju, tai labiau suskaidyti stambesnių miškų masyvų pakraščiai. Šiuos arealus reikėtų laikyti silpnai arba itin silpnai urbanizuotais, tačiau dėl šiuo metu vykdomos ar kadaise vykdytos žemės ūkio veiklos jie yra netekę sumedėjusios augmenijos arba ji išlikusi tik fragmentiškai. Šių teritorijų tvarkymas yra kur kas sudėtingesnis, nes reikalingas tiek esamų funkcijų suderinimas, o taip pat ir atkuriamosios priemonės gamtinės struktūros galioms stiprinti. Čia būtini dideli performavimo mąstai susiję su santykinai nedidelėmis materialinėmis sąnaudomis – t.y. pirminės natūralios augmenijos struktūros atkūrimas – medžių įveisimas, savaiminės renatūralizacijos skatinimas, didinant sumedėjusios augmenijos plotus ir tuo pačiu žemės ūkio naudmenų sąskaidą. Sumedėjusios augmenijos plotų gausinimą būtina derinti su kraštovaizdžio estetinių savybių formavimu ir išlaikymu.

Šias zonas tikslinga įvardinti **riboto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijomis.**

Teritorijų ūkinio naudojimo pobūdis*. Svarbiausia šių teritorijų naudojimo kryptis yra vidutinio stambumo ir smulkus ūkis su ganyklinės žemdirbystės (pieno ūkiai ir galvijų auginimas), daržininkystės, sodininkystės specializacijomis. Esami ūkiai palaipsniui turėtų būti orientuojami į ekologinius ar pereinamojo tipo tvaraus ūkininkavimo (agroturizmo ūkius) ūkius. Dalis dirbamų žemių laipsniškai verčiamos į pievas ir ganyklas. Užtikrinamas didesnis natūralių ir kanalizuotų vandentėkmių apsaugos zonų plotis. Didinama stambių dirbamų laukų masyvų sąskaida įveisiant apsaugines želdinių grupes bei juostas, formuojant dirbtines pelkes (biogeninių medžiagų kaupimo baseinus). Galimas miškingumo didinimas mažiau našių, taip pat didelio drėgnumo (su silpnai funkcionuojančia ar nefunkcionuojančia sausinimo sistema) žemių sąskaita, apželdinant ir savaiminės renatūralizacijos keliu, jai tai pagerintų ekologines ir estetines kraštovaizdžio savybes.*

C. *(Grąžinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkūriantys elementai (agrarinėse teritorijose)). Gamtinio karkaso ir (ar) želdynų sistemos dalys, kuriose būtinas natūralių kraštovaizdžio komponentų atstatymas ir gausinimas.*

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Pastarojo tipo gamtinio karkaso tvarkymo ir reglamentavimo arealai tiek Šakių raj. pietinėje, tiek ir centrinėje dalyje užimą vidurinę padėtį tarp urbanizuotų ir natūralių teritorijų. Jis dažniausiai taikytinas žmogaus veiklos žymiai pakeistose gamtinio karkaso teritorijose. Šios zonos susiformavo dėl netolygaus žemės naudojimo, pažeidžiant ekologinę pusiausvyrą, nesilaikant racionalios gamtonaudos reikalavimų. Tai intensyvaus žemės dirbimo rezultatas visoje Šakių rajono teritorijoje (išskyrus šiaurinę ir šiaurės rytinę dalį) palietusi itin didelę dalį migracijos koridoriams priskirtų teritorijų. Šiose GK tvarkymo zonose kraštovaizdžio formavimas susijęs su natūralios gamtinės aplinkos atkūrimu ir nauju ekologizuoto požiūrio taikymu naudojant teritorijas. Šias zonas, konstatuojant esamą situaciją galima būtų įvardinti **silpno ir pažeisto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijomis.**

Teritorijų ūkinio naudojimo pobūdis*. Būtinas orientavimasis ir laipsniškas perėjimas prie vidutinio stambumo ir smulkus ūkio su ganyklinės žemdirbystės, daržininkystės, sodininkystės specializacijomis. Skatintinas ekologinių – agroturizmo ūkių kūrimas. Šiose teritorijose būtinas žemėnaudos sąskaidos didinimas įveisiant įvairaus dydžio želdinių juostas bei grupes ar masyvus, taip pat dirbtinių pelkių ir vandens telkinių formavimas. Būtinas teritorijos miškingumo didinimas dirbtinai apželdant ir savaiminės renatūralizacijos keliu, naudojamų mažai našių ir nenaudojamų žemių sąskaita, jei tai pagerintų ekologines ir nepakenktų estetinėms kraštovaizdžio savybėms. Šiai zonai būtini didžiausi žemėnaudos struktūros pakeitimai ir žemės dirbimo sistemos perorientavimo mastai.*

5 lentelė. Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo zonų tipai Šakių rajono teritorijoje

Eilės Nr.	Tvarkymo tipo kodas	Plotas ha.	Dalis % nuo viso GK ploto	Dalis % nuo Šakių rajono ploto
1.	**A.**	34538,27	48,07	23,76
2.	**B.**	15080,21	20,99	10,37
3.	**C.**	21717,53	30,23	14,94
4.	**D.**	507,93	0,71	0,35
Viso		**71843,94**	**100**	**49,42**

D. <u>Kraštovaizdžio natūralumą ir gyvybingumą atstatančių elementų integravimas ir atkūrimas degraduotose (urbanizuotose) teritorijose.</u> Gamtinio karkaso ir (ar) želdynų sistemos dalys, kuriose būtinas natūralių kraštovaizdžio komponentų atstatymas ir gausinimas.

Stipriai pažeisto (degraduoto gamtinio karkaso teritorijos) – *probleminiai gamtinio karkaso plotai* – tai gamtinio karkaso užimamos teritorijos dalys kurios persidengia su urbanistinio karkaso ašimis ir branduoliais, ar yra užimtos kompaktiškai urbanizuotomis (ne sodybinio užstatymas) teritorijomis.

Šakių rajono šiaurinės (Nemuno apyslėnio), centrinės ir pietinės dalies teritorijoje lokalizuotos gamtinio karkaso dalys (beveik visais atvejais migracijos koridorių dalys kertančiuose tankiai urbanizuotas miestelių teritorijas) nustato svarbiausius teritorinius gamtinio kraštovaizdžio išsaugojimo prioritetus, pagrindines kraštotvarkos kryptis ir priemones, kurių sėkmingas

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

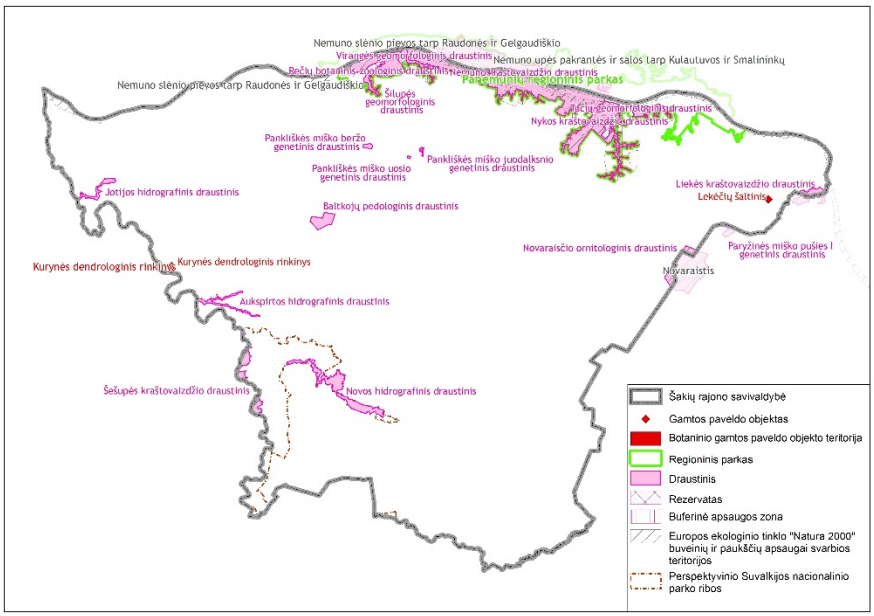
įgyvendinimas būtinas bendrai planuojamos teritorijos ekologinei pusiausvyrai palaikyti. Gamtinio karkaso funkcinėse dalyse išskirtų tvarkymo zonų nuostatas sunkiausia realizuoti sankirtose su urbanizuotomis, planuojamomis urbanizuoti ar intensyvaus žemės ūkio teritorijomis. Tokiais atvejais reikėtų ieškoti alternatyvių sprendimų tenkinančių skirtingų funkcinių zonų nuostatas.

Didesnė dalis atskirų gamtinio karkaso dalių ir užstatytų ar planuojamų užstatyti teritorijų kontakte galimai probleminių arealų tvarkymo reglamentai pateikiami brėžinyje *„Žemės naudojimas ir apsaugos reglamentai“*.

Esamą Šakių rajono savivaldybės saugomų teritorijų tinklą sudaro valstybinės ir savivaldybės saugomos teritorijos bei gamtos paveldo objektai, funkcinio prioriteto zonos ir „Natura 2000“ teritorijos, iš viso 43 vnt.:

- 1 rezervatas;
- 17 draustinių (3 geomorfologiniai, 3 hidrografiniai, 1 pedologinis, 1 zoologinis-ornitologinis, 1 botaninis-zoologinis, 4 genetiniai ir 4 geologiniai);
- 17 gamtos paveldo objektų (1 hidrogeologinis (šaltiniai, versmės), 16 botaninių GPO);
- 1 regioninis parkas;
- NATURA 2000 teritorijos (4 BAST (Nemuno upė Panemunių regioniniame parke, Nemuno slėnis ties Palėkiais, Nemuno slėnio skroblynai nuo Kriūkų iki Gelgaudiškio, **Šešupė ir jos slėniai**) ir 3 PAST (Nemuno slėnio pievos tarp Raudonės ir Gelgaudiškio, Nemuno upės pakrantės ir salos tarp Kulautuvos ir Smalininkų, Novaraistis)).

Žemiau pateikiama esamų ir perspektyvinių Šakių rajono saugomų teritorijų schema:

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Šakių rajono perspektyvinių saugomų teritorijų sistemą formuoja vienos nacionalinės svarbos teritorijos dalis (Suvalkijos nacionalinis parkas), kurios tikslas reprezentuoti Sūduvos etnografinio regiono gamtines ir kultūrines vertybes (Šakių rajono teritorijos ribose – Kudirkos Naumiestis ir apylinkės). Suvalkijos nacionalinio parko įsteigimas buvo numatytas LR bendrajame plane. 2008 metais. Parengti Suvalkijos nacionalinio parko ribas ir steigimo būtinumą pagrindžiantys dokumentai, bet viešojo svarstymo procedūrų metu, jos teigimui nebuvo pritarta. Atsižvelgiant į susiklosčiusią situaciją Šakių rajono bendrasis planas sudaro prielaidas šios nacionalinės svarbos saugomos teritorijos steigimo atnaujinimui.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

4. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGA

4.1. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ, STATINIŲ KOMPLEKSŲ IR VIETOVIŲ REIKŠMĖ IR INTEGRACIJA Į SAVIVALDYBĖS PLĖTRĄ

Šakių rajono nekilnojamasis kultūros paveldas kitų Lietuvos savivaldybių kontekste išsiskiria vyraujančiomis architektūros, memorialinėmis, archeologijos vertybėmis, jų tipologine ir struktūrine įvairove bei kompleksiškumu, kultūros ir gamtos paveldo integralumu. Nekilnojamasis kultūros paveldas žymia dalimi lemia Šakių rajono savivaldybės patrauklumą, kultūrinio ir pažintinio turizmo bei rekreacinį potencialą.

Lietuvos Respublikos bendrajame plane (2002 m. spalio 29 d. Nr. IX-1154) kultūros paveldo tvarkymo tipologinių prioritetų zonavimo aspektu Šakių rajono savivaldybės teritorija priskiriama statinių, dalinio archeologinių objektų ir dalinio dvarų sodybų prioriteto tvarkymo zonai. Lietuvos teritorijos bendruoju planu bei kitais nacionaliniais kultūros paveldo apsaugos dokumentais Šakių arealui numatyta kultūros paveldo erdvinė politika su vyraujančiu kultūros raiškos paveldu. Pagal Lietuvos kultūros paveldo strateginį rajonavimą Šakių rajono teritorijai nustatytas dalinis archeologinių vertybių ir statinių prioritetas.

Šakių rajono savivaldybės teritorijoje kiekybiškai vyrauja architektūros, memorialinės, archeologinės vertybės, joms būdinga tipologinė ir struktūrinė įvairovė, darinių kompleksiškumas ir integralumas. Kultūros paveldą, įtrauktą į LR Kultūros vertybių registrą, sudaro 2 urbanistinės vietovės, 28 statinių kompleksai, 51 pavienis (ne kompleksuose esantis) objektas, daliai kurių yra reikalinga nustatyti reikšmingumo lygmenį, teritorijos ir apsaugos zonų plotus (6 lentelė), vertingąsias savybes. Išskirtine kompleksine kultūrine verte, svarba vietos bendruomenėms, kultūrinio pažintinio turizmo potencialu pasižymi restauruoti arba baigiami restauruoti statinių kompleksai: Gelgaudiškio dvaro sodyba (u. k. 1013), Zyplių dvaro sodyba (u. k. 1616), Griškabūdžio Kristaus Atsimainymo bažnyčios kompleksas (u.k. 32408).

Šakių rajono teritorijoje kultūros paveldo sklaida nėra tolygi. Žymi kultūros paveldo objektų, statinių kompleksų ir vietovių dalis sudaro kultūros paveldo sankaupos vietas. Lietuvos Respublikos bendrajame plane šiaurinėje Šakių rajono teritorijoje ruože prie Nemuno nustatytas išskirtinės reikšmės kultūros paveldo objektų apsaugos arealas, kuriame dominuoja valstybės istorijos paveldas. Nemuno upės slėnio zona laikoma viena iš didžiausiu turizmo plėtros potencialu pasižyminčių Lietuvos teritorijų (Nacionalinė turizmo plėtros 2003-2006 m. programa, 5.10, 2003 m. gruodžio 18 d. Nr. 1637).

Panemunės ruože yra išsidėstę dauguma savivaldybės teritorijoje esančių istorine ir archeologine verte pasižyminčių pavienių objektų ir statinių kompleksų, žymi jų dalis patenka į Panemunių regioninio parko teritoriją. Šiame ruože ryškus kultūros ir gamtos paveldo integralumas, daugelio jame susiklosčiusių kultūros paveldo objektų reikšmę didina vertingas gamtinis kraštovaizdis. Žymi

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

dalis kitų registrinių kultūros paveldo objektų ir statinių kompleksų sudaro sankaupų arealus, susiklosčiusius Kudirkos Naumiesčio, Lukšių, Sintautų gyvenvietėse bei jų prieigose.

Šakių rajono teritorijos bendrasis planas strategine plėtros kryptimi numato plėtros koncentraciją prie urbanistinės plėtros ašių. Ši plėtros koncepcija palanki kultūros paveldo objektų, statinių kompleksų ir vietovių pasiekiamumui ir jų pritaikymui turizmui plėtoti ir atitinka Lietuvos teritorijos bendrojo plano nuostatas - kultūros paveldo išsaugojimas ir panaudojimas yra ne trukdis, bet paskata vietovės ekonominei plėtrai (1 str., 3 sk.).

Kultūros paveldas yra esminis Šakių rajono turizmo išteklius, didžiąja dalimi lemiantis rajono patrauklumą, kultūrinio ir pažintinio turizmo bei rekreacinį potencialą. Krašto kultūrinio savitumo, patrauklumo puoselėjimas ir turizmo skatinimas laikomas viena iš prioritetinių rajono plėtros krypčių. Pastarajame laikotarpyje auga kultūros paveldo objektų ir statinių kompleksų pritaikymas viešajai paskirčiai, gerėja jų pasiekiamumas. Šakių rajono teritorijoje driekiasi trys regioninės turizmo trasos (Suvalkijos dviračių, Nemuno dviračių ir Nemuno vandens turizmo), tačiau jos dar nėra pakankamai intensyviai naudojamos. Nors vienu iš populiariausių Šakių rajono kultūros paveldu objektų yra Gelgaudiškio dvaras, Gelgaudiškio ir Plokščių mobilios prieplaukos nėra efektyvios dėl nepakankamo Nemuno upės vagos gylio.

4.2. SAUGOTINO ISTORINIO KULTŪRINIO KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYBOS IR NAUDOJIMO PRIORITETAI

Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano kultūros paveldo dalies tikslus ir uždavinius lemia darnios plėtros nuostatos: nekilnojamojo kultūros paveldo saugojimas laikomas integralia teritorijos plėtros dalimi, siekiama kultūros paveldo objektų tvarkybos augimo ir platesnio jų naudojimo viešajai paskirčiai. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga grindžiama kultūros ir gamtos vertybių apsaugos bei nekilnojamojo ir nematerialaus kultūros paveldo integralumo siekiais. Šakių rajono teritorinė plėtra įgyvendinama išsaugant kultūros paveldo objektų, kompleksų ir vietovių vertingąsias savybes, kultūrinio kraštovaizdžio savitumą.

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų teritorinės apsaugos prioritetai ir principai apibrėžiami Valstybės ilgalaikės raidos strategija (Žin., 2002, Nr. 113-5029), Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendiniais (Žin., 2002, Nr. 110-4852), Nacionaline darnaus vystymosi strategija (Žin., 2003, Nr. 89-2039), Šakių rajono savivaldybės 2011-2017 metų plėtros strateginiu planu (Savivaldybės tarybos sprendimas 2014 m. lapkričio 27 d. Nr. T-333), Panemunių regioninio parko apsaugos reglamentu (Valstybės žinios, 2002-09-04, Nr. 86-3725), Panemunių regioninio parko tvarkymo planu (Valstybės žinios, 2010-06-22, Nr. 72-3679), kitais galiojančiais teritorijų planavimą ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

Krašto kultūrinio savitumo, patrauklumo puoselėjimas ir turizmo skatinimas laikomas viena iš prioritetinių rajono plėtros krypčių. Turizmo paslaugos plėtotinos Savivaldybės teritorijoje esančiose

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

dvarų sodybose (Šakių rajono savivaldybės 2011-2017 metų plėtros strateginis planas. Šakių rajono savivaldybės tarybos 2014-12-22 sprendimas Nr.T-395).

Rajono teritorijoje istorine ir kraštovaizdine verte išsiskiria panemunės ruožas. Jame dominuojantis vaidmuo tenka piliakalniams, reikšmingiausieji iš kurių yra: Sudargo, Grinaičių piliakalnio II su gyvenviete piliakalnis, vad. Žydkapiu (kodas 3262), Maštaičių, Narkūnų piliakalnis su priešpiliais ir papiliu (kodas 24752), Plokščių, Vaiguviškių piliakalnis (kodas 3275), Kubilių, Šilvėnų piliakalnis vad. Piliuku, Pilaite (kodas 3277), Dulinčiškių piliakalnis su gyvenviete (kodas 24749), Žuklijų piliakalnis (kodas 3270), Piliakalnis (kodas 3269), Piliakalnis vad. Smailiakalniu (kodas 3272), Mikytų piliakalnis su gyvenviete (kodas 24679). Kiti panemunės ruožo piliakalniai tvarkytini kaip svarbūs Šakių rajono kultūriniam pažintiniam turizmui plėtoti: Kukarskės piliakalnis su gyvenviete (kodas 24734), Stulgių piliakalnis vad. Šančiumi, Prancūzų apkasais (kodas 3276), Piliakalnis (kodas 3266), Šėtijų piliakalnis vad. Jundakalniu (kodas 3274).

Panemunės ruožo teritorinis kultūrinis, istorinis ir estetinis kontekstas didina visų jo kultūros paveldo objektų ir statinių kompleksų vertę. Gausus ir vertingas Šakių rajono dvaro sodybų paveldas. Atsižvelgiant į panemunės ruožo svarbą ir rajono dvarų sodybų vertę itin svarbu nustatyti vertingąsias savybes ir rasti finansinę paramą išsaugoti šiame ruože susiformavusių ir šiuo metu išskirtinai problemiškų (neprižiūrimų, blogos fizinės būklės) kultūros paveldo statinių kompleksų - Kidulių dvarų sodybos ir Žemosios Panemunės dvaro sodybos fragmentų - vertingąsias savybes. Būtina gerinti Kidulių dvaro sodybos svirno ir kalvės-ratinės pastatų apsaugą. Savivaldybei siekiant gauti paramą tvarkyti viešajai paskirčiai pritaikomus kultūros paveldo objektus tikslinga kreiptis į ES ir tarptautinius fondus.

Šakių rajono kultūros paveldo vietovių apsaugai gerinti ir investicijų grįžtamumui didinti būtina pagerinti jų apskaitos būklę. Pagal projektą „Mažųjų miestelių diversifikacijos galimybės. Kudirkos Naumiestis“, finansuojamą iš 2007-2013 m. ES struktūrinių fondų pagal Sanglaudos skatinimo veiksmų programos Vietinės ir urbanistinės plėtros, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimo bei pritaikymo turizmo plėtrai prioritetą, atlikta Kudirkos Naumiesčio kultūros centro renovacija, tačiau Kudirkos Naumiesčio istoriniam centrui ir Griškabūdžiui – iki šiol nenustatytas reikšmingumo lygmuo ir nekonkretizuotos vertingosios savybės (Kudirkos Naumiesčio istoriniam centrui vertingąja savybe nurodomas tik XX a. pr. grindinys Vytauto g. atkarpoje nuo Varpo iki Kranto gatvių, Griškabūdžiui – gatvių tinklas, aikštės planas). Nustačius vertingąsias savybes saugomoms urbanistinėms vietovėms reikalinga parengti specialiuosius kultūros paveldo apsaugos ir naudojimo planus (LR Valstybinės kultūros paveldo komisijos sprendimas Dėl istorinių miestelių išsaugojimo, 2015 m. balandžio 24 d. Nr. S-5).

4.3. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS REIKALAVIMAI

Panemunių regioninio parko teritorija, esanti Šakių rajone, tvarkoma pagal reikalavimus, nustatytus Panemunių regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonų ribų specialiajame plane (patvirtintame 2009-12-02 LR Vyriausybės nutarimu Nr. 1607), Panemunių regioninio parko

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

tvarkymo plane (2010-06-14 LR aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-449). Parko apsaugos tvarkymo planas nustato nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių tvarkymo principus: išsaugojimas vietoje; perkėlimas į muziejus; fiksavimas dokumentuose, jei nėra galimybių išsaugoti vietoje. Pagrindinė nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugos kryptis yra išsaugojimas vietoje, akcentuojant apsaugą nuo vizualinės taršos, ryšio su kultūrine ir/ar gamtine aplinka palaikymą ir gerinimą bei pritaikymą lankymui. Skatinant turizmo ir rekreacijos plėtrą, Panemunių regioniniame parke numatoma išlaikyti ir plėtoti nacionalinių dviračių trasų atkarpas kairiojoje (Žemoji Panemunė–Kriūkai–Ilguva–Plokščiai–Gelgaudiškis) Nemuno pakrantėje, pėsčiųjų pažintinius, mokomuosius takus Gelgaudiškyje, Plokščiuose; vandens turizmo maršrutą Nemuno upe.

Visoms neveikiančių kapinių teritorijoms bei saugomų kultūros paveldo objektų teritorijose esantiems sklypams/jų dalims, kurie yra daiktinės teisės objektai, turi būti nustatyta konservacinė (saugojimo) paskirtis, naudojimo būdas - kultūros paveldo objektų žemės sklypai. Laidojimo vietos saugomos viešajam pažinimui ir naudojimui bei viešajai pagarbai. Šakių rajoje esančios neveikiančios kapinės yra išdėstytos Šakių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kapinių sąraše, patvirtintame 2016 m. gegužės 11 d. Šakių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. AT-446.

Nustačius, kad yra skubiai tvarkytinų objektų, įtrauktų į Kultūros vertybių registrą, tačiau saugomais nepaskelbtų, savivaldybė turi priimti sprendimą inicijuoti jų skelbimą saugomais. Priėmus šį sprendimą, gali iki 6 mėnesių būti apriboti ar uždrausti darbai, kurie pačiame objekte, jo teritorijoje ar apsaugos zonoje galėtų pažeisti vertingąsias savybes. Jei teritorija ir apsaugos zona nenustatytos, apriboti ar uždrausti darbus galima iki 250 metrų atstumu nuo objekto. Jeigu dėl nepalankių klimato sąlygų trūkstami tyrimai neatliekami, terminas gali būti pratęstas iki 8 mėnesių (12 str. 5 p., LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas; Žin., 2004, Nr.153-5571). Per šį terminą šio įstatymo nustatyta tvarka turi būti atlikti trūkstami tyrimai, parengtas ir suderintas teritorijos ir apsaugos zonos ribų projektas, reikalui esant, statinys užkonservuotas ir atlikti kiti kultūros paveldo objekto skelbimo saugomu procedūros veiksmai.

Kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal individualius arba tipinius apsaugos reglamentus (jei individualūs reglamentai nenustatyti), specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus, strateginius planus, tikslines programas ir tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo planavimo dokumentai gali būti rengiami bendrojo teritorijų planavimo dokumentų nekilnojamojo kultūros paveldo saugojimo sprendinių keitimui ar detalizavimui (Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano rengimo taisyklės, Žin., 2005, Nr.81-2973, sk. 33).

Lietuvos Respublikos Kultūros vertybių registras nuolat tikslinamas ir papildomas. Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane pateikti kultūros paveldo objektų, statinių kompleksų ir vietovių sąrašai nėra baigtiniai, todėl rengiant kitus teritorijų planavimo dokumentus ar schemas, būtina vadovautis naujausia Kultūros vertybių registro informacija ir parengtais nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planai bei kitų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais. Šakių rajono savivaldybės kultūros paveldo vietovės, statinių kompleksai ir pavieniai objektai pateikiami 6 lentelėje.

6 lentelė. Šakių rajono savivaldybės kultūros paveldo vietovės, statinių kompleksai ir pavieniai objektai.

Unikalus vietos, komplekso, objekto kodas	Vietos, komplekso, objekto pavadinimas	Vietos, komplekso, objekto statusas ir reikšmingumo lygmuo	Adresas	Teritorijos plotas kv. m	Apsaugos zonos plotas (fizinė, vizualinė)
1	2	3	4	5	6
Vietovės					
17093	Miestelio istorinis centras	Valstybės saugomas	Kudirkos Naumiestis, Kudirkos Naumiesčio sen., Šakių r. sav.	742000,00	-
17081	Griškabūdis	Registrinis	Griškabūdis, Griškabūdžio sen., Šakių r. sav.	-	-
Kompleksai					
10550	Kalbininko Jono Jablonskio sodyba, kompleksas (namas, klėtis)	Registrinis, nacionalinis	Rygiškių k., Griškabūdžio sen., Šakių r. sav.	16900,00	-
16604	Sodyba, kompleksas	Registrinis	Rygiškių k., Griškabūdžio sen., Šakių r. sav.	-	-
30576	**Antano Skelčio gimtoji sodyba, kompleksas (stuba, tvartas)**	**Valstybės saugomas**	**Žalvėderių k., Žvirgždaičių sen., Šakių r. sav.**	**14100,00**	**-**
591	Pavilkijo dvaro sodyba	Registrinis, vietinis	Pavilkijo k., Lekėčių sen., Šakių r. sav.	105525,00	-
37475	Piliakalnis su gyvenviete	Registrinis, nacionalinis	Grinaičių k., Sudargo sen., Šakių r. sav.	22105.00	-
590	Buv. palivarko sodyba	Registrinis	Mikytų k., Lekėčių sen., Šakių r. sav.	-	-
588	Kaimelio dvaro sodybos fragmentai	Registrinis, regioninis	Vilties g. 2A, Kaimelio k., Kidulių sen., Šakių r. sav	26853,00	-
38029	Sintautų senųjų kapinių ir Pirmojo pasaulinio karo Vokietijos karių kapų kompleksas	Registrinis, vietinis	Sintautai, Sintautų sen., Šakių r. sav.	3000,00	-
592	Paveliuonių (Fricynės) buv. dvaro sodybos fragmentai	Registrinis	Šilvėnų k., Plokščių sen., Šakių r. sav.	-	-
24680	**Piliakalnis II su gyvenviete**	**Valstybės saugomas**	**Grinaičių k., Sudargo sen., Šakių r. sav.**	**19000,00**	**541000,00 (viz.)**
587	**Ilguvos dvaro sodybos ir Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčios statinių kompleksas**	**Valstybės saugomas**	**Ilguvos k., Kriūkų sen., Šakių r. sav.**	**146467.00**	**-**
1611	**Kidulių dvaro sodyba**	**Valstybės saugomas, regioninis**	**Kidulių k., Kidulių sen., Šakių r. sav.**	**225348,00**	**-**
24679	**Mikytų piliakalnis su gyvenviete**	**Valstybės saugomas**	**Mikytų k., Lekėčių sen., Šakių r. sav.**	**12400.00**	**3977200.00**

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Unikalus vietos, komplekso, objekto kodas	Vietos, komplekso, objekto pavadinimas	Vietos, komplekso, objekto statusas ir reikšmingumo lygmuo	Adresas	Teritorijos plotas kv. m	Apsaugos zonos plotas (fizinė, vizualinė)
1	2	3	4	5	6
16102	**Šv. arkang. Mykolo bažnyčios kompleksas**	**Valstybės saugomas**	**Kaimelio k., Kidulių sen., Šakių r. sav.**	**1520,00**	**-**
32408	Griškabūdžio Kristaus Atsimainymo bažnyčios statinių kompleksas	Registrinis, nacionalinis	A. Skelčio g. 2A, Griškabūdis, Griškabūdžio sen., Šakių r. sav.	5180,00	-
1013	**Gelgaudiškio dvaro sodyba**	**Paminklas, nacionalinis**	**Parko g. 2, 3, 5, Gelgaudiškis, Gelgaudiškio sen., Šakių r. sav.**	**861359,00**	**-**
37620	Sudargo, Burgaičių piliakalnis su gyvenviete	Registrinis	Burgaičių k., Sudargo sen., Šakių r. sav.	24432.00	-
585	Daukantiškių (Daugerdiškių) buv. dvaro sodybos fragmentai	Registrinis	Daukantiškių k., Gelgaudiškio sen., Šakių r. sav.	-	-
36417	Kudirkos Naumiesčio Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčios statinių kompleksas	Registrinis, regioninis	Bažnyčios g. 28, Kudirkos Naumiestis, Kudirkos Naumiesčio sen., Šakių r. sav.	3676.00	-
584	Branduoliškių (Aukštojo Gelgaudiškio) buv. dvaro sodybos fragmentas	Registrinis	Branduoliškių k., Gelgaudiškio sen., Šakių r. sav.	-	-
594	Žemosios Panemunės dvaro sodybos fragmentai	Registrinis, regioninis	Kalno g. 5, Žemoji Panemunė, Kriūkų sen., Šakių r. sav.	27837.00	-
10553	Sodyba ir paminklinis akmuo	Registrinis	Sintautai, Sintautų sen., Šakių r. sav.	11000,00	8800,00 (viz.)
24749	**Dulinčiškių piliakalnis su gyvenviete**	**Valstybės saugomas**	**Dulinčiškių k., Kriūkų sen., Šakių r. sav.**	**40000.00**	**8000.00 (fiz.), 558000.00 (viz.)**
29927	**Žemosios Panemunės Šv. Vincento Pauliečio bažnyčios pastatų kompleksas**	**Valstybės saugomas**	**Žemoji Panemunė, Kriūkų sen., Šakių r. sav.**	**2900.00**	**-**
24752	**Maštaičių, Narkūnų piliakalnis su priešpiliais ir papiliu**	**Paminklas, nacionalinis**	**Maštaičių k., Kidulių sen., Šakių r. sav.**	**85277.00**	**-**
593	Sviatošino buv. dvaro sodybos fragmentai	Registrinis	Kriūkai, Kriūkų sen., Šakių r. sav.	-	-
24736	**Kukarskės piliakalnis su gyvenviete**	**Valstybės saugomas**	**Kukarskės k., Kidulių sen., Šakių r. sav.**	**26500.00**	**491500.00**
1616	**Zyplių dvaro sodyba**	**Valstybės saugomas, nacionalinis**	**Tubelių k., Lukšių sen., Šakių r. sav.**	**577531.00**	**613000.00 (viz.)**
Pavieniai objektai					
38312	Sudargo žydų žudynių vieta ir kapas, pavienis objektas	Registrinis, nacionalinis	Pervazninkų k., Sudargo sen., Šakių r. sav.	91,00	-
15229	Ornamentuotas kryžius	Registrinis	Šilgalių k., Lukšių sen., Šakių r. sav.	-	-

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Unikalus vietos, komplekso, objekto kodas	Vietos, komplekso, objekto pavadinimas	Vietos, komplekso, objekto statusas ir reikšmingumo lygmuo	Adresas	Teritorijos plotas kv. m	Apsaugos zonos plotas (fizinė, vizualinė)
1	2	3	4	5	6
3279	Piliakalnis, pavienis objektas	Registrinis	Slavikų sen., Šakių r. sav.	-	-
3269	Piliakalnis, pavienis objektas	Registrinis	Žemoji Panemunė, Kriūkų sen., Šakių r. sav.	-	-
3268	Piliakalnis, pavienis objektas	Registrinis	Misiūnų k., Kriūkų sen., Šakių r. sav.	-	-
11184	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	Registrinis, vietinis	Plokščių k., Plokščių sen., Šakių r. sav.	432,00	-
11174	Poeto Viktoro Valaičio kapas	Registrinis, vietinis	Šakiai, Šakių sen., Šakių r. sav.	9,00	-
13735	Koplytėlė prie medžio su Jono Nepomuko skulptūra	Registrinis	Šukėtų k., Kriūkų sen., Šakių r. sav.	-	-
11178	Knygnešio kunigo Martyno Sederevičiaus ir Serafimo Lauryno Kušeliauskio kapas	Registrinis, nacionalinis	Sudargo k., Sudargo sen., Šakių r. sav.	4,00	-
27091	**Šėtijų kapinynas**	**Valstybės saugomas**	**Šėtijų k., Lekėčių sen., Šakių r. sav.**	**5700,00**	**191900,00**
11186	Kapinės	Registrinis	Batiškių k., Šakių sen., Šakių r. sav.	5000,00	12000,00
3264	**Sudargo, Burgaičių piliakalnis II, vad. Pilaite**	**Valstybės saugomas, nacionalinis**	**Burgaičių k., Sudargo sen., Šakių r. sav.**	**28108,00**	**541000,00**
37333	Sudargo žydų žudynių ir užkasimo vieta	Registrinis, nacionalinis	Pervazninkų k., Sudargo sen., Šakių r. sav.	58,00	-
10551	**Visuomenės veikėjo Vinco Kudirkos kapas**	**Valstybės saugomas, nacionalinis**	**Kudirkos Naumiestis, Kudirkos Naumiesčio sen., Šakių r. sav.**	**5,28**	**24,65 (fiz.), 24,00 (viz.)**
17028	Sodybos vieta ir paminklas	Registrinis	Gyliškių k., Kudirkos Naumiesčio sen., Šakių r. sav.	-	-
11176	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	Registrinis, vietinis	Griškabūdis, Griškabūdžio sen., Šakių r. sav.	1600,00	725,00
3270	**Žuklijų piliakalnis**	**Valstybės saugomas**	**Žuklijų k., Kriūkų sen., Šakių r. sav.**	**220000,00**	**9600.00 (fiz.), 660000,00 (viz.)**
2104	**Ramoniškių kapinynas**	**Valstybės saugomas, regioninis**	**Ramoniškių k., Sudargo sen., Šakių r. sav.**	**2098,00**	**-**
16380	**Žiūrių senovės gyvenvietė**	**Valstybės saugomas**	**Žiūrių k., Slavikų sen., Šakių r. sav.**	**4400,00**	**969800,00 (viz.)**
16923	Buv. pradinės mokyklos pastatas	Registrinis, vietinis	P. Vaičaičio g. 36, Sintautai, Sintautų sen., Šakių r. sav.	1276,00	-
16377	**Nosiedų, Pavilkijo kapinynas**	**Valstybės saugomas**	**Nosiedų k., Lekėčių sen., Šakių r. sav.**	**11000,00**	**-**

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Unikalus vietos, komplekso, objekto kodas	Vietos, komplekso, objekto pavadinimas	Vietos, komplekso, objekto statusas ir reikšmingumo lygmuo	Adresas	Teritorijos plotas kv. m	Apsaugos zonos plotas (fizinė, vizualinė)
1	2	3	4	5	6
17184	**Nosiedų, Pavilkijo senovės gyvenvietė**	**Valstybės saugomas**	**Nosiedų k., Lekėčių sen., Šakių r. sav.**	**52600,00**	**-**
3273	**Mikytų kapinynas**	**Valstybės saugomas**	**Mikytų k., Lekėčių sen., Šakių r. sav.**	**12800.00**	**3977200.00 (viz.)**
3274	**Šėtijų piliakalnis vad. Jundakalniu**	**Valstybės saugomas**	**Šėtijų piliakalnis vad. Jundakalniu**	**22000.00**	**6900.00 (fiz.) 523000.00 (viz.)**
37334	Šiaudinės kaimo žydų žudynių ir užkasimo vieta	Registrinis, nacionalinis	Pervazninkų k., Sudargo sen., Šakių r. sav.	58,00	-
11182	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	Registrinis	Kudirkos Naumiestis, Kudirkos Naumiesčio sen., Šakių r. sav.	2619,00	-
2137	Paminklas Lietuvos Nepriklausomybės 10-mečiui	Registrinis, vietinis	Lekėčiai, Lekėčių sen., Šakių r. sav.	1456,00	-
3275	**Plokščių, Vaiguviškių piliakalnis**	**Valstybės saugomas**	**Plokščių sen., Šakių r. sav.**	**61000.00**	**613000.00 (viz.)**
3276	**Stulgių piliakalnis vad. Šančiumi, Prancūzų apkasais**	**Valstybės saugomas**	**Stulgių k., Plokščių sen., Šakių r. sav.**	**23000,00**	**522000,00 (viz.)**
3257	Piliakalnis	Registrinis	Klepų k., Kudirkos Naumiesčio sen., Šakių r. sav.	-	-
10045	**Vinco Kudirkos paminklas**	**Valstybės saugomas, nacionalinis**	**Kudirkos Naumiestis, Kudirkos Naumiesčio sen., Šakių r. sav.**	**770,00**	**-**
21732	Šv. Vincento Pauliečio bažnyčia	Valstybės saugomas	Žemoji Panemunė, Kriūkų sen., Šakių r. sav.	-	-
17183	**Mikytų, Pavilkijo senovės gyvenvietė**	**Valstybės saugomas**	**Mikytų k., Lekėčių sen., Šakių r. sav.**	**155400,00**	**3977200,00**
16266	**Slavikų senovės gyvenvietė**	**Valstybės saugomas**	**Slavikų k., Slavikų sen., Šakių r. sav.**	**22400,00**	**-**
27089	**Mikytų senovės gyvenvietė**	**Valstybės saugomas**	**Mikytų k., Lekėčių sen., Šakių r. sav.**	**19400.00**	**3977200.00 (viz.)**
13697	Kryžius su koplytėle	Registrinis	Barzdai, Barzdų sen., Šakių r. sav.	47,50	80,24
3258	**Turčinų, Ročkų piliakalnis**	**Valstybės saugomas**	**Turčinų k., Kudirkos Naumiesčio sen., Šakių r. sav.**	**7300.00**	**3800.00 (fiz.), 491000.00 (viz.)**
3267	**Joginiškių piliakalnis vad. Kalnu**	**Valstybės saugomas**	**Joginiškių k., Kriūkų sen., Šakių r. sav.**	**10000.00**	**733000.00 (viz.)**
12169	**Sodybos vieta**	**Valstybės saugomas**	**Kubilėlių k., Kudirkos Naumiesčio sen., Šakių r. sav.**	**5500.00**	**-**

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Unikalus vietos, komplekso, objekto kodas	Vietos, komplekso, objekto pavadinimas	Vietos, komplekso, objekto statusas ir reikšmingumo lygmuo	Adresas	Teritorijos plotas kv. m	Apsaugos zonos plotas (fizinė, vizualinė)
1	2	3	4	5	6
23138	**1918 m. vasario 16-osios Nepriklausomybės akto signataro Jono Vailokaičio ir kunigo, visuomenės veikėjo Juozo Vailokaičio gimtosios sodybos vieta**	**Valstybės saugomas**	**Pikžirnių k., Sintautų sen., Šakių r. sav.**	**978.00**	**121000.00 (fiz.)**
2660	Lietuvos partizanų stovyklos ir žūties vieta	Registrinis	Zygmantiškės k., Kriūkų sen., Šakių r. sav.	21990.00	-
35684	Sudargo senosios klebonijos pastatas	Registrinis, regioninis	Laisvės a. 17, Sudargo k., Sudargo sen., Šakių r. sav.	304.00	-
11177	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	Registrinis, vietinis	Kidulių k., Kidulių sen., Šakių r. sav.	1579.00	-
13734	Kryžius	Registrinis, regioninis	Sutkų k., Kriūkų sen., Šakių r. sav.	4.00	-
13726	Koplytėlė prie medžio su Nukryžiuotojo skulptūrine grupe	Registrinis	Kriūkų sen., Šakių r. sav.	-	-
23140	**Sodybos vieta, vad. Banaityne**	**Valstybės saugomas**	**Vaitiekupių k., Šakių sen., Šakių r. sav.**	**3800.00**	**35000.00 (viz.)**
13733	Ornamentuoti kryžiai (2)	Registrinis	Sutkų k., Kriūkų sen., Šakių r. sav.	-	-
11181	Kudirkos Naumiesčio žydų senosios kapinės ir masinių žudynių kapai	Registrinis, vietinis	Kudirkos Naumiestis, Kudirkos Naumiesčio sen., Šakių r. sav.	26562.00	-
17182	**Klangių, Kriūkų senovės gyvenvietė**	**Valstybės saugomas**	**Klangių k., Kriūkų sen., Šakių r. sav.**	**67400.00**	**-**
38810	Gražiškių koplyčia	Registrinis, vietinis	Gražiškių k., Barzdų sen., Šakių r. sav.	269.00	-
3278	Senkapis su V-VIII m.e.a. dg. kp.	Registrinis	Slavikų k., Slavikų sen., Šakių r. sav.	-	-
2136	Lietuvos Nepriklausomybės dešimtmečio paminklas	Registrinis, vietinis	Sutkų k., Kriūkų sen., Šakių r. sav.	33.00	-
17030	Paminklas žuvusiems savanoriams	Registrinis, vietinis	Plokščių k., Plokščių sen., Šakių r. sav.	4.00	-
23139	**Sodybos vieta, vad. Staugaityne**	**Valstybės saugomas**	**Tupikų k., Žvirgždaičių sen., Šakių r. sav.**	**1200.00**	**153000.00 (viz.)**
27088	**Gluobių senovės gyvenvietė**	**Valstybės saugomas**	**Gluobių k., Kudirkos Naumiesčio sen., Šakių r. sav.**	**7500.00**	**-**
11183	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	Registrinis, vietinis	Lukšiai, Lukšių sen., Šakių r. sav.	1400.00	-
1613	**Magazinas**	**Valstybės saugomas, regioninis**	**Nemuno g. 17, Kriūkai, Kriūkų sen., Šakių r. sav.**	**985.00**	**-**

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Unikalus vietos, komplekso, objekto kodas	Vietos, komplekso, objekto pavadinimas	Vietos, komplekso, objekto statusas ir reikšmingumo lygmuo	Adresas	Teritorijos plotas kv. m	Apsaugos zonos plotas (fizinė, vizualinė)
1	2	3	4	5	6
27092	**Kirkilų senovės gyvenvietė**	**Valstybės saugomas**	**Kirkilų k., Sudargo sen., Šakių r. sav.**	**10200.00**	**837200.00 (viz.)**
27090	**Šėtijų senovės gyvenvietė**	**Valstybės saugomas**	**Šėtijų k., Lekėčių sen., Šakių r. sav.**	**47800.00**	**3977200.00 (viz.)**
3277	**Kubilių, Šilvėnų piliakalnis vad. Piliuku, Pilaite**	**Valstybės saugomas**	**Kubilių k., Gelgaudiškio sen., Šakių r. sav.**	**3.300**	**3600.00 (fiz.), 3600.00 (viz.)**
2138	Paminklas Vytautui Didžiajam atminti	Registrinis	Vytauto g., Kudirkos Naumiestis, Kudirkos Naumiesčio sen., Šakių r. sav.	-	-
16378	**Simokų senovės gyvenvietė**	**Valstybės saugomas**	**Simokų k., Barzdų sen., Šakių r. sav.**	**13000.00**	**-**

Pastaba. Lentelėje pilka spalva išskirtos eilutės ir jose paryškintu juodu šriftu pažymėtos kultūros vertybės, kurioms nustatoma konservacinė (C2) žemės naudojimo paskirtis.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

5. ŠAKIŲ RAJONO SUSISIEKIMO SISTEMA

Šakių rajono susisiekimo tinklo sprendiniai yra formuojami pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane nustatytą trijų lygmenų urbanistinės integracijos ašių hierarchiją:

1 lygmuo – tarptautinės ir nacionalinės urbanistinės integracijos ašys. Jos formuojamos esamų ir perspektyvinių tarptautinių transporto koridorių pagrindu, susieja šalies aukšto lygmens regionus ir jų centrus tarpusavyje ir su kaimyninių šalių regionais; Numatoma plėtoti šių kategorijų 1 lygmens urbanistinės integracijos ašis:

I A kategorija – pagrindinė šalies urbanistinės integracijos (metropolinė) ašis;

I B kategorija – tarptautinės urbanistinės integracijos ašys;

I C kategorija – šalies vidinės urbanistinės integracijos ašys.

2 lygmuo – regioninės urbanistinės integracijos ašys, integruojančios regionų dalis (jų centrus) ir susiejančios su aukštesnio lygmens urbanistinės integracijos ašimis.

Ateityje Šakių rajono savivaldybės teritorijos automobilių kelių tinklo karkasą formuos valstybinės reikšmės krašto keliai: vakarų - rytų kryptimi Nr. 140 Kaunas - Zapyškis - Šakiai, pietų - šiaurės vakarų Nr. 137 Pilviškiai - Šakiai - Jurbarkas, rajono teritorijos vakarinėje dalyje Nr. 138 Vilkaviškis - Kudirkos Naumiestis - Šakiai ir šiaurėje Nr. 184 Kiduliai - Ramoniškiai.

5.1. AUTOMOBILIŲ SRAUTAI IR KELIŲ PLĖTRA

Susisiekimo sistemos sprendiniai remiasi Bendrajame plane pasiūlyta Šakių rajono gyvenamųjų vietovių sistemos plėtros A koncepcija.

Šakių rajono savivaldybės kelių tinklo pagrindą rytų - vakarų kryptimi dabar ir ateityje formuos krašto keliai Nr. 140 Kaunas–Zapyškis–Šakiai ir Nr. 137 Pilviškiai–Šakiai–Jurbarkas. Šiaurės – vakarų kryptimis praeina kelias Nr. 138 Vilkaviškis–Kudirkos Naumiestis–Šakiai. Šie krašto keliai turi svarbią reikšmę Šakių rajono ekonominei ir socialinei plėtrai. Krašto keliu Nr. 138 Vilkaviškis - Kudirkos Naumiestis - Šakiai pasiekus magistralinį kelią A7 Marijampolė–Kybartai–Kaliningradas, važiuojama į Kaliningrado sritį (Rusija).

Šių valstybinės reikšmės krašto automobilių kelių tinklas efektyviai aptarnauja Šakių rajono savivaldybės teritoriją ir yra pakankamas perspektyviniam laikotarpiui (7 lentelė), kadangi naujų magistralinių ir krašto kelių tiesti nenumatoma.

7 lentelė. Vidutinis metinis paros eismo intensyvumas Šakių rajono valstybinės reikšmės keliuose (aut./parą).

Kelio Nr.	Kelio reikšmė	Kelio pavadinimas	VMPEI 2012 m. bendras srautas	VMPEI 2015 m.		Prognozuojamas VMPEI – 2020m.
				Bendras srautas	Tame tarpe sunkvežimių	
137	Krašto	Pilviškiai–Šakiai–Jurbarkas	2938	2623	465	3500

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Kelio Nr.	Kelio reikšmė	Kelio pavadinimas	VMPEI 2012 m. bendras srautas	VMPEI 2015 m.		Prognozuojamas VMPEI – 2020m.
				Bendras srautas	Tame tarpe sunkvežimių	
138	Krašto	Vilkaviškis–Kudirkos Naumiestis–Šakiai	2539	2442	167	2800
140	Krašto	Kaunas–Zapyškis–Šakiai	4213	4344	354	5000
184	Krašto	Kiduliai–Ramoniškiai	1185	431	30	1400
1912	Rajoninė	Rupinai – Griškabūdis – Kudirkos Naumiestis	374	269	27	580
1931	Rajoninė	Rupinai – Jadagoniai – Pavilkijys – Kriūkai	345	539	35	410
2602	Rajoninė	Kazlų Rūda – Višakio Rūda – Bliuviškiai	615	564	167	690
3801	Rajoninė	Šakiai – Plokščiai	274	672	36	750
3802	Rajoninė	Miknaičiai – Slavikai – Kiduliai	289	185	20	360

Numatyta modernizuoti valstybinės reikšmės rajoninius kelius, patenkančius į regionines jungtis bei turizmo plėtros zonas: Nr. 3802 Miknaičiai – Slavikai – Kiduliai; Nr. 3804 Lukšiai – Gerdžiūnai – Kriūkai; Nr. 3806 Šakiai – Slavikai; Nr. 3807 Kiduliai – Gelgaudiškis – Gerdžiūnai; Nr. 3811 Lukšiai–Griškabūdis. Rajoninių kelių kokybės gerinimas, numatytas rekonstruojant ir asfaltuojant pirmiausia tuos kelius, kurie jungia seniūnijas su Šakių miestu. Rekonstruotais, stiprintos dangos ir asfaltuotais krašto ir rajoniniais keliais sujungti savivaldybės miestus (lokalinius centrus).

Sprendiniuose numatyta sumažinti transporto srautus iš Kudirkos Naumiesčio ir važiuojančius per Šakių miestą, būtina rekonstruoti ir padengti asfalto danga kelio Nr. 3802 Miknaičiai-Slavikai-Kiduliai važiuojamąją dalį, kad šiuo keliu galima būtų nukreipti transporto srautus.

Perspektyvinis transporto srautų augimas Šakių rajono krašto keliuose 2020 metais sieks iki 3000–5000 automobilių per parą. Sunkiojo transporto eismas ir toliau vyraus krašto kelyje Nr. 137 ir Nr.140, kuris 2020 m gali sudaryti 500 – 600 sunkvežimių per parą, kituose krašto keliuose sunkiojo transporto srautai bus mažesni ir perspektyvoje sieks 200 – 250 transporto priemonių per parą.

Šakių rajono teritorijoje valstybinės reikšmės automobilių kelių tinklo tankis yra 0,33 km/km2. Kelių tinklas sujungia visas pagrindines rajono gyvenvietes ir seniūnijas, todėl perspektyvoje kelių tinklo plėsti nėra poreikio. Rajono miestų ir gyvenviečių gatvių tinklo plėtra yra susieta su jų teritorijų bendraisiais planais. Svarbiausia gerinti valstybinės reikšmės ir savivaldybės kelių būklę, jų priežiūrą bei didinti eismo saugumą.

Šakių rajone savivaldybės nuosavybės teise priklausančių ir patikėjimo teise valdomi 1094 km kelių yra pasiskirstę 14-oje seniūnijų. Iš jų 1030 km yra su danga, o su pagerinta danga tik 259 km (2015 metais). Todėl yra labai aktualu gerinti vietinių kelių ir miestų bei gyvenamųjų vietovių gatvių būklę, kelių su žvyro danga 791 km.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Sprendiniuose numatyta, kad Valstybinės reikšmės asfaltuotų automobilių kelių dalis rajone turi padidėti nuo 45,6 % (2015 m.) iki 65,0 % (2020 m.). Pirmoje eilėje būtina asfaltuoti valstybinės reikšmės rajoninius kelius, kurie jungia visų lygmenų rajono lokalinius centrus.

5.2. PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪRA PRIE PAGRINDINIŲ KELIŲ

Sprendiniuose numatyta intensyviau plėtoti infrastruktūrą prie pagrindinių krašto ir rajoninių kelių. Plėsti degalinių tinklą šalia krašto kelių ir palei numatytas regiono jungtis: krašto keliai: Nr. 138 Vilkaviškis–Kudirkos Naumiestis–Šakiai, Nr. 137 Pilviškiai–Šakiai–Jurbarkas, Nr. 140 Kaunas–Zapyškis–Šakiai, rajoniniai keliai Nr. 1912 Rupinai – Griškabūdis – Kudirkos Naumiestis, Nr. 3806 Šakiai – Slavikai.

Seniūnijose siūloma įrengti degalines: Kriūkuose, Lukšiuose, Plokščiuose, Pavilkijyje, Slavikuose, Sudarge, Žvirgždaičiuose. Siūloma plėtoti paslaugų infrastruktūros objektus: maitinimo įstaigas, poilsio aikšteles, nakvynės namus ir motelius, parduotuves ir automobilių bei dviračių servisą turizmo plėtros zonose: Nr. 137 Pilviškiai–Šakiai–Jurbarkas, Nr. 138 Vilkaviškis–Kudirkos Naumiestis–Šakiai, Nr. 140 Kaunas–Zapyškis–Šakiai, Nr. 1912 Rupinai – Griškabūdis – Kudirkos Naumiestis, Nr. 3806 Šakiai – Slavikai, Nr. 3807 Kiduliai – Gelgaudiškis – Gerdžiūnai, Nr. 3804 Lukšiai – Gerdžiūnai – Kriūkai, Nr. 1931 Rupinai – Jadagoniai – Pavilkijys – Kriūkai ir kt. kryptimis. Automobilių eismą aptarnaujantys įrenginiai išdėstomi taip, kad jie tenkintų ir vietos gyventojų bei tarptautinius reikalavimus.

Svarbu įrengti Pavilkijo kelto prieplauką, prieplauką Kriūkuose ir numatyti tilto per Nemuną statybą (Lekėčių seniūnija).

5.3. AUTOMOBILIZACIJOS LYGIS

2015 metais Šakių rajone buvo 480 lengvųjų automobilių 1000-iui gyventojų. Paskaičiuota prognozė, darant prielaidą, jog automobilizacijos lygio augimo tempai išliks tokie patys, 2020 metams nustatyta, kad Šakių rajono automobilizacijos lygis gali išaugti iki 540 aut./1000 gyventojų. 2010 – 2015 metų rodikliai rodo ženklų rajono gyventojų transporto priemonių augimą ir didėjantį gyventojų mobilumą.

Šakių rajono teritorijos susisiekimo tinklas negali egzistuoti be transporto priemonių aptarnavimo infrastruktūros. Tinkamas infrastruktūros išvystymo lygis ir tankis lemia savivaldybės teritorijos patrauklumą, saugias ir patogias gyventojų keliones automobiliu. Svarbi susisiekimo infrastruktūros dalis yra automobilių stovėjimo aikštelės Šakių rajono gyvenamosiose vietovėse ir poilsio aikštelės prie lankytinų objektų ir/ar rekreacinėse teritorijose. Pirmiausia reikia plėsti ir remontuoti esamas perpildytas automobilių stovėjimo aikšteles, ypač prie gyvenamųjų daugiabučių namų. Pagal finansines galimybes reikia įrengti stovėjimo aikšteles prie rekreacinių teritorijų ir sakralinių traukos objektų (piliakalnių, paplūdimių, girininkijos, rekreacinių teritorijų, kuriose yra rekreacinės infrastruktūros objektų, ir kitų lankytinų teritorijų, esančių palei Nemuną), taip pat prie

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

socialinių infrastruktūros objektų (pirminių sveikatos centrų ir pan.) ir kitų visuomeninių traukos objektų, taip pat prie svarbių komercinių, pramonės ir sandėliavimo objektų.

8 lentelė. Šakių rajono automobilizacijos lygis ir jo prognozė (lengvųjų aut./1000 gyv.)

Metai	2010	2015	2020	2025
Automobilių skaičius/tūkst. gyv.	550	652	700	750

Didėjantis automobilizacijos lygis turi didelę įtaką automobilių transporto srautų augimui Šakių rajono keliuose ir miestų bei kitų gyvenamųjų vietovių gatvėse.

5.4. VIEŠASIS TRANSPORTAS

Šakių rajono teritoriją aptarnauja viešasis transportas – priemiestiniai ir tarpmiestiniai autobusų maršrutai. Mokinių pavėžėjimo paslaugas į rajono mokyklas atlieka geltonieji autobusai, kurių reikšmė ateityje augs. Šakių rajono viešojo transporto gerinimui yra būtinas maršrutinio tinklo racionalus optimizavimas ir suderinimas su kaimyninių rajonų viešojo transporto darbu. Rajono gyventojams yra aktualus viešojo transporto informacinės sistemos tobulinimas.

Siūloma didinti viešojo transporto vaidmenį susisiekimo sistemoje, suteikiant prioritetą šiai transporto rūšiai, atnaujinant transporto parką.

Siūloma palaikyti ir tobulinti viešąjį susisiekimą iš Šakių rajono gyvenamųjų vietovių į Šakius, Kudirkos Naumiestį, Gelgaudiškį. Seniūnijų centrus: Barzdus, Griškabūdį, Kidulius, Kriūkus, Lekėčius, Lukšius, Plokščius, Sintautus, Slavikus, Sudargą, Žvirgždaičius viešojo transporto maršrutais sujungti su kaimyninių rajonų centrais, o taip pat su Vilniumi. Šakių rajono savivaldybės teritorijoje įrengti šiuolaikines autobusų sustojimo aikšteles su dengtais paviljonais.

5.5. PĖSČIŲJŲ IR DVIRAČIŲ TAKŲ PLĖTRA

Yra reikalinga Šakių rajono savivaldybės A ir B kategorijos urbanistiniuose centruose šalia pagrindinių gatvių įrengti šaligatvius bei kaimo gyvenamosiose vietovėse šalia pagrindinių gatvių nutiesti šaligatvius, pėsčiųjų-dviračių takus. Įrengti pėsčiųjų tiltą per Šešupę į Baltkalnį (Kudirkos Naumiesčio seniūnija).

Kidulių miestelyje, Nemuno gatvėje rekonstruoti šaligatvį ir įrengti pėsčiųjų taką nuo Karališkių kaimo iki Kidulių (Kidulių seniūnija); Lekėčių miestelyje sutvarkyti Liekės, Sirvydų, Medžiotojų, Šilo, Kaštonų, Ateities, Jaunystės, Kauno, Draugystės gatves ir įrengti šaligatvius prie jų.

Reikalinga įrengti naujus pėsčiųjų ir dviračių takus, rekonstruoti esamus šaligatvius Lukšių miestelio gatvėse, įrengti šaligatvius su turėklais į Bažnyčios kalną, šaligatvį Plokščių gyvenvietės Nemuno gatvėje (Plokščių seniūnija); rekonstruoti šaligatvius Sudargo kaimo gatvėse, įrengti pėsčiųjų taką Burgaičių kaime piliakalnių lankytojams (Sudargo seniūnija); įrengti naujus pėsčiųjų ir dviračių takus, rekonstruoti esamus šaligatvius Briedžių ir kitų Šakių seniūnijos gyvenviečių bei Šakių miesto gatvėse.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Sprendiniuose numatyta valstybinės reikšmės automobilių keliuose stiprinti krašto kelių dangas, rekonstruoti jų atkarpas, diegti saugaus eismo priemones, įrengti gyvenvietėse pėsčiųjų ir dviračių takus, asfaltuoti gyvenvietėse intensyvaus eismo žvyrkelius.

Didinant eismo saugumą valstybinės reikšmės rajoniniuose automobilių keliuose reikalinga nutiesti pėsčiųjų ir dviračių takus. Svarbu įrengti dviračių taką nuo Šakių per Lukšius į Zyplių dvarą, įrengti pėsčiųjų-dviračių takus nuo Sintautų iki kelio Nr. 138 Vilkaviškis–Kudirkos Naumiestis–Šakiai, Ilguvoje iki Tūbiškių (Kriūkų seniūnija, Lukšiuose nuo kultūros centro iki kelio Nr. 140 Kaunas – Zapyškis – Šakiai. Saugaus eismo priemones būtina diegti ir kituose valstybinės reikšmės automobilių keliuose bei savivaldybės vietiniuose keliuose ir gatvėse, kuriuose eismo įvykiai, yra intensyvus pėsčiųjų bei dviratininkų eismas.

Reikia toliau plėtoti rajone Nemuno upės vandens kelio infrastruktūrą prie mobiliųjų prieplaukų. Siūloma Gelgaudiškyje, Kriūkuose, Plokščiuose, Sudarge, Ilguvoje ir Pavilkijyje suteikti įvairias paslaugas reikalingas vandens transporto keliautojams.

5.6. PERSPEKTYVINIAI SRENDINIAI

Mažinant neigiamą tranzitinio transporto poveikį, Šakių ir Kudirkos Naumiesčio gatvių apkrovimą, automobilių transporto keliamą taršą ir avaringumą, sprendiniuose yra planuojami Šakių ir Kudirkos Naumiesčio miestų aplinkkeliai, kurių esminė nauda būtų transporto srautų šiuose miestuose mažinimas, sąlygosiantis aplinkos oro taršos rodiklių gerinimą, kuriant saugesnę aplinką šių gyvenamųjų vietovių gyventojams.

Įgyvendinti Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinius geležinkelio tiesimo srityje, kuris labai aktualus Šakių rajonui, siekiant rajono integruotumo ekonominės plėtros prasme, tikslinga atidėti vėlesniam laikui po Šakių rajono bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo. Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane siūloma tik preliminari geležinkelio trasa, kuri eitų Barzdų ir Griškabūdžio gyvenamųjų vietovių gretimybėje vakarinėje dalyje, Išdagų, Duobiškių, Valenčiūnų, Žygėnų, Kidulių gyvenamųjų vietovių gretimybėje (žr. koncepcijos Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų struktūros vystymo principų ir Teritorijos planinės ir erdvinės struktūros vystymo principų brėžinius).

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

6. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies pagrindinis tikslas – plėtoti ir tobulinti inžinerinės infrastruktūros sistemą Šakių rajono savivaldybėje. Inžinerinės infrastruktūros sprendiniai suderinti su valstybės, apskrities, rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiuoju planu bei kitais teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais. Numatytos priemonės gyvenimo ir aplinkos kokybei gerinti, užtikrinančios gamtos išteklių racionalų naudojimą, ekologinę pusiausvyrą.

Siūlome atnaujinti 2009 m. lapkričio mėn. 26 d. patvirtintą Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą (Nr. T-376). Rengiant vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros bendrojo plano sprendinius buvo vadovautasi minėtu specialiuoju planu ir UAB „Šakių vandenys“ pateikta informacija. Atkreipiame dėmesį, kad specialiojo plano sprendiniai neatitinka su UAB „Šakių vandenys“ disponuojama informacija, todėl būtina patikslinti specialiojo plano sprendinius.

6.1. VANDENS TIEKIMAS IR NUOTEKŲ TVARKYMAS

Vadovaujantis LR geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatomis ir Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiuoju planu numatoma, kad ne mažiau kaip 95 % Šakių rajono gyventojų būtų aprūpinti viešojo vandens tiekėjo tiekiamu vandeniu. Tuo tikslu turi būti plečiami esami vandentiekio tinklai ir įrengiamos naujos modernios vandens tiekimo sistemos. Siekiant įgyvendinti įstatymo nuostatas ir specialiojo plano sprendinius turi būti 9–22 lentelėse įgyvendinti vandens tiekimo sistemų ir nuotekų tvarkymo plėtros darbai.

Barzdų seniūnija

Vadovaujantis 2009 m. lapkričio mėn. 26 d. Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiuoju planu (Nr. T-376) Barzdų seniūnijoje numatyta rekonstruoti 8,0 km vandens tiekimo tinklų, nutiesti naujų planuojama apie 7,1 km, numatoma rekonstruoti 3 vandenvietes ir įrengti 3 vandens gerinimo įrenginius. Detalesnė informacija apie vandens tiekimo infrastruktūrą pateikta 9 lentelėje.

Barzdų seniūnijoje centralizuota nuotekų tvarkymo sistema aptarnaujami tik Baltrušiuose, tačiau pagal Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą numatyta papildomai aptarnauti 2 gyvenamąsias vietoves, įrengiant 2 naujus valymo įrenginius Žėčkalniuose ir Žiliuose. Specialiajame plane planuojama rekonstruoti 1,3 km nuotekų tvarkymo tinklų ir nutiesti 9,3 km naujų. Detalesnė informacija apie nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pateikta 9 lentelėje.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

9 lentelė. Barzdų seniūnijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
Vandens tiekimas		
Barzdų seniūnija	Baltrušiai, Barzdai, Buktiškiai, Žėčkalniai, Žiliai.	Rekonstruoti esamas Baltrušių, Žėčkalnių ir Žilų vandenvietes, jose įdiegiant vandens gerinimo įrenginius. Rekonstruoti vandens tiekimo tinklus: Baltrušiuose 4,2 km, Barzduose 2,0 km, Buktiškiuose 1,1 km, Žėčkalniuose 0,1 km ir Žiluose 0,6 km. Nutiesti naujus vandens tiekimo tinklus: Baltrušiuose 4,0 km, Barzduose 1,0 km, Buktiškiuose 1,8 km ir Žiluose 0,3 km.
Nuotekų tvarkymas		
Barzdų seniūnija	Žėčkalniai ir Žiliai	Įrengti naujus valymo įrenginius Žėčkalniuose ir Žiliuose. Rekonstruoti nuotekų tvarkymo tinklus Žėčkalniuose 1,3 km. Nutiesti naujus nuotekų tvarkymo tinklus: Baltrušiuose 2,1 km, Barzduose 5,2 km, Buktiškiuose 1,4 km, Žėčkalniuose 0,2 km ir Žiliuose 0,4 km.

Gelgaudiškio seniūnija

Gelgaudiškio seniūnijoje numatyta rekonstruoti 8,0 km vandens tiekimo tinklų, nutiesti naujų planuojama apie 14,1 km, numatoma rekonstruoti 6 vandenvietes ir įrengti 3 vandens gerinimo įrenginius. UAB „Šakių vandenys“ duomenimis 2015 m. Daukantiškiuose nutiesta apie 2,0 km vandentiekio tinklų. Detalesnė informacija apie vandens tiekimo infrastruktūrą pateikta 10 lentelėje.

Centralizuota nuotekų tvarkymo sistema aptarnaujamas tik Gelgaudiškis ir Daukantiškės, kuri įdiegta 2015 metais. Papildomai pagal Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą numatyta aptarnauti 4 gyvenamąsias vietoves, įrengiant 2 naujus valymo įrenginius Branduoliškiuose ir Pajotijyje. Specialiajame plane planuojama nutiesti 7,9 km naujų. UAB „Šakių vandenys“ duomenimis Gelgaudiškyje ir dalyje Daukantiškių k. 2015 m. nutiesta 6785,31 metrai buitinių nuotekų tinklų. Detalesnė informacija apie nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pateikta 10 lentelėje.

10 lentelė. Gelgaudiškio seniūnijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
Vandens tiekimas		
Gelgaudiškio seniūnija	Branduoliškiai, Dabitai, Gelgaudiškis, Pakalniškiai, Skaistakaimis, Pajotijys.	Rekonstruoti esamas Branduoliškių, Dabitų, Gelgaudiškio, Pakalniškių, Skaistakaimio ir Pajotijo vandenvietes. Branduoliškių, Dabitų ir Galgaudiškio vandenvietėse įdiegti vandens gerinimo įrenginius. Rekonstruoti vandens tiekimo tinklus: Branduoliškiuose 0,7 km, Dabituose 1,0 km, Pakalniškėse 2,1 km, Skaistakaimyje 3,7 km ir Pajotijyje 0,5 km.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
		Nutiesti naujus vandens tiekimo tinklus: Branduoliškiuose 3,2 km, Dabituose 1,9 km, Gelgaudiškyje 2,5 km, Pakalniškėse 1,1 km, Skaistakaimyje 3,9 km ir Pajotijyje 1,5 km.
Nuotekų tvarkymas		
Gelgaudiškio seniūnija	Branduoliškiai, Gelgaudiškis, Pakalniškiai, Skaistakaimis, Pajotijys.	Įrengti naujus valymo įrenginius Branduoliškiuose ir Pajotijyje. Nutiesti naujus nuotekų tvarkymo tinklus: Branduoliškiuose 0,9 km, , Pakalniškiuose 3,8 km, Skaistakaimyje 2,5 km ir Pajotijyje 0,7 km.

Griškabūdžio seniūnija

Griškabūdžio seniūnijoje numatyta rekonstruoti 24,4 km vandens tiekimo tinklų, nutiesti naujų planuojama apie 11,6 km, numatoma rekonstruoti 5 vandenvietes, įrengti 3 naujas vandenvietes ir įrengti 7 vandens gerinimo įrenginius. Detalesnė informacija apie vandens tiekimo infrastruktūrą pateikta 11 lentelėje.

Centralizuota nuotekų tvarkymo sistema aptarnaujama Degutinė ir Girškabūdis su Bliuviškiais, tačiau pagal Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą numatyta papildomai aptarnauti 3 gyvenamąsias vietoves, įrengiant naujus valymo įrenginius Paluobiuose. Specialiajame plane planuojama nutiesti 9,3 km naujų nuotekų tvarkymo tinklų. UAB „Šakių vandenys“ duomenimis Griškabūdyje 2014 m. nutiesta 8735,9, o Bliuviškiuose tais pačiais metais 2012,95 metrai buitinių nuotekų tinklų. Detalesnė informacija apie nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pateikta 11 lentelėje.

11 lentelė. Griškabūdžio seniūnijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
Vandens tiekimas		
Griškabūdžio seniūnija	Bliuviškiai, Degutinė, Griškabūdis, Katiliai, Paluobiai, Patamošupiai, Patašinė, Skarbūdis, Smilgiai, Urviniai, Zygmantai.	Rekonstruoti esamas Bliuviškių, Degutinės, Paluobių, Patašinės ir Zigmantų vandenvietes. Bliuviškių, Paluobių, Patašinės, Skarbūdžio, Smilgių, Urvinių ir Zygmantų vandenvietėse įdiegti vandens gerinimo įrenginius. Rekonstruoti vandens tiekimo tinklus: Bliuviškiuose 2,4 km, Degutinėje 2,7 km, Griškabūdyje 12,0 km, Katiliuose 1,8 km, 3,2 km, Patašinėje 1,8 km ir Zygmantuose 0,5 km. Nutiesti naujus vandens tiekimo tinklus: Griškabūdyje 2,7 km, Paluobiuose 1,5 km, Patamošupiuose 3,2 km, Patašinėje 1,5 km, Skarbūdyje 0,7 km, Smilgiuose 0,5 km ir Urviniuose 1,5 km.
Nuotekų tvarkymas		
Griškabūdžio seniūnija	Griškabūdis, Paluobiai, Patašinė, Zygmantai.	Įrengti naujus valymo įrenginius Paluobiuose. Nutiesti naujus nuotekų tvarkymo tinklus: Paluobiuose 3,1 km, Patašinėje 5,2 km ir Zygmantuose 1,0 km.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Kidulių seniūnija

Kidulių seniūnijoje numatyta rekonstruoti 8,1 km vandens tiekimo tinklų, nutiesti naujų planuojama apie 12,7 km, numatoma rekonstruoti 8 vandenvietes, įrengti 1 naują vandenvietę ir įrengti 8 vandens gerinimo įrenginius. UAB „Šakių vandenys“ duomenimis Kiduliuose 2014 m. nutiesta 1515,7 metrai vandentiekio tinklų. Detalesnė informacija apie vandens tiekimo infrastruktūrą pateikta 12 lentelėje.

Centralizuota nuotekų tvarkymo sistema 2014 m. įrengta Kiduliuose ir nutiesta apie 2,0 km nuotekų tvarkymo tinklų. Pagal Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą numatyta nuotekų tvarkymo infrastruktūra aptarnauti 9 gyvenamąsias vietoves, įrengiant 5 naujus valymo įrenginius: Bunikėliuose, Gudlaukyje, Valenčiūnuose, Voveriuose ir Žygėnuose. Specialiajame plane planuojama nutiesti 11,5 km naujų nuotekų tvarkymo tinklų. UAB „Šakių vandenys“ duomenimis Kiduliuose 2014 m. nutiesta 5202, 05 metrai buitinių nuotekų tinklų. Detalesnė informacija apie nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pateikta 12 lentelėje.

12 lentelė. Kidulių seniūnijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
Vandens tiekimas		
Kidulių seniūnija	Bunikėliai, Kriaušaičiai, Degėsiai, Gudlaukis, Kaimelis, Kiduliai, Kukarskė, Palankinė, Pieščiai, Sutkiai, Valenčiūnai, Voveriai, Žygėnai.	Rekonstruoti esamas Bunikių, Kaimelio, Kidulių, Kukarskės, Sutkių, Valenčiūnų, Voverių ir Žygėnų vandenvietes. Bunikių, Gudlaukio, Kidulių, Kukarskės, Sutkių, Valenčiūnų, Voverių ir Žygėnų vandenvietėse įdiegti vandens gerinimo įrenginius. Rekonstruoti vandens tiekimo tinklus: Bunikiuose 1,4 km, Degėsiuose 0,3 km, Kaimeliuose 2,1 km, Kukarskėje 0,1 km, Sutkiuose 0,3 km, Valenčiūnuose 0,6 km, Voveriuose 2,3 ir Žygėnuose 1,0 km. Nutiesti naujus vandens tiekimo tinklus: Bunikėliuose 1,6 km, Bunikiuose 1,1 km, Kriaušaičiuose 2,4 km, Degėsiuose 0,3 km, Gudlaukyje 2,2 km, Kukarskėje 2,2 km, Palankinėje 1,4 km,Piečiuose 0,3 km ir Valenčiūnuose 1,2 km.
Nuotekų tvarkymas		
Kidulių seniūnija	Bunikėliai, Degėsiai, Gudlaukis, Kaimelis, Pieščiai, Valenčiūnai, Voveriai, Žygėnai.	Įrengti naujus valymo įrenginius Bunikėliuose, Gudlaukyje, Valenčiūnuose, Voveriuose ir Žygėnuose. Nutiesti naujus nuotekų tvarkymo tinklus: Bunikėliuose 1,1 km, Bunikiuose 1,4 km, Degėsiuose 0,8 km, Gudlaukyje 0,5 km, Kaimelyje 1,2 km, Pieščiuose 0,3 km, Valenčiūnuose 2,4 km, Voveriuose 2,0 km ir Žygėnuose 1,8 km.

Kriūkų seniūnija

Kriūkų seniūnijoje numatyta rekonstruoti 17,0 km vandens tiekimo tinklų, nutiesti naujų planuojama apie 11,0 km, numatoma rekonstruoti 8 vandenvietes, įrengti 2 naujas vandenvietes ir

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

įrengti 5 vandens gerinimo įrenginius. Detalesnė informacija apie vandens tiekimo infrastruktūrą pateikta 13 lentelėje.

Centralizuota nuotekų tvarkymo sistema įdiegta, Kriūkuose, Ilguvoje ir Gerdžiūnuose. Pagal Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą numatyta nuotekų tvarkymo infrastruktūra aptarnauti papildomai 7 gyvenamąsias vietoves, įrengiant naujus valymo įrenginius Gerdžiūnuose. Specialiajame plane planuojama rekonstruoti 2,0 km nuotekų tvarkymo tinklų ir nutiesti apie 13,4 km naujų. UAB „Šakių vandenys“ duomenimis Kriūkuose 2014 m. nutiesta 4298,27 metrai buitinių nuotekų tinklų. Detalesnė informacija apie nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pateikta 13 lentelėje.

13 lentelė. Kriūkų seniūnijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
Vandens tiekimas		
Kriūkų seniūnija	Baraviškiai, Buožiai, Gerdžiūnai, Ilguva, Joginiškiai, Jokūboniai, Klangiai, Kriūkai, Kumečiai, Leoniškiai, Liepalotėliai, Antūbiškiai, Morkai, Urlikiškė, Žeimis, Pajotuliai, Tervydoniai, Žemoji Panemunė.	Rekonstruoti esamas Gerdžiūnų, Ilguvos, Joginiškių, Klangių, Kriūkų, Liepalotėlių, Pajotėlių ir Žemosios Panemunės vandenvietes. Gerdžiūnų, Ilguvos, Joginiškių, Leoniškių ir Tervydonių vandenvietėse įdiegti vandens gerinimo įrenginius. Rekonstruoti vandens tiekimo tinklus: Baraviškiuose 0,1 km, Buožiuose 0,1 km, Gerdžiūnuose 3,3 km, Ilguvoje 0,6 km, Joginiškiuose 2,0 km, Jokūbonyse 1,0 km, Klangiuose 1,2 km, Kriūkuose 4,7 km, Kumečiuose 1,1 km, Liepalotėliuose 0,1 km, Antūbiškiuose 0,1 km, Morkuose 1,4 km, Žeimiuose 0,1 km, Pajotėliuose 0,4 km ir Žemojoje Panemunėje 0,8 km. Nutiesti naujus vandens tiekimo tinklus: Baraviškiuose 1,0 km, Buožiuose 1,0 km, Liepalotėliuose 3,6 km, Antūbiškiuose 0,1 km, Morkuose 2,0 km, Paluobiuose 1,1 km ir Tervydoniuose 2,2 km.
Nuotekų tvarkymas		
Kriūkų seniūnija	Baraviškiai, Buožiai, Gerdžiūnai, Ilguva, Joginiškiai, Jokūboniai, Klangiai, Kriūkai, Kumečiai, Žemoji Panemunė.	Įrengti naujus valymo įrenginius Gerdžiūnuose. Rekonstruoti nuotekų tvarkymo tinklus Gerdžiūnuose 1,0 km ir Buožiuose 1,0 km. Nutiesti naujus nuotekų tvarkymo tinklus: Baraviškiuose 1,0 km, Buožiuose 1,3 km, Gerdžiūnuose 0,7 km, Joginiškiuose 1,1 km, Jokūboniuose 1,0 km, Klangiuose 1,8 km, Kriūkuose 5,4 km ir Kumečiuose 1,1 km.

Kudirkos Naumiesčio seniūnija

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Kudirkos Naumiesčio seniūnijoje numatyta rekonstruoti 11,2 km vandens tiekimo tinklų, numatoma rekonstruoti 8 vandenvietes ir įrengti 7 vandens gerinimo įrenginius. UAB „Šakių vandenys“ duomenimis K. Naumiestyje 2012 m. nutiesta 4438,83, o 2015 m. 1610,7 metrai vandentiekio tinklų. Detalesnė informacija apie vandens tiekimo infrastruktūrą pateikta 14 lentelėje.

Centralizuota nuotekų tvarkymo sistema įdiegta K. Naumiestyje ir Panoviuose. Nuotekų valymo įrenginiai rekonstruoti 2012 metais. Pagal Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą numatyta nuotekų tvarkymo infrastruktūra aptarnauti papildomai 6 gyvenamąsias vietoves, įrengiant 3 naujus valymo įrenginius: Totorviečiuose, Tarpučiuose I ir Turčinuose. Specialiajame plane planuojama rekonstruoti 3,0 km nuotekų tvarkymo tinklų ir nutiesti apie 7,4 km naujų. UAB „Šakių vandenys“ duomenimis K. Naumiestyje (dalyje Bubleliuose) 2012 m. nutiesta 6048,02, o 2015 m. 3849,94 metrai buitinių nuotekų tinklų. Detalesnė informacija apie nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pateikta 14 lentelėje.

14 lentelė. Kudirkos Naumiesčio seniūnijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
Vandens tiekimas		
Kudirkos Naumiesčio seniūnija	Bajoraičiai, Braškiai, Totorviečiai, Būbleliai, Gustainiškiai, K. Naumiestis, Kubilėliai, Panoviai, Tarpučiai I, Putinai, Vaitiškiai, Turčinai, Žaltynai.	Rekonstruoti esamas Bajoraičių, Totorviečių, Gustainiškių, Kubilėlių, Panovių, Trapučių I, Turčinių ir Žaltynų vandenvietes. Bajoraičių, Totorviečių, Gustainiškių, Kubilėlių, Trapučių I, Turčinių ir Žaltynų vandenvietėse įdiegti vandens gerinimo įrenginius. Rekonstruoti vandens tiekimo tinklus: Bajoraičiuose 0,5 km, Braškiuose 0,1 km, Totorviečiuose 0,8 km, Būbleliuose 1,0 km, Gustainiškiuose 0,7 km, Kubilėliuose 0,9 km, Panoviuose 3,2 km, Tarpučiuose I 1,8 km, Putinuose 0,1 km, Vaitiškiuose 0,1 km, Turčinuose 1,2 km ir Žaltynuose 0,8 km.
Nuotekų tvarkymas		
Kudirkos Naumiesčio seniūnija	Totorviečiai, K. Naumiestis, Panoviai, Tarpučiai I, Putinai, Vaitiškiai, Turčinai.	Įrengti naujus valymo įrenginius: Totorviečiuose, Tarpučiuose I ir Turčinuose. Rekonstruoti nuotekų tvarkymo tinklus Panoviuose 3,0 km. Nutiesti naujus nuotekų tvarkymo tinklus: Totorviečiuose 0,9 km, Panoviuose 3,0 km, Tarpučiuose I 2,2 km, Putinuose 0,1 km, Vaitiškiuose 0,1 km ir Turčnuose 1,1 km.

Lekėčių seniūnija

Lekėčių seniūnijoje numatyta rekonstruoti 2,9 km vandens tiekimo tinklų, nutiesti naujų planuojama apie 2,6 km, numatoma rekonstruoti 3 vandenvietes ir įrengti 1 vandens gerinimo įrenginį. UAB „Šakių vandenys“ duomenimis Lekėčiuose 2014 m. nutiesta 1751,96 metrai vandentiekio tinklų. Detalesnė informacija apie vandens tiekimo infrastruktūrą pateikta 15 lentelėje.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Centralizuota nuotekų tvarkymo sistema įdiegta Kretkampyje ir Lekėčiuose. 2014 m. Lekėčiuose rekonstruoti nuotekų valymo įrenginiai. Pagal Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą numatyta nuotekų tvarkymo infrastruktūra aptarnauti papildomai 4 gyvenamąsias vietoves, įrengiant 2 naujus valymo įrenginius: Kretkampyje ir Mikytuose. Specialiajame plane planuojama rekonstruoti 0,2 km nuotekų tvarkymo tinklų ir nutiesti apie 3,0 km naujų. UAB „Šakių vandenys“ duomenimis Lekėčiuose 2014 m. nutiesta 2903,78 metrai buitinių nuotekų tinklų. Detalesnė informacija apie nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pateikta 15 lentelėje.

15 lentelė. Lekėčių seniūnijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
Vandens tiekimas		
Lekėčių seniūnija	Kretkampis, Lekėčiai, Mikytai, Nosiedai, Pavilkijys.	Rekonstruoti esamas Kretkampio, Lekėčių ir Mikytų vandenvietes. Kretkampio vandenvietėse įdiegti vandens gerinimo įrenginius. Rekonstruoti vandens tiekimo tinklus: Kretkampiuose 0,4 km, Mikytuose 1,7 km, Nosieduose 0,7 km ir Pavilkijyje 0,1 km. Nutiesti naujus vandens tiekimo tinklus Lekėčiuose 1,8 km ir Pavilkyje 0,8 km.
Nuotekų tvarkymas		
Lekėčių seniūnija	Kretkampis, Lekėčiai, Nosiedai, Pavilkijys.	Įrengti naujus valymo įrenginius: Kretkampyje ir Mikytuose. Rekonstruoti nuotekų tvarkymo tinklus Kretkampyje 0,2 km. Nutiesti naujus nuotekų tvarkymo tinklus: Mikytuose 1,9 km, Nosieduose 0,1 km ir Pavilkijyje 1,0 km.

Lukščių seniūnija

Lukščių seniūnijoje numatyta rekonstruoti 8,4 km vandens tiekimo tinklų, nutiesti naujų planuojama apie 3,4 km, numatoma rekonstruoti 7 vandenvietes ir įrengti 6 vandens gerinimo įrenginius. Detalesnė informacija apie vandens tiekimo infrastruktūrą pateikta 16 lentelėje.

Centralizuota nuotekų tvarkymo sistema įdiegta Lukščiuose. 2009 m. Lukščiuose rekonstruoti nuotekų valymo įrenginiai. Pagal Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą numatyta nuotekų tvarkymo infrastruktūra aptarnauti papildomai 3 gyvenamąsias vietoves, įrengiant 3 naujus valymo įrenginius: Lepšiuose, Liepalotuose ir Plyniuose. Specialiajame plane planuojama rekonstruoti 4,3 km nuotekų tvarkymo tinklų ir nutiesti apie 7,3 km naujų. Detalesnė informacija apie nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pateikta 16 lentelėje.

16 lentelė. Lukščių seniūnijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
Vandens tiekimas		

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Lukščių seniūnija	Akėčiai, Beduonė, Kūdros, Lepšiai, Liepalotai, Lukšiai, Miliškiai, Peleniai, Plyniai.	Rekonstruoti esamas Beduonės, Kūdros, Lepšių, Liepalotų, Lukšių, Pelenių ir Plynių vandenvietes. Beduonės, Kūdros, Lepšių, Liepalotų, Pelenių ir Plynių vandenvietėse įdiegti vandens gerinimo įrenginius. Rekonstruoti vandens tiekimo tinklus: Akėčiuose 0,5 km, Beduonėse 0,1 km, Kūdrose 0,5 km, Lepšiuose 1,4 km, Liepalotuose 1,7 km, Lukšiuose 2,5 km, Miliškiuose 0,1 km, Peleniuose 0,3 km ir Plyniuose 1,3 km. Nutiesti naujus vandens tiekimo tinklus: Akėčiuose 1,0 km, Beduonėse 1,4 km ir Lukšiuose 1,0 km.
Nuotekų tvarkymas		
Lukščių seniūnija	Lepšiai, Liepalotai, Lukšiai, Miliškiai, Plyniai.	Įrengti naujus valymo įrenginius: Lepšiuose, Liepalotuose ir Plynuose. Rekonstruoti nuotekų tvarkymo tinklus Liepalotuose 0,5 km ir Lukšiuose 3,8 km. Nutiesti naujus nuotekų tvarkymo tinklus: Lepšiuose 1,1 km, Liepalotuose 2,0 km, Lukšiuose 2,7 km, Miliškiuose 0,1 km ir Plyniuose 1,4 km.

Plokščių seniūnija

Plokščių seniūnijoje numatyta rekonstruoti 7,9 km vandens tiekimo tinklų, nutiesti naujų planuojama apie 6,1 km, numatoma rekonstruoti 6 vandenvietes ir įrengti 4 vandens gerinimo įrenginius. Detalesnė informacija apie vandens tiekimo infrastruktūrą pateikta 17 lentelėje.

Centralizuota nuotekų tvarkymo sistema 2014 m. įdiegta Plokščiuose. Pagal Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą numatyta nuotekų tvarkymo infrastruktūra aptarnauti papildomai 3 gyvenamąsias vietoves, įrengiant 2 naujus valymo įrenginius: Kubiliuose ir Voniškiuose. Specialiajame plane planuojama nutiesti apie 2,5 km naujų nuotekų tvarkymo tinklų. UAB „Šakių vandenys“ duomenimis Plokščiuose 2014 m. nutiesta 2986,34 metrai buitinių nuotekų tinklų. Detalesnė informacija apie nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pateikta 17 lentelėje.

17 lentelė. Plokščių seniūnijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
Vandens tiekimas		
Plokščių seniūnija	Antkalniškiai, Antaniškiai, Jotyškiai II, Kubiliai, Pajotijai, Plokščiai, Voniškiai.	Rekonstruoti esamas Antaniškių, Jotyškių II, Kubilių, Pajotijų, Plokščių ir Voniškių vandenvietes. Antaniškių, Jotyškių II, Kubilių, ir Voniškių vandenvietėse įdiegti vandens gerinimo įrenginius. Rekonstruoti vandens tiekimo tinklus: Antkalniškiuose 0,3 km, Jotyškiuose II 0,3 km, Kubiliuose 1,0 km, Pajotijuose 0,6 km, Plokščiuose 4,9 km ir Voniškiuose 0,8 km. Nutiesti naujus vandens tiekimo tinklus: Antkalniškiuose 0,1 km, Antaniškėse 0,6 km, Jotyškiuose II 0,6 km ir Plokščiuose 4,8 km.
Nuotekų tvarkymas		

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Plokščių seniūnija	Antkalniškiai, Kubiliai, Plokščiai, Voniškiai.	Įrengti naujus valymo įrenginius: Kubiliuose ir Voniškiuose. Nutiesti naujus nuotekų tvarkymo tinklus: Antkalniškiuose 0,5 km, Kubiliuose 1,0 km ir Voniškiuose 1,0 km.

Sintautų seniūnija

Sintautų seniūnijoje numatyta rekonstruoti 14,2 km vandens tiekimo tinklų, nutiesti naujų planuojama apie 2,8 km, numatoma rekonstruoti 6 vandenvietes ir įrengti 6 vandens gerinimo įrenginius. Detalesnė informacija apie vandens tiekimo infrastruktūrą pateikta 18 lentelėje.

Centralizuotos nuotekų tvarkymo sistemos seniūnijoje nėra. Pagal Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą numatyta nuotekų tvarkymo infrastruktūra aptarnauti 6 gyvenamąsias vietoves, įrengiant 2 naujus valymo įrenginius: Sintautuose ir Veršiuose. Specialiajame plane planuojama nutiesti apie 16,6 km naujų nuotekų tinklų. Detalesnė informacija apie nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pateikta 18 lentelėje.

18 lentelė. Sintautų seniūnijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
Vandens tiekimas		
Sintautų seniūnija	Bliūkiškiai, Sintautai, Santakai, Skaistgiriai, Suodžiai, Šlamai, Užkertuliai, Užpjauniai, Užsieniai, Keturnaujiena, Veršiai.	Rekonstruoti esamas Bliūkiškių, Sintautų, Skaistgirių, Suodžių, Užpjaunių ir Veršių vandenvietes. Bliūkiškių, Sintautų, Skaistgirių, Suodžių, Užpjaunių ir Veršių vandenvietėse įdiegti vandens gerinimo įrenginius. Rekonstruoti vandens tiekimo tinklus: Sintautuose 5,4 km, Santuokuose 0,5 km, Skaistgiriuose 1,1 km, Šlamuose 0,1 km, Užkertuoliuose 0,5 km, Užpjauniuose 1,3 km, Užsieniuose 0,1 km ir Veršiuose 5,2 km Nutiesti naujus vandens tiekimo tinklus: Šlamuose 1,5 km, Užkertuliuose 1,1 km, Užsieniuose 0,1 km ir Keturnaujienose 0,1 km.
Nuotekų tvarkymas		
Sintautų seniūnija	Sintautai, Santakai, Užkertuliai, Užpjauniai, Užsieniai, Keturnaujiena, Veršiai.	Įrengti naujus valymo įrenginius Sintautuose ir Veršiuose. Nutiesti naujus nuotekų tvarkymo tinklus: Sintautuose 5,5 km, Santakuose 0,5 km, Užpjaunuose 3,3 km, Užsienyje 2,0 km, Keturnaujienoje 0,1 km ir Veršiuose 5,2 km.

Slavikų seniūnija

Slavikų seniūnijoje numatyta rekonstruoti 7,9 km vandens tiekimo tinklų, nutiesti naujų neplanuojama, numatoma rekonstruoti 5 vandenvietes ir įrengti 5 vandens gerinimo įrenginius. Detalesnė informacija apie vandens tiekimo infrastruktūrą pateikta 19 lentelėje.

Centralizuotos nuotekų tvarkymo sistemos seniūnijoje nėra. Pagal Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą numatyta nuotekų

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

tvarkymo infrastruktūra aptarnauti 2 gyvenamąsias vietoves, įrengiant 2 naujus valymo įrenginius: Slavikuose ir Šilgaliuose. Specialiajame plane planuojama nutiesti apie 5,5 km naujų nuotekų tinklų. Detalesnė informacija apie nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pateikta 19 lentelėje.

19 lentelė. Slavikų seniūnijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
Vandens tiekimas		
Slavikų seniūnija	Būtviliškiai, Juškakaimiai, Slavikai, Šilgaliai, Žiūrai.	Rekonstruoti esamas Būtviliškių, Juškakaimių, Slavikų, Šilgalių ir Žiūrų vandenvietes. Būtviliškių, Juškakaimių, Slavikų, Šilgalių ir Žiūrų vandenvietėse įdiegti vandens gerinimo įrenginius. Rekonstruoti vandens tiekimo tinklus: Būtviliškiuose 1,1 km, Juškakaimiuose 0,4 km, Slavikuose 5,1 km, Šilgaliuose 1,0 km ir Žiūruose 0,3 km. Nutiesti naujus vandens tiekimo tinklus nenumatyta.
Nuotekų tvarkymas		
Slavikų seniūnija	Slavikai, Šilgaliai.	Įrengti naujus valymo įrenginius Slavikuose ir Šilgaliuose. Nutiesti naujus nuotekų tvarkymo tinklus Slavikuose 3,3 km ir Šilgaliuose 2,2 km.

Sudargo seniūnija

Sudargo seniūnijoje numatyta rekonstruoti 5,4 km vandens tiekimo tinklų, nutiesti naujų planuojama apie 4,2 km, numatoma rekonstruoti 4 vandenvietes, įrengti 3 vandens gerinimo įrenginius ir 1 rekonstruoti. Detalesnė informacija apie vandens tiekimo infrastruktūrą pateikta 20 lentelėje.

Centralizuotos nuotekų tvarkymo sistemos seniūnijoje nėra. Pagal Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą numatyta nuotekų tvarkymo infrastruktūra aptarnauti 7 gyvenamąsias vietoves, įrengiant 3 naujus valymo įrenginius: Pervazninkuose Ročiškiuose ir Sudarge. Specialiajame plane planuojama nutiesti apie 10,5 km naujų nuotekų tinklų. Detalesnė informacija apie nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pateikta 20 lentelėje.

20 lentelė. Sudargo seniūnijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
Vandens tiekimas		
Sudargo seniūnija	Banaičiai, Burgaičiai, Dievaičiai, Norkviečiai, Pervazninkai, Ročiškiai, Pukniai,	Rekonstruoti esamas Burgaičių, Pervazninkų, Puknių ir Sudargų vandenvietes. Burgaičių, Pervazninkų ir Puknių vandenvietėse įdiegti vandens gerinimo įrenginius. Rekonstruoti vandens tiekimo tinklus: Burgaičiuose 0,8 km, Pervazninkuose 1,2 km, Ročiškiuose 1,5 km, Pukniuose 0,3 km, Sudarguose 0,8 km ir Grinaičiuose 0,8 km.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

	Rėžiūkai, Sudargas, Grinaičiai.	Nutiesti naujus vandens tiekimo tinklus: Banaičiuose 1,2 km, Dievaičiuose 2,0 km ir Norkviečiuose 1,0 km.
Nuotekų tvarkymas		
Sudargo seniūnija	Burgaičiai, Pervazninkai, Ročiškiai, Pukniai, Rėžiūkai, Sudargas, Grinaičiai.	Įrengti naujus valymo įrenginius Pervazninkuose, Ročiškiuose ir Sudarge. Nutiesti naujus nuotekų tvarkymo tinklus: Burgaičiuose 1,9 km, Pervazninkuose 3,2 km, Ročiškiuose 1,4 km, Pukniuose 0,1 km, Rėžiūkuose 0,1 km, Sudarge 1,9 km ir Grinaičiuose 1,9 km.

Šakių seniūnija

Šakių seniūnijoje numatyta rekonstruoti 31,1 km vandens tiekimo tinklų, nutiesti naujų planuojama apie 9,5 km, numatoma rekonstruoti 17 vandenviečių ir įrengti 12 vandens gerinimo įrenginių. UAB „Šakių vandenys“ duomenimis Šakiuose 2015 m. nutiesta 7153,85 metrai vandentiekio tinklų. Detalesnė informacija apie vandens tiekimo infrastruktūrą pateikta 21 lentelėje.

Centralizuota nuotekų tvarkymo sistema aptarnaujama Šakiuose, Aržuolupiuose, Daugėliškiuose, Striūpuose, Valiuliuose (įdiegta 2014 m.) Giedručiuose ir Girėnuose, tačiau pagal Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą numatyta papildomai aptarnauti 10 gyvenamųjų vietovių, įrengiant 3 naujus valymo įrenginius: Bizieriuose, Naudžiuose ir Prūseliuose. Specialiajame plane planuojama rekonstruoti 10,3 km nuotekų tvarkymo tinklų ir nutiesti 51,0 km naujų. UAB „Šakių vandenys“ duomenimis Šakiuose 2012 m. nutiesta 3218,12 metrų, o 2015 m. 15248,8 metrai buitinių nuotekų tinklų. Detalesnė informacija apie nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pateikta 21 lentelėje.

21 lentelė. Šakių seniūnijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
Vandens tiekimas		
Šakių seniūnija	Šakiai, Aržuolupiai, Daugėliškiai, Striūpai, Bedaliai, Bizieriai, Bridžiai, Briedžiai, Būdviečiai, Duobiškiai, Giedručiai, Girėnai, Gotlybiškiai, Gulbinai, Išdagai,	Rekonstruoti esamas Bizierių, Bridžių, Būdviečių, Duobiškių, Gotlybiškių, Gulbinų, Išdagų, Kuodžių, Mišiurkės, Naudžių, Papartynų, Prūselių, Švarplių, Kaiulupių, Šunkarių, Valių ir Valiulių vandenvietes. Bizierių, Bridžių, Būdviečių, Duobiškių, Gotlybiškių, Kuodžių, Naudžių, Prūselių, Švarplių, Kaiulupių, Šunkarių ir Valiulių vandenvietėse įdiegti vandens gerinimo įrenginius. Rekonstruoti vandens tiekimo tinklus: Šakiuose 10,1 km, Bedaliuose 0,1 km, Bizieriuose 1,6 km, Bridžiuose 0,4 km, Būdviečiuose 1,2 km, Duobiškiuose 1,1 km, Giedručiuose 2,0 km, Girėnuose 2,0 km, Gotlybiškiuose 3,6 km, Išdagiuose 2,1 km, Kuodžiuose 0,2 km, Naudžiuose 1,0 km, Papartynuose 0,9 km, Prūseliuose 0,9 km, Plieniškiuose 0,9 km, Kiaulupiuose 1,2 km, Šunkariuose 0,6 km, Valiuose 0,6 km ir Valiuliuose 0,6 km.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

	Kuodžiai, Mišiurkė, Naudžiai, Papartynai, Prūseliai, Plieniškiai, Švarpliai, Kiaulupiai, Šunkariai, Valiai, Valiuliai.	Nutiesti naujus vandens tiekimo tinklus Šakiuose 9,0 km ir Švarpliuose 0,5km.
Nuotekų tvarkymas		
Šakių seniūnija	Šakiai, Aržuolupiai, Daugėliškiai, Striūpai, Bizieriai, Būdviečiai, Duobiškiai, Giedručiai, Girėnai, Gotlybiškiai, Mišiurkė, Naudžiai, Prūseliai, Plieniškiai, Valiai, Valiuliai.	Įrengti naujus valymo įrenginius Bizieriuose, Naudžiuose ir Prūseliuose Rekonstruoti nuotekų tvarkymo tinklus Šakiuose 5,0 km, Aržuolupiuose 1,0 km, Daugėliškiuose 1,0 km, Striūpuose 1,0 km, Giedručiuose 1,0 km ir Girėnuose 1,3 km. Nutiesti naujus nuotekų tvarkymo tinklus: Šakiuose 19,2 km, Bizieriuose 4,6 km, Būdviečiuose 0,5 km, Duobiškiuose 5,4 km, Gotlybiškiuose 8,8 km, Išdaguose 2,5 km, Naudžiuose 1,2 km, Prūseliuose 2,4 km, Plieniškiuose 1,8 km, Valiuose 0,5 km ir Valiuliuose 4,1 km.

Žvirgždaičių seniūnija

Žvirgždaičių seniūnijoje numatyta rekonstruoti 5,0 km vandens tiekimo tinklų, nutiesti naujų planuojama apie 2,3 km, numatoma rekonstruoti 6 vandenvietes ir įrengti 5 vandens gerinimo įrenginius. Detalesnė informacija apie vandens tiekimo infrastruktūrą pateikta 22 lentelėje.

Centralizuota nuotekų tvarkymo sistema aptarnaujama tik Žvirgždaičiuose, tačiau pagal Šakių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialųjį planą numatyta papildomai aptarnauti 1 gyvenamąją vietovę, įrengiant 1 naują valymo įrenginį Jauniškiuose. Specialiajame plane planuojama rekonstruoti 2,1 km nuotekų tvarkymo tinklų ir nutiesti 2,4 km naujų. Detalesnė informacija apie nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pateikta 22 lentelėje.

22 lentelė. Žvirgždaičių seniūnijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai

Seniūnija	Gyvenamosios teritorijos	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros darbai
Vandens tiekimas		
Žvirgždaičių seniūnija	Janukiškiai, Pavingrupiai, Raugalai,	Rekonstruoti esamas Janukiškių, Pavingrupių, Raugalų, Vyžpinų, Žėglių ir Žvirgždaičių vandenvietes.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

	Vyžpinai, Žėgliai, Žvirgždaičiai.	Janukiškių, Pavingrupių, Raugalų, Vyžpinų ir Žėglių vandenvietėse įdiegti vandens gerinimo įrenginius. Rekonstruoti vandens tiekimo tinklus: janukiškiuose 1,3 km, Raugaluose 0,5 km ir Žvirgždaičiuose 3,2 km. Nutiesti naujus vandens tiekimo tinklus Pavingrupiuose 0,5 km ir Vyžpiniuose 1,8 km.
Nuotekų tvarkymas		
Žvirgždaičių seniūnija	Janukiškiai ir Žvirgždaičiai.	Įrengti naujus valymo įrenginius Janukiškiuose. Rekonstruoti nuotekų tvarkymo tinklus Žvirgždaičiuose 2,1 km. Nutiesti naujus nuotekų tvarkymo tinklus Janukiškiuose 2,4 km.

6.2. GAISRINIS VANDENTIEKIS

Privalomieji atstumai iki gaisro židinio ir artimiausios įvykio vietos nustatyti Gaisrinės saugos normose teritorijų planavimo dokumentams rengti, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-995/1-312. Atstumas vykstant artimiausiu keliu į tolimiausio įvykio vietą miesto gyvenamosiose vietovėse turi būti ne didesnis kaip 5 km, atvykimo į įvykio vietą kaimo gyvenamosiose vietovėse – ne didesnis kaip 12 km.

Esminius statinio priešgaisrinės saugos reikalavimo įgyvendinimo būdus nustato Gaisro aptikimo ir signalizavimo sistemų projektavimo ir įrengimo taisyklės, patvirtintos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2007 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 1-66 (Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2009 m. gegužės 22 d. įsakymo Nr. 1-168 redakcija).

Gyvenamosiose vietovėse, kuriose yra iki 5 tūkst. gyventojų, taip pat sodininkų bendrijose, *kai pastatų išorės gaisrui gesinti vandens poreikis neviršija 10 l/s*, gaisrams gesinti leidžiama: 1) šakotiniame vandentiekio tinkle įrengti gaisrinius hidrantus; 2) gaisrinius hidrantus įrengti nenormuojamo skersmens vandentiekio linijoje; 3) kai nėra techninių galimybių įrengti gaisrinių hidrantų, vandens gaisrui gesinti tiekimą leidžiama numatyti iš gaisrinių rezervuarų arba natūralių ir (ar) dirbtinių vandens telkinių. Atstumas nuo gaisrinio rezervuaro arba natūralaus ir (ar) dirbtinio vandens telkinio iki jo saugomo pastato perimetro tolimiausio taško gali būti ne didesnis kaip 1000 m.

Užstatytose pastatais ir statiniais teritorijose gaisriniai hidrantai vandentiekio tinkluose turi būti įrengiami kas 150–200 m. Atstumas, skaičiuojant jį pagal ugniagesių tiesiamą vandens liniją, nuo gaisrinio hidranto iki jo saugomo pastato perimetro tolimiausio taško turi būti ne didesnis kaip 200 m.

Gaisriniai rezervuarai arba natūralūs vandens telkiniai turi būti nutolę nuo pastatų, kuriuos numatoma gesinti naudojant šių telkinių vandenį, ne didesniu kaip 200 m atstumu. Atstumas, skaičiuojant jį pagal ugniagesių tiesiamą vandens liniją nuo vandens paėmimo iš gaisrinio rezervuaro

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

arba natūralaus vandens telkinio vietos iki saugomo pastato perimetro tolimiausio taško turi būti ne didesnis kaip 200 m.

6.3. MELIORACIJA

Nusausintose teritorijose, kuriose yra melioracijos statinių, rengiant žemesnio lygmens (pvz. detaliuosius planus) teritorijų planavimo dokumentus reikia vadovautis Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymu (su vėlesniais pakeitimais); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. balandžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-188 „Dėl valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių ir melioracijos sistemų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 3D-218 „Dėl melioracijos techninio reglamento MTR 1.12.01:2008 „Melioracijos statinių techninės priežiūros taisyklės“ patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

6.4. ATLIEKŲ ŠALINIMAS

Šakių rajono savivaldybėje atliekų tvarkymo infrastruktūra tvarkoma vadovaujantis Šakių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėmis, kurios patvirtintos Šakių rajono savivaldybės tarybos 2009 m. sausio mėn. 22 d. sprendimu Nr. T-15.

Siekiant tobulinti funkcionalią atliekų tvarkymo sistemą bendrajame plane iki 2026 m. numatoma:

a) stebėti atliekų susidarymo tendencijas bei atsižvelgiant į esamą apkrovą įrengti papildomas konteinerines aikšteles mišrioms atliekoms bei antrinėms žaliavoms surinkti;
b) naujai užstatomose gyvenamose, pramoninėse ir kitose teritorijose, iš anksto suplanuoti ir rezervuoti vietas konteinerinėms aikštelėms. Tai turi būti įgyvendinta žemesnio lygmens planavimo metu;
c) plėtoti antrinių žaliavų surinkimą esamuose ir naujai urbanizuotose teritorijose, įrengiant papildomą kiekį antrinių žaliavų konteinerinių aikštelių. Reikalui esant iš anksto rezervuoti teritorijas šioms aikštelėms įrengti. Turi būti užtikrinta, kad komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų teikiama ne mažiau kaip 85% rajono gyventojų bei surenkama ne mažiau 85% rajone susidarančių atliekų;
d) nuolatos diegti geriausias prieinamas atliekų surinkimo priemones: tobulinti specialias stambiagabaričių, pavojingų bei EEĮ atliekų surinkimo bei tvarkymo būdus (pvz. surinkimas apvažiavimo būdu ar pagal iškvietimą).

6.5. ŠILUMOS ŪKIS

Siekiant, kad šilumos vartotojai Šakių rajone būtų aprūpinami šiluma mažiausiomis sąnaudomis ir neviršijant didžiausio leidžiamo poveikio aplinkai, turi būti ir toliau įgyvendinamos Šakių rajono šilumos tiekimo specialiojo plano, patvirtinto 2014 m. lapkričio 27 d. Šakių rajono savivaldybės tarybos sprendimu, nuostatos. Planuojant naujas tankiai užstatytas teritorijas, specialusis planas turi būti atnaujinamas nustatant šių teritorijų aprūpinimo šiluma būdą. Rengiant detaliuosius planus,

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

teritorijose, kuriose numatomas centralizuotas aprūpinimo šiluma būdas, komunikaciniams koridoriams skirtos teritorijos turi būti rezervuojamos, atsižvelgiant į galimybę šiose vietovėse plėtoti centralizuotą šilumos tiekimo sistemą.

Didinti šilumos gamybos efektyvumą ir patikimumą, siekti, kad modernizuojant esamas katilines ar įrengiant naujas, būtų užtikrinamas modernių efektyvesnių ir ekologiškesnių technologijų pritaikymas, įvertinamos atsinaujinančių energijos išteklių ir šilumos panaudojimo bei šilumos ir elektros gamybos bendrame cikle (kogeneracijos) pritaikymo galimybės. Siekiant didinti šilumos tiekimo patikimumą ir mažinti šilumos nuostolius trasose, palaipsniui keisti senas šilumos trasas naujomis.

Siekiant efektyvesnio šilumos vartojimo, įgyvendinti efektyvaus energijos vartojimo priemones savivaldybei priklausančiuose pastatuose, atnaujinant ir modernizuojant švietimo, kultūros ir medicinos įstaigų šilumos ūkius, pirmenybę teikti a, b ir c kategorijų centrams. Parengti Šakių rajono daugiabučių modernizavimo programą ar kitas finansavimo schemas efektyvaus energijos vartojimo priemonių įgyvendinimui gyvenamuosiuose būstuose.

Nustatyti sanitarines apsaugos zonas šilumos gamybos įrenginiams, kuriems šių zonų nustatymą numato LR teisės aktai . Katilinių sanitarinės apsaugos zonos dydis turi būti nustatomas pagal teršiančiųjų medžiagų ir triukšmo sklaidos skaičiavimus, taip pat atsižvelgiant į šių objektų fizinį poveikį. Vykdyti šių sanitarinių apsaugos zonų įgyvendinimo kontrolę.

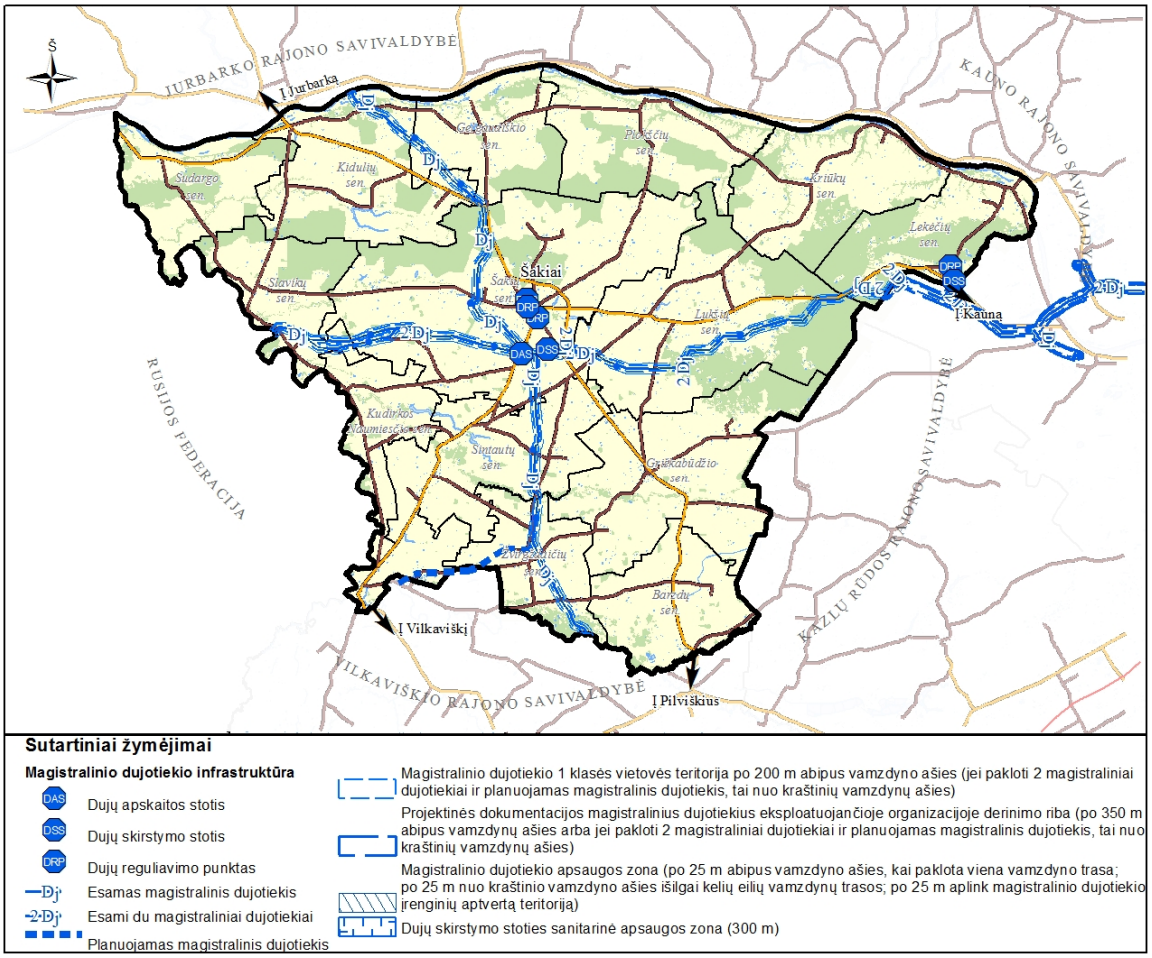
6.6. DUJŲ TIEKIMAS

Šakių rajoną kerta 4 magistraliniai dujotiekiai: magistralinis dujotiekis į Kaliningrado sritį. (valstybinės svarbos energetikos objektas), magistralinio dujotiekio atšaka į Marijampolę, magistralinio dujotiekio atšaka į Lekėčius ir magistralinio dujotiekio atšaka į Jurbarką. Padidėjus tranzito poreikiui į Kaliningradą, 2009 m. buvo rekonstruota Šakių dujų apskaitos stotis. Jos pralaidumas buvo padidintas iki 480 000 nm3/h. Rekonstrukcijos metu greta esamo chromatografo buvo sumontuotas antras srautinis dujų chromatografas. Bandiniai į chromatografus paimami iš visų matavimo linijų. Dujų apskaitos linijų perjungimas stotyje vyksta automatiškai, priklausomai nuo pratekančių dujų debito, arba per nuotolinio valdymo sistemą SCADA iš Dispečerinio valdymo centro, arba rankiniu būdu.

Šakių rajone planuojama nutiesti magistralinio dujotiekio atšaką nuo Žvirgždaičių seniūnijos Pranskabūdžio kaimo iki Kudirkos Naumiesčio, tačiau priimant galutinį sprendimą dėl Šakių rajono gyvenviečių dujofikavimo, turi būti įvertinamas ekonominis pagrįstumas, atsižvelgiant į potencialių vartotojų skaičių ir jų poreikius, ekonominius, finansinius rodiklius, konkurenciją su kitomis iškastinio kuro rūšimis, vietiniais bei atsinaujinančiais energijos ištekliais.

Galima planuojamo magistralinio dujotiekio paklojimo vieta pažymėta Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo sprendinių brėžinyje. Planuojamo magistralinio dujotiekio trasos paklojimo vieta ir paskirstymo tinklų plėtra turi būti detalizuota rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

1 pav. Magistralinio dujotiekio infrastruktūra Šakių rajono savivaldybės teritorijoje.

6.7. ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMAS

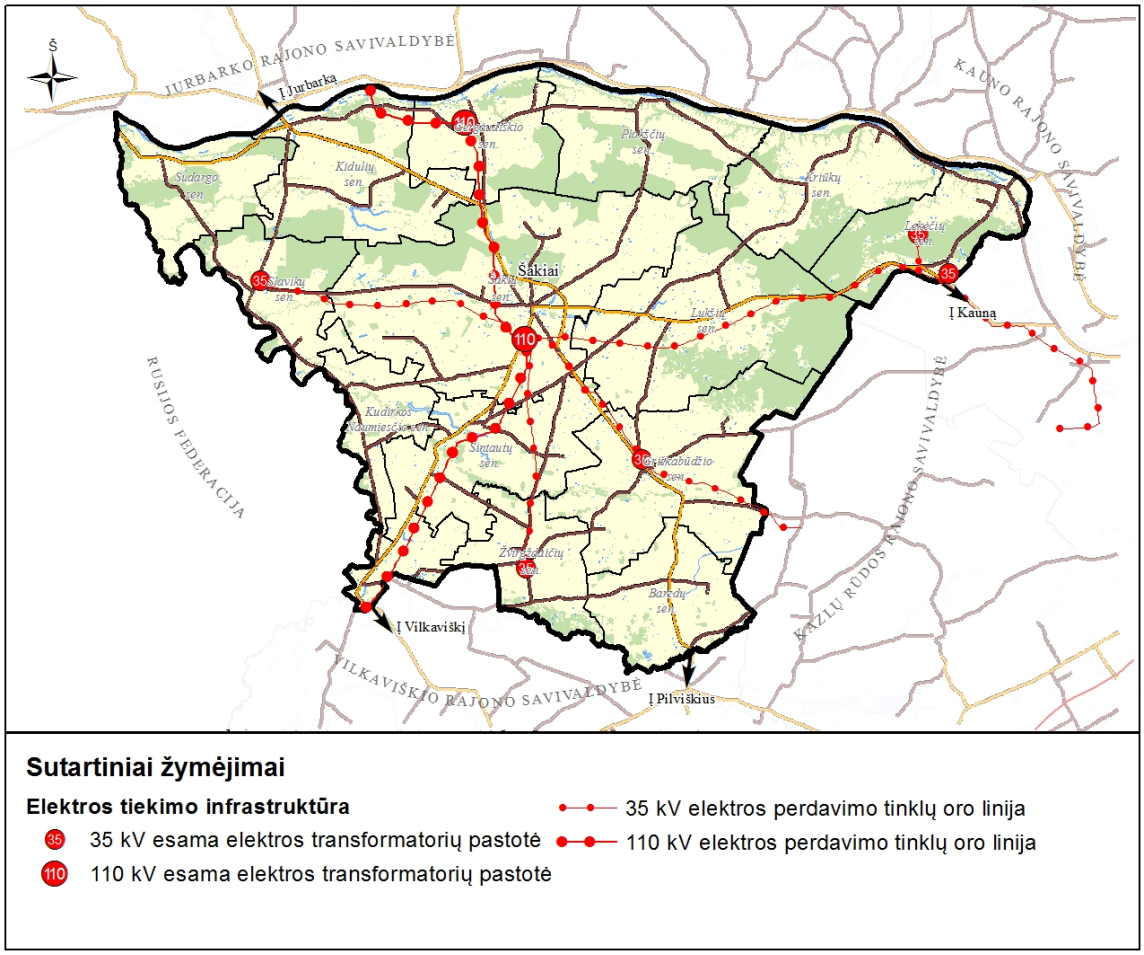
Išlaikyti esamą aprūpinimo elektra infrastruktūros schemą rajone, kadangi ji užtikrina patikimą elektros tiekimą vartotojams. Siekiant tinkamos aprūpinimo elektra įrenginių eksploatacijos, išlaikyti objektų apsaugos zonas ir jų tvarkymo režimus teisės aktų nustatyta tvarka.

Siekiant didinti elektros tiekimo efektyvumą ir patikimumą, rekonstruoti nusidėvėjusius elektros tinklus, optimizuoti transformatorinių galias.

Rekonstruojant orinius elektros tiekimo tinklus, ypač urbanizuotose teritorijose, įvertinti galimybę tinklus pakloti po žeme, nes tai sudarytų sąlygas elektros tiekimo patikimumui ir saugumui didinti, natūralaus kraštovaizdžio išlaikymui. Naujai užstatomose teritorijose elektros tiekimo tinklus, kai techniškai pagrįsta, kloti po žeme.

Gatvių apšvietimui numatyti pažangias priemones, kurios leistų efektyviai naudoti elektros energiją.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

2 pav. Elektros tiekimo infrastruktūra Šakių rajono savivaldybės teritorijoje.

6.8. TELEKOMUNIKACINIAI TINKLAI IR RYŠIAI

Išlaikyti esamą fiksuotojo ryšio infrastruktūrą ir ją plėsti į naujas tankiai užstatomas teritorijas. Išlaikyti esamą judriojo ryšio infrastruktūrą ir ją plėsti, siekiant vartotojams pasiūlyti vis kokybiškesnes ir modernesnes paslaugas.

Siekiant tinkamos naujų telekomunikacijų ir ryšių objektų eksploatacijos, išlaikyti objektų apsaugos zonas ir jų tvarkymo režimus teisės aktų nustatyta tvarka. Telekomunikacijų ir ryšių tinklams užstatytose teritorijose kloti numatyti teritorijas šalia kelių/gatvių.

Plėsti plačiajuosčio interneto infrastruktūrą, kad būtų užtikrinta galimybė didžiojoje rajono dalyje pasinaudoti plačiajuosčiu internetu, o pagrindiniuose Šakių rajono miestuose ir miesteliuose plačiajuosčio interneto infrastruktūra turi apimti visą teritoriją.

Plėsti viešųjų interneto prieigos taškų tinklą. Svarbu, kad nauji taškai būtų diegiami labiausiai lankomose visuomeninės paskirties įstaigose – pašto skyriuose, bibliotekose ir pan..

Plėsti pašto skyriuose teikiamų paslaugų spektrą – įdiegti viešuosius interneto prieigos taškus, siūlyti elektroninio pašto ir elektroninio atsiskaitymo paslaugas.

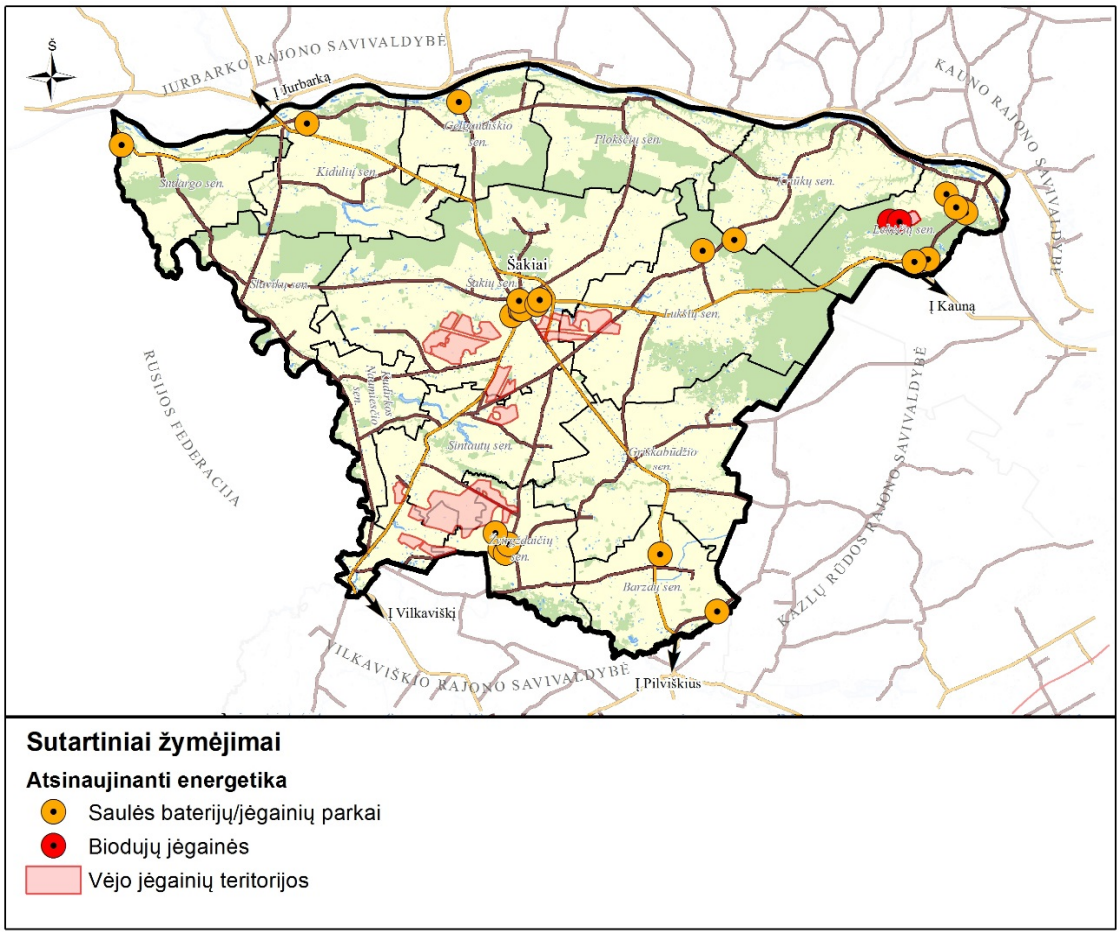
© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.

Naujose urbanizuojamose teritorijose žemesnio lygio dokumentuose turi būti numatyti techniniai koridoriai inžineriniams tinklams pakloti. Ryšių tinklų tiesimą, priežiūrą ir apsaugą reglamentuoja LR Elektroninių ryšių ir LR Statybos įstatymai bei Telekomunikacijų tinklų apsaugos taisyklių patvirtinimo įsakymas Nr. 117 (1997 09 18).

Prijungimą prie TEO LT, AB tinklų vykdo pati bendrovė pagal poreikį. Interneto tinklo plėtojamas vykdomas atsižvelgiant į vartotojų poreikius.

6.9. ATSINAUJINANTYS ENERGETINIAI ŠALTINIAI

Šakių rajone veikia 40 saulės energijos jėgainių, kurių bendra generuojama galia 1,23 MW. Rajone įrengtos 6 vėjo energijos jėgainės, kurių bendra generuojama galia 1,425 MW. Taip pat, veikia 2 biodujų energijos jėgainės, kurių bendra generuojama galia elektros gamybai 1,2 MW, šilumos gamybai 0,904 MW. Vadovaujantis žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais Šakių rajono savivaldybės bendrojo plano sprendiniuose numatytos alternatyvių energijos šaltinių naudojimui plėtros teritorijos (žr. 3 pav.)

3 pav. Atsinaujinantys energetiniai šaltiniai Šakių rajono savivaldybės teritorijoje.

© 2017 TAEM Urbanistai. Visos teisės saugomos.